

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUN

Andersson

TURANDOT
i Ruth Althéns
gestalt på Operan.

UR
INNEHÅLLET:

IDUNS PRISTAGARINNA 1928:
DAGNY THORVALL.

"VILDMARKEN SKALL BLOMMA
SOM EN ROS."

*Om flygambulansens
hjälteåd i Norrlands
ödemarker.*

RÄKENSKAPENS TIMME
*av professor
Alma Söderhjelm.*

DEN MÅNGSKIFTANDE
HYDRAN "FÖRKYLNING"
*av överläkaren
med. d. r. M. SIMON.*

DEN SISTA
AV SESSANS TÄRNOR.

JAEGER
HOVFOTO.

K R Ö N I K A

Om hjältar, scenens barn och andra trevliga personer.

GOTT NYTT ÄR ÖNSKAS ALLA och särskilt flygarna. 1927 har ju varit ett glansfullt år för dem. Lindberg har blivit världshjälte därför att han lyckades flyga över Atlanten. Men inte bara för att han lyckades, det fanns dock någon mening i hans bedrift: han var flygare och flygintresserad till professionen, han var tränad för flygstrapatser, han ville pröva ut och gjorde det hur en flygfärd över Atlanten skulle te sig. Men när Mrs Grayson stör världens julfrid med att i smållkalla vintern ge sig ut på Atlantfärd, då har man all anledning kalla det dumdrigt societetsspektakel, vare sig hon lyckas eller inte. Hon gör platt ingen nytta med sitt företag och skaffar sig en ganska tvivelaktig reklam.

Tänk, om hon och hennes vackra flygkollega Elder i sina paristoletter i stället skulle ta och ge utlopp för sin flyglusta uppe i våra norrländska ödebygder. Där finns goda tillfällen till hjältebragder, fastän de inte telegraferas runt jordklotet. Knappast någonting har kommit mitt hjärta att klappa så i juldagarna som det lilla enkla meddelandet om att Röda Korsets flygambulans hämtat en sjuk till operation från en Norrlandsby till närmaste stad på juldagen. Genom dimmor, mörker och 30 gr. kyla. Och "det var så trångt i flygmaskinen att furir Berg måste sitta med huvudet utanför maskinen. Han ådrog sig härunder en ögonskada, för vilken han måste söka lasarettsvård" stod det till sist i några korta rader. Hjärtklappningen satte sig som en klump i halsen.

När Idun några sidor längre fram i detta nr ägnar ambulansarbetet i Norrland en skildring, så är det en varmt känd honnör vi därmed velat visa dessa hjältar.

*

Gott nytt år önskas alla och särskilt scenens barn, sångare, målare m. fl. arma syndare, som bli utsatta för offentlig kritik. Denna fruktansvärda buse, som bara lever och andas för att vara ettrig och elak. En av våra stora sångarstjärnor har en gång sagt att varje offentligt uppträdande förkortar ens liv med ett år. Och någonting ditåt av nervpåfrestning är nog en premiär, en debut — vare det långt ifrån oss att jämföra det offentliga framträdandet på de bräder, som skola föreställa världen, med något annat vanligt dödligt arbete, även om det kan vara nog så knepiggt det med ibland.

Men när man i ett konstnärslag sitter och hör den mycket vanliga konstnärsmärknigen om kritiken: "Tänk, att han kan göra ner mig så, jag som har arbetat så fruktansvärt på denna roll. Om dom bara visste vilket arbete, som ligger bakom...", då rinner nästan sinnet på en och man mumlar något lömskt i sitt innersta fördolda om begrepps-förvirring.

Naturligtvis förutsätter varje publik och kritik att konstnären arbetat och gjort sitt bästa — det skulle bara fattas att han inte

Vad man säger om Idun.

IDUN får ofta mottaga tacksamhetskrivelser från sin läsekrets. Särskilt har det varit fallet under nyss förflutna jubileumsår, då många trogna Idunvänner kommit ihåg tidningen med gratulationer till 40-årsdagen. I förvisning om att det bästa betyget åt en tidning är läsekretsens oombedda beröm ges här några utdrag ur gratulationsbrev, som kommit Idun tillhanda — vi välja ut tre, eftersom de goda tingen äro tre.

Från Västkusten heter det:

Ett hjärtevarmt och innerligt tack skall jag be, att få frambara till tidningen Iduns redaktion för de angenäma stunder Idun under alla dessa år från dess början berett mig. Den har varit mig en vän och ett efterlängtat kärt sällskap.

Ada Mattson, född Sandberg, Uddevalla.

Från Syd-Sverige kommer det andra brevet:

Idun, min vän under alla dessa 40! Hur ofta jag velat 'fatta pennan i hand' och tacka för allt du givit mig av sällskap, vederkvickelse och mångsidig lärdom under de flydda 40 åren.

Varje lördagskväll emotses med längtan och välbehag — med Idun som sällskap träder helgen in i hjärta och hem. För de 40 åren bringar jag Idun mitt tack! För din mångsidiga strävan att stödja och utveckla oss kvinnor i våra strävanden att fullgöra våra förpliktelser mot samhället, hemmet, medmänniskorna och oss själva. Så samlas vi allt framgent kring Idun med glada förhoppningar! Må läsekretsens allra bästa önskingar för Iduns fortsatta framgång och utveckling gå i välförtjänt fullbord till gagn för alla, som ha förmånen att taga del av alla de spirituella och aktuella bidrag, som tillföres oss genom "Damernas egen", vari även herrarna iaga livlig del!

A. K.

Och slutligen skriver en av Iduns första medarbetare:

Jag har denna höst varit i tillfälle att läsa Idun, samlad för hela året, vilket beredde mig en särdeles glädje. Jag fann, att kvinnornas sak i detta organ bäres upp på ett sätt, som både i värdighet och intellektualism fyller mycket stora krav och, så vitt jag kan se står måttet mot det bästa som i andra länder presteras. — — — Jag kommer att tänka på, att det nyaste Sverige kanske botat sin synd att gärna underkänna det egna därhän, att det sista vitsordet förefaller obehövt, rent av organlaga — i så fall ber jag er minnas, att mina rötter gå ned i den tidigare perioden.

Elna Tenow.

gjort det. Men vad publiken och kritiken ser och betalar för att se är arbetsresultatet. Det offentliga resultatet på estraden framför och inte bakom kulisserna — ju mer kritiken och publiken kan hålla sig borta från den senare platsen, desto större anledning ha väl konstnärerna själva att glädjas. Endast det offentliga framförandet utan hänsyn till varken arbete eller något annat har kritiken anledning att syssla med. Ty vart skulle det ta vägen om en aldrig så talanglös och omöjlig konstnär skulle tillerkännas framgång därför att han gnott och arbetat så på sin sak? Inte har publiken någon glädje av det arbetet och inte har konsten det heller. Det låter grymt, men logiken torde vara omöjlig att rubba. Annars skulle Ni och jag, som kanske inte ha en nypa röst, inte en den minsta skådespelargnista, inte en färg eller linje i vår pensel, kunna sätta i gång och arbeta i månader och år på en konsertdebut eller konstutställning, inbjuda publik och kritik och så när vi misslyckades och blevo utvisslade, förvänat och indignerat försvara oss med: "Å, vi som ha arbetat så, om dom bara visste..."

Att sedan konstnären kan ha gemen otur ibland, kritiken ta miste, publiken vara nyckfull och hela tillvaron en härva av orättvisor och besvärligheter hör inte hit och är ett fel, som tyvärr vidlåder allt mänskligt.

*

Gott nytt år till alla och särskilt till våra danska systrar. Ty vi önska innerligt att de under nästa år måtte göra bekantskap med den skald, som inte bara är Sveriges utan Nordens störste.

Här voja vi oss över att franska poliskonstaplar och engelska kontorsflickor inte ha ett begrepp om vad Sveriges huvudstad heter eller var Ibsen hör hemma. De må vara förlättna. Vad vet en svensk poliskonstapel om Syd-Amerikas huvudstäder eller Sun-Yat-sen? Men när välaktade danska damer på en stor damtidnings-redaktion gifter bort vår Karl-feldt med Grazia Deledda, då går skammen på torra land och vi måste protestera. Ty de båda äro nog bäst för sig, även om de se mycket trevliga ut bredvid varandra på samma bild i helsidesformat på titelbladet.

*

Gott nytt år till alla och särskilt till Iduns läsare. För dem skola vi se till att varje år blir bättre och bättre i Iduns spalter.

EBE.

Både kameran
och filmen
bör vara
av märket

KODAK
EASTMAN KODAK COMP.

Alla fotografiska artiklar,
framkallning & kopiering genom
HASSELBLADS FOTOGR. A.-B.
Göteborg - Malmö - Stockholm

IDUNS PRISTAGARINNA 1928

IDUNS KVINNLIGA AKADEMI GER DENNA GÅNG PRISET ÅT DAGNY THORVALL FÖR HENNES SOCIALA ARBETE.

NÄR DEN NYHETEN NU SPRIDER sig, att Dagny Thorvall för förtjänstfull social gärning blivit tillerkänd årets pris av Iduns kvinnliga akademi, tror jag, att det är många som glädjas. Dagny Thorvall har många vänner i stad och på land, bland unga och gamla och i alla politiska läger.

Dagny Thorvall föddes d. 18 aug. 1883 i Fläckebo prästgård utanför Sala. Hennes föräldrar voro kyrkoh. H. O. Thorvall och hans maka f. Hedgren. Tidigt moderlös, tillbringade hon kortare tider av sin barndom hos sin mormor, vilka tider utgöra hennes ljusaste barndomsminnen. Genom hemmet i Fläckebo slog hon rot i en genuin svensk landsbygd. På prästgårdens mark har hon och en hennes väninna under senare år uppfört en egen liten stuga, dit hon somrar och helger styr kosan för att vila efter arbetet i huvudstaden. Till den stugan ha många små gårdar i socknen skänkt var sin timmerstock eller annat föremål, så glad var man att få binda "våran Dagny" vid bygden för framtiden. Och många äro de som titta in i stugan och vilkas ansikten lysa upp bara de få se henne.

Sin skoltid tillbringade Dagny Thorvall i Örebro och där tog hon sin studentexamen, vilken snart följdes av fil. kand.-examen. Livet i Uppsala var för Dagny Thorvall rikt på nya och starka intryck. Hon deltog bland annat i den kristliga studentrörelsen, och flera av dess sommarmöten blevo en upplevelse för henne, liksom hennes därvaro blev av betydelse för mer än en av de andra. Detta får emellertid icke så förstås, som om hon enkelt och lätt gjort prästhemets religiösa tro till sin egen och sålunda motståndslöst låtit sig föras vidare på en av livets förhållanden utstakad bana. Tvärtom var hennes Uppsalatid en brytningsgarnas och kampens tid i mer än ett hänseende, och när hon kunde begynna att ge andra något på det religiösa området, var det i utpräglad grad hennes eget, ett tillkämpat värde, som kostat mycket. Detta gäller också hennes sociala och politiska ideal, som blevo i mycket motsatta hemmets konservativa åsikter. Men på samma gång man konstaterar detta, bör det fasthållas, att Dagny Thorvall icke hör till de människor, som vid unga år eller ens någonsin ha sin livssyn avslutad och färdig. Därtill lever hon allt för mycket med i det levande livet, givande och emottagande. Härom vittnar ej minst de berikande intryck, som hon dessa sista år emottagit från de engelska kväkarne, med vilka hon kommit i nära beröring.

Efter studietidens slut blev Dagny Thorvall lärarinna vid Risbergsska skolan i Örebro; senare har hon haft en liknande befattning vid Ahlinska skolan och innehar fortfarande en sådan vid Stockholms högre folkskolor. Under ett par år har hon också varit lärarinna i religion för prinsessan Ingrid och hennes kamrater.

År 1912 begynte Dagny Thorvall den sociala gärning, som närmast föranlett Iduns

Dagny Thorvall.

Iduns kvinnliga akademi, som varje år utdelar Iduns pris till en svensk kvinna, har i år givit detta åt fröken Dagny Thorvall som hyllning och hönmör för hennes inspirerande, uppförande, banbrytande sociala och pedagogiska verksamhet, vars karaktär och betydelse fröken Thorvalls medarbeterska och vän fröken Ebba Pauli — Birkagårdens bekanta initiativtagerska — med varm uppskattning skildrar här.

kvinnliga akademi att hedra henne med sitt pris. Redan i Örebro hade hon på egen hand begynt en studiecirkel-verksamhet samt hållit föredrag bland industriarbetare. Självt längtade hon att mera helt få ägna sig åt en gärning av denna art, och när därför från doktor Natanael Beskow och undertecknad en fråga riktades till henne, om hon skulle vilja vara med om skapandet av Sveriges första settlement och under de första åren taga huvudparten av det praktiska arbetet på sin lott, blev hennes svar ett glatt ja. Det blev en rik tid. Något av upptäckarglädje och äventyrsstämning vilade över den. En tanke, född i främmande land, skulle ju omsättas i svensk jordmån, nya vägar till hela grupper av människor skulle sökas, nya arbetsformer prövas. En svårighet var det men kanske också en hjälp, att fasta linjer för arbetet ej voro uppdragna, utan att man fick gå till verket ledd av livet självt. Och livet ledde rätt. Den dag som är har det frö som planterades 1912, vuxit till ett träd med många grenar. Birkagården omfattar nu barnkrubba, kindergården, skolbarns-hem, arbetsstuga, ungdomsklubbar och först och sist folkhögskola och aftonskola för arbetare. Allt efter som verket vidgat sig och de som lägga hand vid detsamma vuxit i antal — de första 5 ha nu blivit över 100 — ha uppgifterna spe-

cialiserats. Dagny Thorvall ägnar sig sålunda nu nästan helt åt folkhögskolan med aftonskola och åt de var lördag återkommande familjeaftnarna. Här bland de vuxna eleverna och gästerna, av vilka alltid en del äro nykomlingar, kommer Dagny Thorvalls personlighet kanske bäst till sin rätt. Hon har med allt skäl blivit kallad "den vida porten in till Birkagården". Visst är, att hade icke Birkagården ägt Dagny Thorvall, vore icke dess verksamhet vad den nu är varken till omfånget eller till arten av den kontakt med Stockholms arbetarvärld, som man nu därstädes kan räkna med. Hon förstår de mest olikartade människor och möter dem alla med upptäckarsinne, viss att hos en och var finna något värdefullt. Hon är så intuitivt känslig för den andliga atmosfär, som slår emot henne från människor, och hon har ett så rörligt intellekt, att hon är i stånd att "lägga om" ett föredrag i talarstolen, därför att hon "känner", att vad hon ursprungligen tänkt säga icke rätt kan intressera dem som kommit tillstädes. Men hon icke bara intuitivt uppfattar vad som rör sig inom människorna, hon har också en sällsynt gåva att dela detta med dem, att gråta med dem som gråta och le med dem som le. Den bästa delen av hennes gärning är icke lätt att tala om; den hör lönnkammaren till. Ekonomisk nöd, tankesvärigheter och rent själsliga konflikter finna ord och uttryck i hennes närvaro, och många äro de som söka henne för detta ändamål. Ingen kan alltid verkligen hjälpa i sådana stunder. Men bara att de fördämningar, som i tunga tider skilja människa från människa, brista, och ord få tolka vad man känner, bringar lisa.

Vill man i ett enda ord sammanfatta det för Dagny Thorvall säregna, är det ordet *personlig* man väljer. Hennes bästa föredrag äro de, där hon tecknar en personlighet, ger en livsbild. Hennes egentliga undervisningsämnen äro religions- och litteraturhistoria; de detaljer hon under de timmarna behandlar bli uttryck för deras personlighetsliv, som man studerar, och ger bidrag till andras, deras som lyssna. Att möta en skara människor betyder för henne ett själsligt arbete, ty hennes själ har icke ro förrän hon tvärs igenom och bakom skaran nått fram till så många som möjligt av individerna. Icke heller har hennes själ ro inför något schablonmässigt, regelrätt, kallt och uttryckslost. Varie detalj, från tapeterna i ett rum till ett julpakets inslagning måste ha en personlig prägel, säga något särskilt. En sådan människas liv blir med nödvändighet fullt av arbete och möda, av tusen omsorger och av tysta offer. Men i en tid som vår, som överskattar de stora måttens betydelse och hotar andliga världen med mekanisering, behövas människor som Dagny Thorvall. Och ej minst behövas de i det sociala arbetet. Settlementstanken är en protest mot mekaniseringen av detta, ett djärvt försök att personlig-göra det. Måne denna tanke kunde ha fått en bättre representant i vårt land än Dagny Thorvall? EBBA PAULI.

BARN FÖRSÄKRINGAR

SVEA

STUDIEFÖRSÄKRINGAR

HUVUDKONTOR: GÖTEBORG, V. HAMNGAT. 3.

T V Å F R Å G E R S K O R

DET UNGA AMERIKA PÅ FREDRIKA BREMERS TID OCH
U. S. A. I ANNA LENA ELGSTRÖMS ÖGON.

Den amerikanska kontors- och butiksflicktypen.

TVA BÖCKER OM AMERIKA HA sänts ut i de senaste veckornas bokflod. Den ena är Fredrika Bremers berömda skildring, som under titeln *Det unga Amerika* i en skickligt gjord nyredigering, försedd med en fängslande kommentar har utgivits av Klara Johanson. Den andra är *U. S. A. Liv och teater* av Anna Lenah Elgström och Gustaf Collijn — den senare skriver om teatern.

Båda böckerna handla om det unga Amerika. Det ligger visserligen 77 år emellan dem, men Amerika är alltjämt det unga landet. På sin höjd kan man våga påstå, att det nu ingått i sin slynålder. Men förändrat är det sedan den höstdag 1849, då Fredrika Bremer landsteg i New York — ett New York utan skyskrapor och där kyrktornen skönjdes — och vaken och undrande genast började ställa sina ingående frågor till landets ledande män. Man kan jämföra de svar hon fick med dem, som givits den andra frägerskan, Anna Lenah Elgström. Som sin berömda föregångerska har även hon sökt intränga i Amerikas själ. Vad som på Fredrika Bremers tid skyttade som en början, en ansats, tager nu år 1926 fastare, klarare konturer. Men alltjämt är landet "in the making". Ur den stora smältdegeln, som det numera fullt medvetet vill vara, har ännu inte den nya verkligheten utgått.

De båda resenärerna ha gripit efter samma saker, ställt samma slags frågor — delvis fått samma svar. De ha båda naturligt nog kommit i kontakt med invandringsfrågan, som på Fredrika Bremers tid ännu inte vuxit till ett problem, emigranterna voro ännu omhuldade i mitten på förra århundradet. Vidare ha de båda sökt intränga i den amerikanska kvinnans psyke, gjort bekantskap med författarvärlden, med sociala inrättningar, med det svarta inslaget i nationen. Man kan följa deras framfärd nästan punkt för punkt och ser dem mötas ibland, vilket på oss verkar som ett möte mellan två liktänkande; skilda åt av en generation, men ändå varandra nära.

Svenskornas känslor för den amerikanska kvinnan, tagen som kollektiv, äro långt ifrån beundran, snarare väcker hon undran hos dem båda.

Fredrika Bremer har mest träffat den socialt skyddade, den typ, som i andra land på hennes tid kallades salongsdam. Hon är vacker, men ointressant, det fattas något hos henne. Fredrika Bremer skriver:

"Det felas skugga, lugn, morgondag, mysterium — det onämnbare, innerliga, djupa

skaper, men skapets bildning. Efter skoltiden ha de unga intet tillfälle att tillämpa sina kunskaper på livet självt. "Därför falla de bort ur själen såsom rotlösa blommor eller löv ryckta från grenarna av kunskapsträdet, när de unga lärjungarna ur skolan gå in i livet."

Men Fredrika Bremer har också gjort bekantskap med pionjärkvinnorna, som få slita och släpa och undvara materiella bekvämligheter och med hemkvinnan, som var nästan lik en svensk husmor i sitt blida sätt, sin omsorg om de sina, tyst och aldrig vilande.

Anna Lenah Elgström försöker först med en allomfattande definition. Hon skriver: "Med amerikanska kan man mena den duktiga pionjärkvinnan av skandinaviskt ursprung, som plöjer sina fält likt en man och härskar enväldigt och matriarkaliskt i en stor barnskara. Men man kan också med samma begrepp mena en anemisk, intrigant liten storslidsprodukt av det slag, som ger de stora tidningarna deras myckna skandalstoff eller en ambitiös liten klättrarska uppför societetsstegen av Undine Spraggs typ, hjältinnan i Edith Whartons *'The Custom of the Country'*, (Landets sed), en tidens skönhet vars enda mål i världen är att få män och pengar nog för sina nycker. Och slutligen kan man med amerikanska mena den högt bildade och verserade, kunskapsrika och intellektuella amerikanska universitetskvinnan, intresserad av allt på jorden, psykiskt och fysiskt vital på ett tjuvande harmoniskt sätt."

Det är åt denna sista typ fru Elgström ger priset. Med sina stora resurser och stora möjligheter gör hon socialt en insats till vilken det inte finns något motstycke i världen.

På Fredrika Bremers tid förekom denna typ endast som enstaka företeelse. Fredrika Bremer beskriver sitt sammanträffande med "emanciperade fruntimmer" vilket väckt hennes livliga intresse och stora förhoppningar om framtiden. Det är en kvinnlig läkare av kväkar-familj, som Fredrika Bremer besökt. Denna har tagit undervisning enskilt av en skicklig och välvillig läkare och specialiserat sig på kvinnosjukdomar. Hon har också hållit föreläsningar i fysiologi för arbetarkvinnor. "Hon läste dessa

Det ligger 77 år mellan Fredrika Bremers studieresa till Förenta Staterna och Anna Lenah Elgströms, men trots alla förändringar det moderna livet fört med sig, finnas vissa beröringspunkter i deras iakttagelser.

som drager sinnet med stilla makt i känslan av fördolda ädla skatter."

Över huvud taget anser Fredrika Bremer, att det rykte för skönhet, som "många europeiska resande herrar" givit amerikanskan inte motsvaras av verkligheten. Ett av skälen därtill anser hon ligga i skolbildningen, som bara ger flickorna kun-

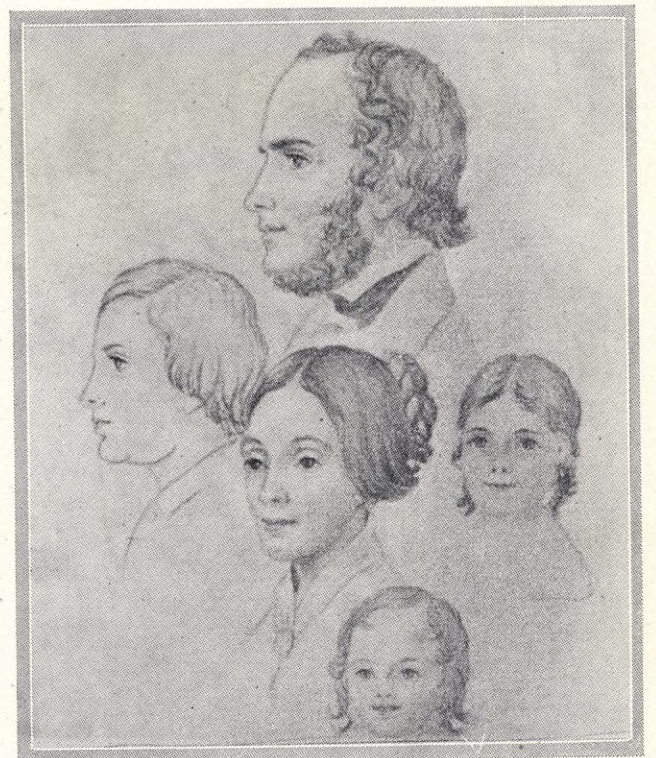
för mig, och den första jag hörde, skriver Fredrika Bremer, gav mig ett så högt begrepp om den lilla doktorn och hennes ståndpunkt att jag blev hjärtligen glad över henne och insåg nu först hela vikten av kvinnans inträde inom den medicinska vetenskapen."

Det är sådana erfarenheter, som skola bära frukt i *Hertha*.

Porträttet av Lucretia Mott, kväkerskan, är utfört med samma fina linjer som en av Fredrika Bremers pennteckningar och förtjänar att anföras här. Hon talade vid ett kväkar-möte, som Fredrika Bremer bevistade i Filadelfia, hon var "en liten vacker fru med rena drag och sköna klara ögon och hennes framställning redig och stark och klar utan omsäningar, då hon behandlade 'nonconformity-principen' med tillämpning på det praktiska livets stridsfrågor, vilka talarinnan framställde som freden, slaveriet och kvinnornas medborgarrätt".

På denna frihetsutveckling tror Fredrika Bremer, hon tror, att samhällets pånyttfödelse och den nya världens storhet och lycka bero på att kvinnorna få fullt medborgarskap. Hon är för klok för att hoppas på att paradiset skall sänka sig ner till jorden i så fall. Men hon kan inte låta bli att hoppas, att allt skall bli bättre.

Har det blivit bättre? Har medborgarandan genomsyrat den stora massan av amerikanska kvinnor? Att den nått eliten, därom vittnar Anna Lenah Elgström, dessa pionjärer på alla områden, på det sociala arbetets fält eller i affärs-, litteratur- eller konstvärlden "borde heta Columbus i efternamn". (Forts. sid. 18.)

Fredrika Bremer utförde under amerikabesöket, en teckning av sina vänner, familjen Spring.

**EKSTRÖMS
JÄSTMJÖL**

ALLA SOM BAKA HEMMA
inse värdet av Ekströms Jästmjöl. Ju bättre brödet har jäst i ugnen, desto bättre, mera välsmakande och lättsmält blir det. Använd därför alltid Ekströms Jästmjöl.
— Cream-Phosphatpulvret med den underbara jäskraften.

SKALL HON FRIA I ÅR?

EN SKOTTÄRSFRÅGA SOM GER OLIKA SVAR, MEN MEST TYCKER MAN NOG ATT HAN BÖR FRIA.

— Jo, jag tycker visst att hon kan fria — det är generaldirektör *Herman Rydin* som ger detta svar på *Iduns* fråga och som tydligen inte är mannen med några gamla fördomar. Om karlen är så blyg att han inte kan göra det själv, och de båda känna sig dragna till varandra, så tycker jag han borde vara tacksam. Det är naturligtvis svårt för en gammal man som jag att sätta mig in i saken, men nog tror jag att jag skulle känna det så under sådana förhållanden. Men hon bör göra det på ett fint och försynt sätt. Och naturligtvis bör inte en rik dam på 50 år gå och fria till en vacker gosse på 20 — det tycker jag vore stötande.

— Men eljest — jag kan inte förstå vad det skulle vara för ont i det.

Att säga tulipanaros, men gör'na!

— Jag tror att somliga kvinnor ha friat i alla tider, säger doktor *Andréa Andréen-Svedberg*. Den individuella skillnaden kan vara större mellan olika kvinnor än mellan kvinnan och mannen, och det är därför mycket få regler som kunna sättas upp för mannen kontra kvinnan.

Vi ha ju för närvarande den fördomen, att vi finner ett frieri från kvinnans sida litet osympatiskt. Men ofta kan man ju icke veta, vem det egentligen är som har tagit det avgörande steget. Det har kommit så spontant, att ingen kan säga vem det var som kom först. Och det är ju det allra bästa. För övrigt har mannen ej kvinnans anpassningsförmåga. En man kan ju fria nio gånger till en kvinna och få nej, men den tionde gången får han ja. Kvinnan har låtit övertyga sig. Mannen är ej så lätt att övertyga, och jag tror inte att han skulle säga ja den tionde gången. Men jag måste ju också erkänna, att jag har litet svårt att föreställa mig att jag själv skulle gå åstad och fria.

Den manliga instinkten och damernas frieri.

— Skola damerna fria?

Frågan kommer onekligen en smula överraskande, säger pastor *Per Gyberg*. Inte där-

Vi ha nu kommit in i ett skottår och vi förmoda naturligtvis att en hel del damer gå i friartankar. Men kanske äro de tvehågsna om de skola våga gripa ens detta officiella tillfälle att få lägga sina varma känslor i dagen för det åtrådda föremålet — Idun har därför ansett det vara med sin plikt förenligt att komma damerna till hjälp i deras bryderi och har frågat en rad auktoritativa personer ill räds i ämnet. Men deras svar ge tyvärr inte så mycken uppmuntran, de flesta avråda damerna från att fria.

för att jag i egenskap av prästman skulle pretendera på att alltid bli tagen på djupaste allvar, inte heller därför, att jag ur enahanda synpunkt skulle ha varit skyddad och främmande för alla dylika eventualiteter. Ånej! Ty att damerna verkligen kunna fria, det har jag själv, liksom säkerligen så många andra skapelsens herrar, trots prästrocken fått erfara under mina ungarlsår mer än en gång, både muntligen och skriftligen.

Men en annan sak är ju, om en dam verkligen bör fria, från mannens synpunkt sett. Åtminstone min egen manliga instinkt och känsla reser sig omedelbart till protest emot varje tendens i den riktningen.

Den enda dispens man skulle kunna godtaga, vore i det fall, där den förälskade mannen är hjälplöst blyg och försagd, genom sin läggning rent av verkar mera kvinna än sin tillbedda själv, eller där en i ögonen fallande stor social eller intellektuell överlägsenhet å kvinnans sida redan på förhand kommit den stackars mannen att resignera. I dylika fall medger jag eventuellt dispens. Annars *aldrig!*

För övrigt kan nog den sanna kvinnan med sin i dylika ting så fina intuition i behövliga fall bemöta en stackars tafatt friare med en lämpligt markerad och avpassad uppmuntran. Kärleken — enkannerligen den feminina — är nämligen oändligt uppfinningsrik!

Till figuren rankig, men inte till själen.

Nu för tiden varken är eller behöver kvinnan vara så försagd, anser advokaten *Eva Andén*:

— Jag kan inte inse, varför hon inte skulle kunna fria, om det roar henne. Men hon bör naturligtvis vara säker på sin sak, så att hon inte får en korg. I vanliga fall är det väl knappast nödvändigt, att hon friar, det skulle i så fall vara där mannen är så blyg, att han ej vågar tro på sin lycka. Då kan hon ju ta sin chans, ty, den moderna kvinnan är visserligen till figuren rankig men inte till själen. Lagstiftarna ha, gudskelov, ännu inte ingripit på detta område, och mannens åsikter rörande kvinnan ha nog förändrats så pass, att han inte svimmar.

Hur hon vänder sig är det tokigt.

Fru *Pauline Brunius* tycker att damernas frieri har sina risker:

Om "han" inte friar själv, så är det något fel på karlen, och då är det ju ingen glädje med att hon friar. Ty går det sedan galet med äktenskapet, så är det hennes fel, och går det bra, så är det ingen glädje med det ändå. Hon får ett övertag som inte är nyttigt för den äktenskapliga harmonien. Hon får åtminstone försöka uppfostra honom till att fria själv, innan hon går åstad och tar det avgörande steget.

— Det kan ta tid.

— Ja, då får hon lugna sig tills han blir färdig, om han är så där blyg och omöjlig, ty dessförinnan är han ingenting att ha. Därmed vill jag inte ha sagt, att hon inte kan på ett fint sätt låta honom förstå, när tiden är inne att gå från sounds to thing. Men hon skall väldigt noga akta sig för att vara den som kysser först. Det är farligt. Hon skall inte ens se ut som om hon gärna ville kyssas, — det förlorar hon nämligen på. För övrigt tror jag att även den mest käck flicka skulle sakna mod att fria, när det kom till det avgörande ögonblicket. I allmänhet är det nog så att människorna finna varandra så att saken är klar utan att man egentligen vet hur det har gått till.

Tänk om hon skulle få nej.

Skådespelaren *Uno Henning* är absolut (Forts. sid. 19.)

CAP
Nötter

Nougatchoklad
av högsta kvalitet. 1 kr. pr. ask.

“VILDMARKEN SKALL BLOMMA

FLYGAMBULANSEN UTRATTAR HJÄLTEDÅD I

”Vildmarken skall blomma
som en ros” — — —

DET GAMLA ORDET KOMMER I ens tankar, då man hör om ödebygdens tysta hjältedåd, då de någon sällsynt gång nå fram till våra öron. Vildmarken har blommat — av godhet, av hjälpsamhet, av människokärlek, som snabbt och säkert organiseras i handling. För endast några dagar sedan läste vi om en av dessa flygbragder i obygdena, då en sjuk hämtades och fördes till sjukhus och läkarhjälp. De basunas inte ut, men en rättfram skildring av hur det går till vid dessa sjuktransportflygningar skall ge en uppfattning av att de äro hjältedåd i det tysta.

Obygdsvårdanden framkalla hjältedåd. Hur många människor ha inte i vårt land offrat sitt liv utan åthävor att hjälpa de lidande i obygdena. Läkare och sköterskor ha under årtal kämpat en tyst och ofta framgångsrik kamp mot sjukdom och död under de svåraste förhållanden, utan andra hjälpmedel än sina kunskaper i sjukvård och sin offervilja. Vem kan beskriva hur obygdens hälsovård såg ut för endast några år sedan och hur många offer ödemarken krävde. En brusten blindtarm, en magblödning, ett fall av någon epidemisk sjukdom, sådant som krävde kirurgiskt ingripande och lasaretsvård, måste många gånger lämnas åt sitt öde, då patienterna inte kunde flyttas, där inga vägar funnos. Med de primitivaste hjälpmedel företogo läkarna operationer, som ibland lyckades, ibland inte. Men alltför ofta fingo människorna ligga och dö i sina hem i skogarnas djup, dit inga vägar leda och där inga transportmöjligheter alltså funnos för en svårt sjuk.

Den första flygambulansen.

Sedan 1924 har Röda Korset ordnat flygtransport för sjuka i Norrbotten med station i Boden. Den första flygaren, pionjären för sjuktransporterna i Norrbotten är

Sedan 1924 har Röda Korsets flygambulanser för sjuktransport i Norrbotten, stationerade i Boden. Vad detta betyder för ödeviddernas folk framgår i någon mån av nedanstående artikel.

lika känd däruppe som landshövding Malm, det var sergeant C. Ferdinand Cornelius, numera vid flygskolan på Ljungbyhed. Vi ha sett honom på bio och hört honom i radio, och han har fyllt oss med beundran

Sergeant Cornelius (t. v.) flygambulansens pionjär.
Furir Lindow (t. h.) Cornelius efterträdare.

och kommit våra hjärtan att svälla av stolthet över att »mandom, mod och morske män» finns i den formen också i Sverige. Men vi ha fattat endels, det måste medges, vad han betyder för kåtornas folk, för ny-

byggarna i pörtena mildtals från alla vägar. De ha hört hans namn och veta, att då mänsklig hjälp inte står att få, då det gäller liv eller död för en sjuk, då kan han komma i sin »fågel blå» och taga den sjuka med sig som en räddare. Läkarna däruppe vittna, att de fått hand om mer än ett hopplöst fall, där patienten överlevt mot all medicinsk förutsättning. Den psykiska lyftning, som patienten fick, då han hämtades av aeroplanet — för honom ett under — har inom honom fött en tro på räddning till livet, som övervinner själva döden.

Sedan förra året har flygtransporten av sjuka skötts av furir Lindow. Han har bl. a. företagit den längsta sjuktransportflygning, som någonsin förekommit i Sverige. Det var då han från Boden flög 30 mil till Gideå efter socknens kontor, som låg i blödande magsår och måste föras till Umeå lasarett för operation.

Flygarnas rådighet sättes på hårda prov.

Både Cornelius och Lindow äro män under 30 år. Deras rådighet och mod har i många fall satts på sådana prov, att man måste förvånas över hur de övervunnit svårigheterna. Det är inte bara själva flygningen, som kan vara vanskelig, sådana små missöden som motorstopp, sprungna stål-wires, läcka i bensinklockan och annat måste en van flygare räkna med. Och med fienderna dimmbankarna och spårlosheten i snötäcket, vilka bilda en förening som flygaren måste klara. Landningen sker alltid på en sjö eller lugnvattnet i en älv, och det finns lyckligtvis gott om både sjöar och älvar i Norrbotten, människorna ha ju också sökt sig till stora vatten, då de byggt sina gårdar. Man uppmanar alltid till att tända en signaleld till ledning för flygaren, då han skall landa. Stugan, där den sjuka bor, brukar också fördes med signallakan på taket. Nog går det an med dimma i Boden, där flygarna äro på sin

Nutid och forntid mötas. Sjuklingen föres i akja till flygambulansen.

FYRTORNETS KONSERVER
För säsongen inlagda
GRÖNSAKSKONSERVER
såsom Nässelkål, Spenat, Blomkål, Brysselkål
samt Ärtor i högsta kvalitet rekommenderas.

Naturligt alkaliskt
RAMLÖSA-VATTEN
Tappat direkt från källan.
Förnämsta bords- och hälsovatten.
Erhålles överallt i vårt land.

H. K. H. Kronprinsens hovlev.

SOM EN ROS

NORRLANDS ÖDEMARKER.

mammas gata, men om dimman kommer i fjällen, där flygaren inte hittar, blir det värre. Kompass har han inte mycket nytta av på grund av det starka magnetiska inflytandet från dessa traktens malmförande berg.

Hans och Greta i skogen.

Vid ett tillfälle hade Cornelius och hans mekaniker varit räddningslöst förlorade och med dem den sjuke, om de inte själva lagt ut grankvistar över snötäcket. Då de skulle starta på nytt med en sjuk, som passagerare hade dimman satt ett lock över fjälldalen de skulle ut ur. Det fanns en farlig bergspassage mellan två toppar, som de säkert aldrig hittat ut igenom, om inte grankvistarna avtecknat sig svarta mot allt det vita och visat dem deras ditväg. En ny saga om Hans och Greta i skogen.

Det har också hänt någon sällsynt gång att flygaren inte kunnat landa på grund av storm eller andra hinder. Han måste då försöka återvända dagen därpå, om inte det kan lyckas bättre.

Då flygambulansen fick vända.

En gång fick flygaren — det var Cornelius — återvända med oförrättat ärende. I en liten stuga låg en man i blodförgiftning. Distriktssköterskan hade varit där dagen förut och ordnat allt. Men modern, som var gammal och ensam, ville inte släppa sonen ifrån sig. Hon vaktade honom som björnhonan sin unge. — Han skall dö hemma, var allt vad hon sade. Självt var han för sjuk att ha någon egen vilja, planet fick fara utan honom. Dagen därpå, då sjuksystemen fick veta hur det gått, rodde hon flera mil över sjön och gick genom ödemarken till stugan, hade hjälp med sig, så att den sjuke kunde föras i båten till ett annat ställe längre neråt bygden, där hon vårdade honom. Men det var för sent, blodförgiftningen hade tagit överhand och fyrtioåtta timmar efter flygarens avfärd var mannen död.

Om ödemarkssköterskorna vore det nog också värt att skriva ett epos, om deras tysta kärlekstjänst under oerhört svåra yttre förhållanden.

Borttappad i dimman.

Det hade förekommit ett tyfusfall i byn Kobdalis, lärarinnan låg sjuk och måste föras med flygtransport till Boden, det var omkring 20 mils väg. Då flygaren — det var Lindow — hade fått den sjuka lärarinnan ombord och var på väg hemåt, kom fienden, dimman och han tappade alldeles bort vägen. Till sist såg han sig ingen annan råd än att gå ner på Piteälven. Han befann sig då en 12 kilometer från Älvsbyn, där det fanns sjukstuga och dit den tyfussjuka måste föras landvägen. Men där kunde hon inte stanna kvar. Då dimman lättat, fick färden fortsättas per aeroplan till lasarettet i Boden, som var bestämmelseorten.

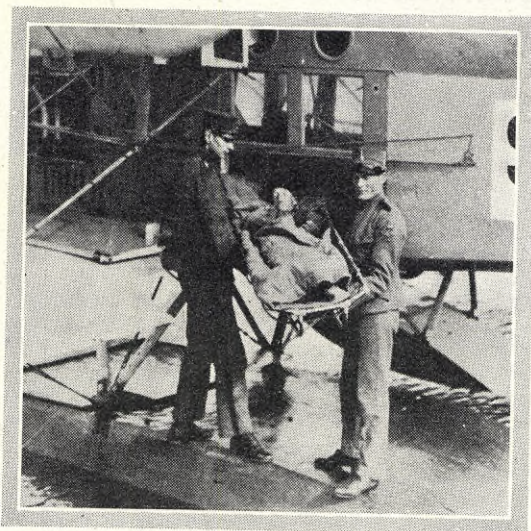
Lapparna vifta av den första flygambulansen.

Ville kasta sig ut i feberyrseln.

Men en av de svåraste flygningar som furir Lindow upplevat, var nog, då han hämtat en barnsängskvinna, som måste ha kirurgisk hjälp och som i feberyrseln ville kasta sig ut ur aeroplanet. Hon hade lyckats lossa de band, som spänns över den sjukas kropp, för att skakningen under färden inte skall bli besvärande, och det var ingenting annat att göra än att hålla henne kvar med våld. Under tiden måste styrningen ske med fötterna. Att flygningen under sådana förhållanden kunde gå lyckligt får betecknas som ett underverk. Både kvinnan och hennes barn blevo emellertid räddade till livet, ty läkarhjälpen kom i tid.

Ett spanarnät över ödemarksvidderna.

Då anmälan om att en sjuk skall hämtas i flygambulans inkommer till Boden, vilker sker genom provinsialläkaren eller distriktssköterskan i den trakt, där den sjuka är bosatt, undersökes i hast vilken väg som flygaren lämpligast bör taga. Längs vägen underrättas alla telefonstationerna. Kort och militäriskt lyder ordern till dem: »Sjukambulansen på väg. Rapportera.» Genom telefonrapporter följer man sedan flygarens färd, man vet hur lång tid som skall beräknas för varje etapp mellan stationerna, skulle han utebliva, måste hjälpexpedition utsändas. Under vintern stå skidpatruller färdiga att på order rycka ut, det är ett helt nät, omfattande ödemarksvidderna i sina maskor. Om något skulle hända, finns det hopp om att man skall kunna hinna fram i tid till flygaren i ödemarken. Cor-

Vana sjukvårdssoldater lyfta ut den sjuke.

nelius hade en gång överraskats av mörkret och dimman och höll på att inte hitta hem till Boden med sin sjuka skyddsling. Det blev mycken oro, ty man väntade honom redan sedan ett par timmar och dimman låg som ett lock över nejden. Men då man redan nästan uppgivit hoppet, landade aeroplanet, det kom ut ur den täta dimman som ur en dörr, man hade inte siktat det en minut förrän det var där. Den sjuka fick också den gången hjälp i tid.

De människor, som haft något med flygtransporterna att skaffa, försäkra, att det ser ut som om försynen hölle sin hand över både flygaren och hans maskin, hur många gånger det än ser ut, som om deras öde vore bestämt till undergång. Den farligaste tiden för flygning är naturligtvis tjällossningen, då isen på sjöarna ännu inte brutit upp, men ibland är landlös och planet följaktligen inte kan gå ner där. Under sådana förhållanden händer det att flygaren får vända med oförrättat ärende.

Varje utryckning för flygtransport kostar omkring 200 kronor som betalas helt och hållet av Röda Korset. Därför måste varje fall, då ambulansen anlitas, prövas, så att icke denna dyrbara apparat sättes i gång i onödan.

Nya flygambulanser måste inrättas.

Det behövs flera Röda Kors aeroplan. Det första, som användes i Norrbotten, en Breguetmaskin är redan utdömt och ersatt med en av svenska arméns plan. Genom donationer, bl. a. en storartad sådan på kronor 50,000 av ingenjör Oscar Hirsch på hans 80-årsdag, har Röda Korset nu kunnat beställa en ny maskin, fullt modern och helt utrustad för sjuktransport, och denna blir färdig om några månader. Arméplanet får då stanna som en välbehörlig reserv. Men även på andra trakter i andra svenska obygd, som vi ju inte ha ont om skulle det vara av ovärderlig nytta att ha tillgång till en flygambulans i svåra sjukdomsfall.

Här finns en stor uppgift för framtida donatorer. I Norrbotten har den moraliska verkan av flygambulansen varit nästan lika stor som den praktiska nyttan. Sergeant Cornelius har en gång i ett radioföredrag berört den sidan av saken. För obygdskolket däruppe är begreppet fosterland kanske något dimmigt ibland. Men då det kommer hjälp i nöden där söderifrån, känner man att det finns i alla fall ett samband.

ELISABETH KREY-LANGE.

Frukostbröd

300 gr. sammalet vetemjöl
250 „ fint
4 teskedar Tomtens Bakpulver
2 „ socker
1 ½ tesked salt
1 ½ matsked smör
3 ¼ dcl. mjölk

BEREDNING: Mjöl, Tomtens Bakpulver, socker och salt blandas. Knåda in smöret i den torra blandningen. Rör i mjölken hastigt och arbeta massan till en smidig deg. Dela denna i fyra delar och forma varje del till en rund 1 cm. tjock kaka, som skäras i fyra delar korsvis. Grädda genast i varm ugn.

DEN VÄLKLÄDDA SPORTEN

MODENYTT I SPORTDRÄKTER.

En käck sportdräkt med kjol och scarf av röd och orangefärgad kasha i rutor och jumper av grå kasha broderad med en orangefärgad blomma

Detta är verkligt en typ av sportflickan av i dag! Barhuvad, med goggles, i skjorta och slip, pull-over och enkla sportbyxor på skidor.

Mycket en vogue i de stora modehusen på kontinenten är den korrekt komponerade skidräkten i vattentäta vindtyger eller mjuk ylle, gärna i glada färger.

Sportbyxor i form av kjol är den senaste nyheten. (Modell från Paul U. Borgström.)

DET ÄR NOG GOTT OCH VÄL ATT sporta, men den sportande nutidsdamen kan inte bara leva på 10 gr. kallt, snö och solsken. En piffig och lämplig sportdräkt utgör en viktig förutsättning för sportandets behag. Dels därför att det alltid känns behagligt att vara korrekt klädd, dels därför att man bättre tillgodogör sig friluftslivets strapatser och förebygger dess vådor i en bekväm och ändamålsenlig dräkt. Så sportdräkten är inte bara en tribut på koketteriets altare, något, som envar lätt torde kunna övertyga sig om genom att studera den klädsel sportande damer visade sig i bara för ett par decennier sedan. Att åka skidor med slöja kring en stor hatt och i fotsida kjolar måtte ha varit en måttlig njutning.

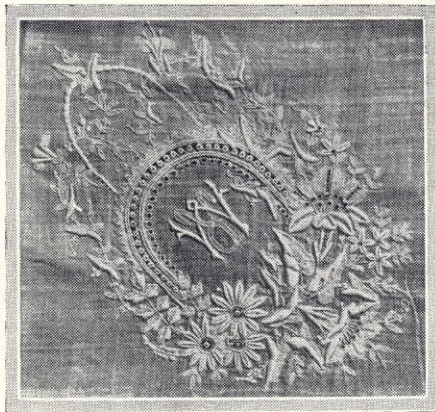
Om Ni inte vill kosta på Er någon mera omständlig sportdräkt, då bör Ni välja den tänkbarast enkla kombination — och frågan är väl om den inte också ur koketteriets synpunkt tar priset: ett par enkla, släta sportbyxor och en vacker pullover. För kortare utflykter räcker denna dräkt myc-

När sportsäsongen nu står i sitt flor skynda många av oss att skaffa sig sportdräkt — här ges några råd i valet och vinkar om senaste nytt i sportens modemarknad.

ket bra, den ser käck ut, är bekväm och skäms inte för sig ens på en mycket fashionable sportort. Men jämte denna klassiska standarddräkt har Ni naturligtvis en hel rad originella och raffinerande sportdräkter att välja på, sedan även sportmodet tagits om hand av de stora modehusen. Är

Den bästa märkningen.

En handarbetstävlan.

Eti vackert gammalt monogram — bidrag till Iduns tävlan.

man väl inne i dessa modets högre rymder, så stöter man på en hel konversons-almanacka för sportdräkten: där finns sportdräkten för skridskor, för morgonskidturen, för långskidfärden, för middagsskidturen, för bandymatchen, för bobsleigåkingen o. s. v. Nog finns det möjligheter att skaffa sig en större sportgarderob alltid. Men om vi inte sträcka våra anspråk så långt må det dock villigt erkännas att en helt genomponerad sportdräkt har sin tjusning. Men komponera den inte för extravagant eller efter någon modenyck, ty då är dess saga snart all. Man bär ju inte sportdräkt så ofta att den slites ut i första taget. Det gäller därför att med sans fundera ut en diskret och effektiv idé, som ger dräkten karaktär och helhet. Färgblandningar kunna vara farliga och tröttsamma, men en klar och glad färg, som dominerar hela dräkten, rekommenderas — varför ska nu en sportdräkt prompt vara grå- eller brunspräcklig? Av den sorten ha vi alldeles övernog. Vilken effekt skulle inte glada färger göra mot den vita snön!

— e.

Vem gör det vackraste monogrammet? Och vem kan leta fram den vackraste märkningen ur gamla generationers gömmor? Dessa två uppdrag har Idun erbjudit sina läsarinor i en tävlan, som tidigare — n:r 47 årgång 1927 — kungjorts i våra spalter. Redan ha flera bidrag influtit och vi hoppas att denna tävling på vår handarbetsavdelning skall vinna läsarinornas livliga intresse. Genom att deltaga uppmuntrar Ni en handarbetsart, som har vackra anor och som förtjänar att inte falla i glömska.

Tävlingen är uppdelad i två klasser med två pris i vardera: klass A omfattande gamla märkningar, klass B omfattande nya. För de senares förfärdigande behövs tid och därför står tävlingstiden öppen till 1 febr. Endast sydda märkningar mottagas, ej ritade. Prisen i varje klass äro: 1:sta pris 50 kr., andra pris 25 kr. Bidragen insändas under märke: "Monogramtävlan", Iduns red.

AUX GALERIES LAFAYETTE

Modeller och prover till påseende hos GALERIES LAFAYETTE AGENTUR

Norr 160 55
Riks 115 66

Begär våra kataloger.

Birger Jarlsg. 29
STOCKHOLM

Pröva

Tuppens Zephyr

och Ni köper ingen annan.

EN MÅNGSKIFTANDE HYDRA

MAN FÖRKYLER SIG INTE SÅ LÄTT SOM MAN TROR — INFLUENSASJUKDOMARNA ÄRO MÅNGA —
HUSKURER KUNNA VARA LÄMPLIGA.

NÅGRA RÅD I INFLUENSATIDER AV MED. D:R M. SIMON.

PÅ SÄTT OCH VIS ÄR DET TACKSAMT, men mest otacksamt ändå att skriva om ett sådant ämne som "förkylning", som Iduns redaktion önskat en liten artikel om.

Det är tacksamt, därför att folk brukar läsa det, som skrives i sådana ämnen — om det är kort, förstås, och kanske mest för att konstatera, om författaren är nog förständig att ha samma åsikt som läsaren.

Men i än högre grad är det otacksamt, därför att ingen optimism är stor nog för att författaren skall kunna hoppas övertyga dem, som ha annan åsikt i denna brännbara köldfråga.

Ordet lär ju ha en stor makt över tanken; ja, i fråga om sjukdomar har det åtminstone en fenomenal makt, ej över tanken, utan över det surrogat för tanke, som i gemen brukar användas, när man resonnerar om hälsan och dess brister.

Ordet "förkylning" användes ju allmänt som en sammanfattning av åtskilliga katarrar och inflammationer i luftvägarna, och detta bidrager starkt till att hos många befästa den övertygelsen, att dessa sjukdomar nödvändigt måste vara orsakade just av förkylning.

Några mena dock med ordet förkylning endast en komplex av: snuva, heshet, ont i halsen, hosta, allmän känsla av olust och rugghet — således symtom av näs-, hals- och luftrörskatarr, vilka under influensatider anses sammanhänga med influensa, under andra perioder med någon influensaliknande infektion. De, som se på saken på detta vis, de låta ännu tala med sig; de hålla visst ej på, att "förkylning" måste vara enda sjukdomsorsaken. De hava kanske t. o. m. själva iakttagit att smitta från en annan "förkyld" person spelar t. o. m. större roll som sjukdomsorsak än förkylning.

Dessa förståndiga människor bruka lätt övergå till den åsikt, som numera förfäktas av de initierade, nämligen att de s. k. förkylningssjukdomarna visserligen ibland synas sammanhänga med avkylning, men att denna då endast utgör en av flera tänkbara, omedelbart utlösande orsaker; och vidare, att smitta och andra faktorer spela så stor roll för insjuknandet, att namnet förkylning är ganska oegentligt.

En annan och större grupp av våra medmänniskor är mindre medgörlig. För dessa har det gått i blodet, att köld gör förkylning, och förkylning är orsaken till allt ont, utom nageltrång — för resten finnas nog de, som vilja belasta förkylningens skuldkonto också med nageltrången.

Ganska lätt förklarligt är det, att den gamla vanföreställningen om faran av "kyla i sår" ännu kvarlever: man skäms ju numera för att vara smutsig, och bakterier på huden brukar väcka föreställningen om smuts på huden. Hellre än att skämmas över försummad renlighet, så skyller man på kyla i såret; det låter ju mera som en icke självförvållad skada.

Det ligger ju också nära till hands för den enklaste sortens ingenier att prompt vilja tro på, att en orsak är "den enda", särskilt om den enda är den från förfäderna ärvda busen

Influensan är ett pålitligt och vintertid alltid aktuellt samtalsämne, som den stora allmänheten dock aldrig kan lära sig se förnuftigt på — ett oförnuft, som inte bara förstör många konversation utan också menligt ingriper i både den friska och sjuka människans tillvaro och hälsotillstånd. Vi skola därför på det livligaste rekommendera våra läsarinna att med grundlig eftertanke studera överläkaren med. d:r M. Simons intressanta och roande utredning i det brännande ämnet, där han klargör innebörden av orden "förkylning", "influensa" o. s. v. och ger goda råd för de friskas skydd och de sjukas vård.

förkylning; de tycka, att allt resonneman är så onödigt; varför skall man bråka med att söka andra förklaringar? Att utreda orsaksammanhang är ju en benig fråga, och kan man slippa tänka, så... "Det är ju klart, att...", och "Det kunde man väl förstå, att det måste gå illa" o. d. uttryck röja i de flesta fall en betänklig brist på uppfattning om orsaker och verkningar.

Underligare verkar det, när folk med ett i övrigt gott omdöme försöka härleda från förkylning talrika åkommor, där den medicinskt alldeles obildade med en smula eftertanke borde kunna undgå ett så grovt misstag:

Magsår, blindtarmsinflammation, njursten, veneriska åkommor, åderbräck, hjärntumör, kräfta och tumörer i allmänhet äro några exempel på sjukdomar, där förkylning ej med något fog kan anses spela någon roll som orsaksmoment. Men ideligen hör man de sjuka eller deras anhöriga påstå med den säkraste ton i världen, att "det kommer sig av en förkylning då och då".

Och när man t. ex. frågar en patient, när han första gången såg spår av sitt eczem, så lyder svaret inte så sällan: "Jo, jag förkyld mig i påskas." Och detta även, om det vid efterforskning visar sig, att eczemet kom långt efter midsommar! . . .

Som synes kan det vara en smula riskabelt att alltför styvt hålla på förkylning som sjukdomsorsak; man kan lätt få namn om sig att vara omdömeslös och svag i kritiken.

Men därmed är det långt ifrån sagt, att man utan sjukdomsrisk kan utsätta sig för starka avkylningar. Det är ej tvivel om, att många katarrar o. d. åkommor lättare uppkomma, om man går våt om fötterna, sitter i fuktig kyla och utsätter sig för andra intensiva utkylningar. Och lika tydligt är, att reumatism lätt träffar den, som i långa tider utsätter sig för dylika påfrestningar, även om man härdat sig så, att man ej så lätt får snuva o. d.

T. o. m. skogs- och sjömannens oundvikliga utkylningar behöva nog ej leda till reumatism, om ylleunderkläder användas vid alla strapatsrika färder. Våta kylar ej på samma sätt, om man har ylle närmast kroppen. Och ej ens en kraftig kyla brukar leda till skada, om avkylningen är mycket kortvarig. Så t. ex. tåla de flesta friska människor mycket väl ett ögonblicks vinterbad, i snö eller vatten, om endast tillfälle finnes att omedelbart efter badet få på sig torra, varma kläder. Och så måste man förstås vara i rörelse både före och efter badet.

Efter allt detta tal om verkliga eller inbil-

lade risker med avkylning komma vi nu äntligen till det, som har ett mera påtagligt praktiskt intresse: hur skall man förfara, om man råkat ut för snuva eller annan influensaartad sjukdom?

Först kanske det kan behövas en erinran om, att man torde vara mest smittofarlig i sjukdomens början; att under de första infektionsdagarna gå omkring och skaka hand eller överhuvud taget hålla sig i andra personers omedelbara närhet borde anses lika hänsynslöst som att spotta på sina medmänniskor.

För att bota en börjande "förkylningssjukdom" finnes intet universalmiddel, varken sådana som annonseras eller det medel, som aldrig behöver annonseras, men som de ärade läsarna genast tänka på, nämligen spriten — vore detta ej en tidning för damer, skulle det kanske kunna sägas: tänka på med en belåten min.

Men det kan på flera sätt lyckas att kväva sjukdomen i dess upprinnelse. Man brukar ju under några timmar känna vissa förebud till en influensaartad sjukdom: stickning i halsen eller näsan, en serie nysningar, olustkänsla och frusenhet. Detta är den gynnsamma tidpunkten för en liten kur, och det gäller att ej dröja ens några timmar för länge.

En enkel kur är att taga 1—1½ gram aspirin, acetylsalicylsyra eller dyl., och därtill ¼—½ gram china i kapsel, för dem, som ej äro särskilt känsliga för china. Om man vidare dricker ett glas av någon varm dryck och håller sig inne, helst i sängen, så uppnår man i regel den upphettning av kroppen, som ses med kuren. Troligen är det själva överhettningen, som verkar skadligt på bakterierna. Man brukar visserligen tala om svettkur men det är nog mest ett minne från den gamla, oriktiga föreställningen, att det onda "drevs ur kroppen" med svettningen. Denna kommer endast på köpet vid upphettningen och är viktig nog att taga hänsyn till, ty man bör undvika att bli kall, när man är våt av transpirationen.

Nå, men spriten då? Jo, för all del, den som tål och så önskar, kan ju taga ovannämnda varma dryck i form av toddy eller dyl. Eller också skaffa sig en kraftigare känsla av upphettning med en cognac förutom en mera oskyldig varm dryck, té t. ex.

Inte är det någon sannolikhet för att en i övrigt väl skött kur blir effektivare med än utan sprit, men den som känner sig "förkyld" kan väl ha rättighet att få den lilla avtrubning av obehagen, som medföljer en lämplig dos sprit. Så skyll inte på mig, om Ni vägrar Er make den lilla cognac, han åstundar! Att hålla i sig cognac i större dos än en vanlig sup, som många bruka vid förkylning, är alltid olämpligt och vid någon svaghet hos hjärtat direkt livsfarligt.

Om nu trots allt infektionen tager fart och leder till feber, ja, för det fallet ger jag inga råd. Ty skall man då kunna ordna behandlingen rationellt, så måste man genom undersökning fastställa, vad det i det särskilda fallet har blivit för en form av den mångskiftande hydra, som i dagligt tal går under det oegentliga namnet "förkylning".

Husmodern spar mycket

genom att till stekning och bakning, till sallad och såser använda
REYMERSHOLMS KRONOLJA.

Insänd denna kupong till **REYMERSHOLMSBOLAGET, Kronoljeavdelningen, HELSINGBORG**

och Ni tillställs gratis en nyredigerad, aktuell och praktisk kokbok

Namn:

Adress:

RÄKENSKAPENS TIMME

NYÅRSTANKAR OM HJÄRTAT OCH DESS DILETTANTISM. AV ALMA SÖDERHJELM

HUR DET ÄR KÄNNA VI NYÅRET såsom en avgränsning, som en räken-skapens timme. Minnen stiga fram ur sina gömslen, intryck blottas som en gång etsat sig in i våra hjärtan och som vi trodde voro längesedan utplånade för att ge rum för andra. Vi fatta plötsligt att vårt liv inte är så glömskt, som det förefaller, att dess sömn inte är så djup som den synes. Likt dessa filmbilder, som omärkligt ersätta varandra, så draga bilder och inskrifter föbi vår minnesblick, utan att vi veta hur de kommo dit, och utan att suddas ut de föregående eller beblanda sig med dem. Det fruktansvärdaste av allt är att sent en morgon vakna upp och förstå, att intet är försvunnet, utplånade, ersatt av annat. Att hela vårt liv är en serie grammofonplattor vilka bevarat tonerna och rösterna ogrumlade, även där de legat länge på botten av förvarings-skrinet utan att ha haft tillfälle att låta höra sin melodi.

Den stund man inser, att livet icke utplånas, och att man mot sin vilja bevarar i sitt hjärta och minne alla kärleksord man hört, alla scener, sköna och hemska man upplevat, att detta allt kan vika undan, men att det inte kan strykas ut, på sin höjd raderas bort, lämnande grövre eller finare märken efter sig, den stund får man en ganska kuslig känsla i sitt lilla förskrämda människohjärta.

Men sedan kommer reflexionen. Vi börja plötsligt känna det som felaktigt med alla dessa spökens döda röster och bleka ansikten, som tillropa oss sitt eko av gången kärlek, bortslarvad vänskap och förspillda lyckostunder. Vi börja fråga oss, varför det måste vara så, att vi älska så många gånger, att vi så snabbt lämna de livsvärden vi fått fatt i och så girigt gripa efter nytt. Kunde vi inte hålla ut med att dyrka samma värden, känna samma kärlek, vänskap, tacksamhet en hel lång levnad igenom?

Kärleken är beroende av så oändligt mycket annat, allting är beroende av så många omständigheter, sägs det. Vi tvingas ju ständigt in i nytt och nytt.

Det är kanske sant. Men, å andra sidan: är inte i de flesta fall alla dessa flyktande känslor och varierande förnimmelser beroende av oss själva. Av att vi äro sådana usla små diletanter, i allt som har med hjärtat att skaffa?

En dag för icke länge sedan satt jag på en restaurang tillsammans med en nyligen i medelåldersklassen uppflyttad herre. Vid bordet intill satt en ung konstnär som på det konstindustriella området gjort sitt och Sveriges namn känt över länder och riken.

— Denne H. är verkligen en skicklig man, sade min moitié. Jag var i Italien i våras och där har han gjort sig ett kolossal namn. På det sättet är det man skall göra sitt land känt, det är sann- ligen bättre än alla turistreklamer. Skulle jag känna honom, så gångade jag ögonblickligen över till hans bord och tryckte hans hand.

— Hör du du, sade jag. Skulle det inte kunna tänkas att du gjorde det ändå? Jag vet att han skulle sätta värde på det.

— Nej, det kan inte tänkas, svarade

han. Och hur jag än talade lyckades jag inte övertala honom.

En annan gång gällde det ett dödsfall.

— Har du träffat Jenny, frågade mig en av mina manliga vänner.

— Ja, det har jag.

— Nå hur är det med henne?

— Ja, hur skall det vara. Hon som var så oerhört fäst vid Artur.

Min vän suckade uppriktigt, djupt.

— Ja, han var en av de andligen pampigaste människor jag för min del någonsin känt. Trots att vi ju aldrig varit intima, blir det mycket tomt efter honom.

— Du tänker väl i alla fall gå till Jenny, sade jag. Från min sida var det mindre en fråga än en kategorisk uppmaning, ty jag vet hur karlar är fega och valhänta inför andras lidanden och sorger.

— Nej, vet du, det gör jag inte. Jag har den erfarenheten, att det är mycket bättre att lämna folk i fred, när de ha en sorg.

Jag förhörde honom om hans egna erfarenheter i den vägen. Men han hade aldrig haft någon sådan slags sorg och hans erfarenhet vägrade inte vidare tung. Jag försökte då övertyga honom om att han misstog sig, och att även de mest reserverade människor tycka om att man uppsöker dem, när de ha träffats av en dödsorg. I den dimlika ensamhetsrymd, i vilken man drages in, när man plötsligt mister någon man älskar, blir man så förändrad. Även den som haft kraft att stödja sig själv, även den som dragit en skiljande isolering omkring sitt väsen, blir villsam i den nya och främmande världen, finner ingen stig för sin fot, intet fäste för tanken,

allt är nytt, dimdunkelt, irrationellt. I den världen höres varje röst som ropar bättre än annars, ty där är så förfärligt tyst. Där skönjer man knappast vems hand det är som räcker en, man är bara tacksam för stödet.

— Nåja, om du verkligen tror, att jag kan göra henne någon glädje därmed, skall jag gärna gå. Jag vet bara inte vad jag skall säga henne. Inte kan jag tala om annat, då förefaller jag hjärtlös. Och att tala om den döde åter, anser åtminstone jag mycket taktlöst.

Jag försökte intala honom, att vare sig han talade om den döde eller inte så var det bra i alla fall, ty den stackars änkan visste ju, att han kom för den skull. Jag sökte övertyga honom om, att denna situation liksom de flesta andra gav sig själv och att han skulle känna på sig vad han borde säga och inte säga. Men han blev allt kusligare, ju mer vi talade därom.

— Det är nog bäst att jag inte går, slutade han. Jag förstår, att jag inte skulle få ett ord över mina läppar.

Nu helt nyligen hände mig en annan sak i samma stil.

Det var på en glad julbjudning. Vi sutto kring ett runt bord och sjöngo "Ja må vi leva" och andra lustiga visor. Jag sjöng inte utan tittade från den ena till den andra. Som en blixst slog mig plötsligt en tanke, vilket jag medger, att jag dittills inte tänkt, nämligen, att två i sällskapet under året hade legat för döden. Jag kände en beklämmande kramning kring hjärtat och tänkte på hur lätt vi glömma — eller kanske snarare, hur noga vi äro i att ge oss ut för att göra det. Och när sången var slut äskade jag ljud och bad att vi skulle taga oss en tyst minut och minnas hur nära vi stått till det där, som vi alla visste. Ett ögonblick blev det tyst, och så ett nytt skålande. Men där kom något generat i luften. Bara en liten förstämning, just så, att när en herre tackade mig för att jag "uttryckt vad alla andra tänkt", jag förstod att det var ett slags gentlemannaälskvardhet för att låta mig förstå, att jag visserligen trampat i klaveret, men att det inte var så farligt, då min vilja i alla fall hade varit god.

Ja, hjärtat är en stackars diletterant.

"Jag tror inte, att lumpenheten är så stor här i världen, som det alltid påstås, skrev häromdagen en god vän till mig. Folk är nog i allmänhet oändligt mycket bättre, mer hjärtligt kännande och väl viljande än vi tro. De flesta ha bara ingen förmåga att uttrycka det. De finna ingen form därför, sakna uttrycksmedel."

Det är så rätt.

Hjärtat är också ett instrument, för vars behandling det behöves naturlig talang. Hur olika begåvade äro inte människohjärtan! Och hur äro inte många människor i tröstlös avsaknad av begåvning på området!

Men liksom vid hjärnans funktioner, så är det inte nog att vi ha naturbegåvning på hjärtats område. Vi behöva uppfostra och inlära våra hjärtan, söka väl avvägda uttrycksmedel för det, ge dess yttringar konstnärlig form. En känsla,

(Forts. sid. 19.)

Grevinnan Marianne Bernadotte, född De Geer af Leufsta, maka till greve Carl Oscar Bernadotte på Frötuna. (Hovfoto: Hård.)

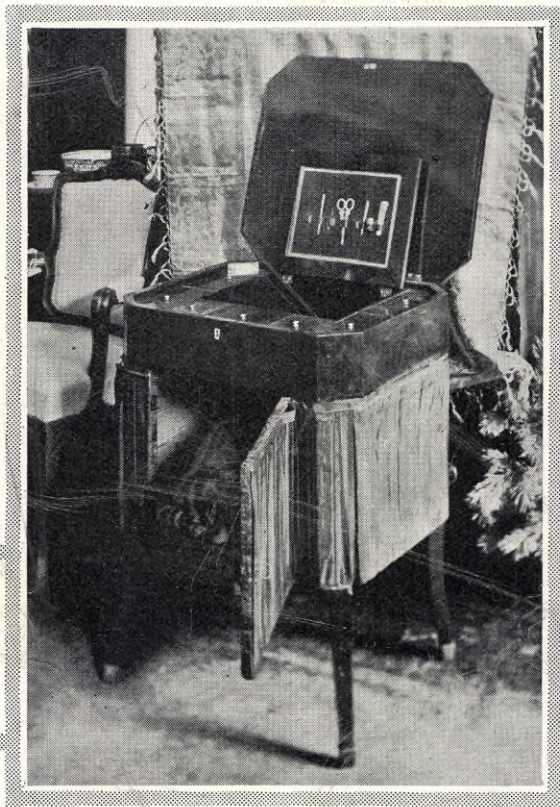
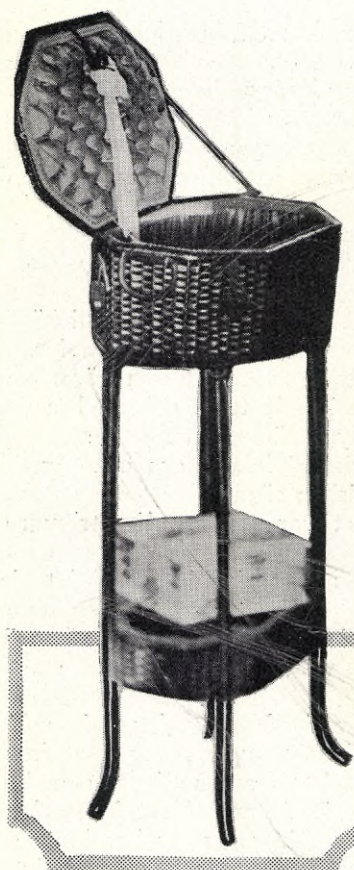
En hälsodryck för alla är
"MATTHE REAL"
Äkta Brasilianskt Hälsoté
I ORIGINALFÖRPACKNING.

Gen.-representant för de nordiska länderna HAN-DELSFIRMAN BRASIL, Skånegatan 31, Göteborg. Repr. för mellersta och norra Sverige A.-B. CARL MORTON, Skeppsbron 36, Stockholm.

D:r E. Monin, generalsekreterare i "Franska Sällskapet för Hälsövård", Paris: Mattet är icke allenast botemedlet mot en dålig näringsregims brister utan motverkar trötthet och livar energien. Dess digestiva och lösande, svett- och urindrivande kraft upphjälper en nedsatt nutrition och höjer de organiska funktionerna.

EN MÖBEL SOM FÖRSVINNEN?

SYBORDET FÖRSUMMAS OFTA NU FÖR TIDEN MEN BORDE HA EN HEDERSPLATS I HUSMODERNS HEMVRÅ.

Från vänster: Praktisk sykorg av brunt flätverk, garnerad med knippen av ullgarnsblommor. — Antikt åttkantigt sybord med skåp att förvara arbetet i. (Stina Svanbergs antikhandel.) — Det moderna sybordet har både fack och lådor. (N. K.)

JAG HADE FÖLJT MIN GIFTA OCH självförsörjande väninna Ulla hem till lunch och när vi ätit bad jag henne att få låna nål och tråd för att laga en skavank på min klänning. Nu snodde hon omkring i sitt rum, undersökte askar och fat på sitt toalettbord, höll ut gardinen mot fönstret och strök ett slag över rygg och armstöd på sin vilstol.

— Märkvärdigt, jag tyckte precis jag hade en nål i morse. Vänta ett tag så skall jag be Märta, hon har sygrejor ute hos sig.

— Men min söta vän, menar du verkligen att du inte äger en nål? Vad har du då i sybordet?

— Lite av varje, medgav Ulla och öppnade i förbifarten locket till det vackra lyrfotade sybordet, arvegods från hennes mormors mor.

Där fanns verkligen lite av varje. Det stora mittfacket var fullpackat med amatörfotografier och i småfacken, där mormors mors små silkesnystan, nålbrev, pryglar, syringar och korsstygnbroderade nålbokspärmar vilat låg nu locknålar, enklare smycken, lackstumpar, placeringskort, nycklar som inte gingo nånstans, läkerol, cigarettmunstycken — allt som inte har i ett sybord att göra. Allra helst inte i mormors inlagda lyrbord. Jag greps av en vild lust att städa bort skräpet och gå ut och köpa silkesdockor och fina synålar med guldögon att lägga dit i stället. Det sade jag också Ulla som kom in med en påtrådd nål och en mässingsfingerborg.

— Visst är det synd på bord, höll hon med. Men när jag aldrig syr så... När skulle jag sy? Förresten är det tråkigt. Det enda som fått behålla sin ursprungligt bestämda funktion är lönnfacket i locket. Det är det enda ställe i hela min trerumsvåning där inte Holger snokar. Och alltid har man väl någon papperslapp — räkning eller så — som man inte precis vill lägga direkt under ögonen på sin gemål. Kvinnorna på mormors mors tid hade väl sina hemligheter de med tänker jag,

Den bedrövliga oordningen i ett sybord har inspirerat signaturen att mana till allmän sybordsrannsakan.

varför inreddes annars deras sybord med lönnfack?

Ulla har nog alldeles rätt, i det fallet har kvinnan genom tiderna bevarat sin "kvinnlighet". Men det passar hennes typ av i dag bättre att hon har lönnlådan i toalettbordet eller skrivbordet. Sybordet i en modern dams buduar verkar, sorgligt att säga, en aning camouflage. Varför — ja säg det! Nålen var annars inte alls något föraktligt vapen i koketteriets tjänst. Det klädde mor och mormor och mormorsmor förträffligt att syssla med handarbete. Det skulle klä er och mig också om vi ville. Varför sy vi inte som omväxling lite emellanåt? Och varför ha så många av oss det så illa ställt att vi måste låna nål och tråd och mässingsfingerborg ur symaskinslådan eller ur Märtas syask när vi behöva träckla fast en spets eller sy band i vår combinations? Den ensamma kvinnan, som inte beskådas av något främmande öga i sitt sovrum är oftast så mån om att behålla sin prestige för sig själv att hon utvecklar både smak och elegans, gärna en smula fiärd, beträffande sin sovräkt och morgontoalett, varför är hon inte lika angelägen om att ha sitt sybord i sådant skick att hon kan framkalla utrop av beundran genom att öppna dess lock. Som det nu är vända sig anmödrarna i sina gravar. Det är ingenting mindre än brottsligt att använda deras klenod, sybordet till annat än dess bestämmelse. Låt vara att vi inte sömma rosor och blader med delat silke på stramalj eller spjällsnören av pärlor — riktigt oberoende kan dock aldrig en kvinna göra sig av sybord eller sykorg. Och är man nu en gång så lycklig att äga ett antikt sybord så bör man inte glömma att det är

en möbel med pretentioner. Trassliga garner, 15-öres fingerborgar, och husets använda knapplager fördelat på alla fack går lika litet an som, det passar att profanera bordet med föremål som höra hemma i skrivbordet eller i soplåren. Det blir ingen annan råd än att skaffa ihop sysaker som mormor skulle gilla — var har Ni förresten gjort av guld-fingerborgarna som Ni var så omätligt stolt över en gång, de små förgyllda brodersaxarna, nystbrickorna till silke och allt annat som Ni i ungdomen satte Er ära i att samla i den blomstermålade träasken som kallades "äska" och var högsta mode i Josef Lejas libertyavdelning?

Skyll inte på att Ni inte har tid med sybordet! Anmödrarna skylldes aldrig på tiden fast de hade bak och bryggd och ljusstöpning att syssla med. Låt toalettbordet, som f. n. står Ert hjärta närmast, maka åt sig en smula för det gamla vackra sybordet. Ett sådant, med eller utan lyra är som ett smycke i ett ofta lite för maskulint betonat modernt damrum.

Även vår egen prosaiska tids snickerikonst kan frambringa sybord, ägnade att inspirera arbetslusten, och tilltala skönhetsinnet om de också inte ha någon plats att förborga hemligheter på. Det finns de mest förföriska små sybord, med tjugo fack under lock och lyra på foten alldeles som mormors, det finns lustiga lackerade små byråer och ett otal variationer av sykorgar på fot, inte så vackra och solida men uppriktigt sagt mera praktiska och inventiösa än mångt mahognysybord. På N. K. visade de emellertid ett av det sistnämnda slaget som tog loven av allt vad jag drömt om i sybordsväg. Det hade fack och lådor och skåp och till slut en skiva som kunde vridas runt och vändas helt om, då den presenterade sig som spelbord. En idealisk kombinationsmöbel för den självförsörjande, sy- och bridgeintresserades jungfrukula!

THUJA.

ÅRETS HJUL VÄNDER SIG

OM EN LJUSSTRIMMA OCH EN INTELLEKTUELL LEK. AV VERA v. KRÆMER.

MAN VÅGADE INTE SÄGA DET, man var rädd att missta sig och fruktade att synas sentimental. Men då man i snölandskapet vandrade ned till sin förstads spårvagnskiosk var det en grön strimma, en ljus strimma vid horisonten. Julen var förbi. Ett par kvällars samvaro med släkt och vänner — vilket i många fall är samma sak! Ha vi inte vuxit ifrån skräcken för släkten? — och vardagen tar vid. Men vår speciella, älskade nordiska vintervardag: det ljusnar mot våren. Julens väldiga kulminationspunkt med ursinniga föresatser om sparsamhet och eftersinnande vänder sig först sakta och så allt fortare mot ljust, ljuset, som gör föresatserna lätta att bära.

Hela tiden med en hemlig undran om inte den gröna strimman i horisonten var en villa kastade man sig på huvudet i nyårsbudningen. Det var som om alla snälla tankar, alla snälla julkort, alla väl uttänkta julklappars möda, som om all denna godhet plötsligt ett slag måste vräkas åsido. Vi blevo under ett par timmar som besatta. Det skedde under form av en intellektuell lek: nämn tio böcker du tycker bäst om! Inom ett ögonblick var luften ett hav av projektiler, författares namn susade kors och tvärs under hurrarop och sus av gillande och skrån av personliga invektiv och larmande instämmanden. Inte nöjda med detta krävde vi ett lidelsefullare behov av ondska. Nämn tre författare du hatar! ropade någon.

— Hatar! Jag hatar bara två, ropade jag, men dem...

— Hatar! Ni vet inte vad hat är! Ta inte så stora ord i munnen...

— Kör ut Per Ols pojke, han märker ord! Idiosynkrasi, aversion, vad du vill, jag avskyr...

— Det är inte din tur! I tur och ordning!

— Ska vi sitta på skolbänk? Jag avskyr Anat...

— Tyst, tyst! Din tur kommer sedan. Vem avskyr du?

— Hur kan man! Du vet inte vad du säger! Har du läst honom? Nej, nu ska ni höra på mig! Jag av...

Vera v. Kræmers veckokåseri rör sig denna gång om sambandet mellan horisontens ljustrimma och en larmande sällskapslek.

— Var mänsklig, var ingen snobb! Kommer med namn som ingen vet vad det är. Du koketterar! Ska man sitta här och bikta sig

Bergslagsmor 50 år.

Fru Lydia Hedberg.

"Jag vet ett land" och "Marschen går till Tuna", — för hur många svenskar både på denna och den andra sidan Atlanten äro inte de sångerna förknippade med minnet av en ljus nordisk sopran, ett leende, finhyllt ansikte under blont burrtigt hår, en varm och vacker föredragskonst — med ett ord Bergslagsmor. Bergslagsmor har farit vida omkring under årens lopp med sin dalasång, sin recitation och sina små upplysande föredrag om landskapet "långt upp i högan Nord". Hon har nu hunnit fylla 50 år den 5 januari, men är alltså uppskattad ute i bygderna för sin sång och sitt friska humör.

Bergslagsmor heter fru Lydia Hedberg, vilket de flesta redan veta och är bördig från Falun, där hon nu också är bosatt. I Svensk-Amerika är hon minst lika känd som i Skandinavien från sina många turnéer därute; icke minst uppskatta svensk-amerikanerna henne för hennes humor.

och så få ovet! Jag vill inte leka med! Ta det inte så personligt. Tyst! Man kan inte göra sig hörd... Det var inte jag som sa något, jag har tegat i flera minuter! Vem sa du? Hon har betytt mera för mig än någon annan, ni vet inte vad ni talar om. En öde ö, nej, vi talar om vilka böcker vi avskyr, vi har inte slutat än, en öde ö med tre böcker, det är en bra lek, den ta vi sen, men jag har ju inte fått säga, vilka böcker jag av...

Vid de bredda smörgåsarna med kall härlig julskinka på blev det stilla, den som larmat värst började redan ångra sig och göra föresatser, den som leende tegat och på kraftiga uppmaningar blygt nämnt ett namn satt som en vacker Mariabild ibland oss och lågmält vågade villastadsbon säga:

— Vet ni det var som en ljustrimma i dag...

— Ja, tog en annan vid, det är riktigt, det var ljus.

Och så föll det ämnet. Men det föll inte till jorden, det var sådana ord som stanna kvar i rymden.

Där det nyss varit så oroligt fanns det också annat kvar — skuggor av dem vi manat fram. David Copperfield, Jean Valjean och lilla Fantine, skrattmänniskans förvirrda mellankoli... Och var och en av oss bar inom sig bilden av den stund, då den bok han älskade mest uppenbarat sig för honom. I lekens form hade vi för ett ögonblick inför oss själva slitit upp porten för vårt hjärta, men hejdat oss för det allra innersta. I vårt behov av expansion, vi kände det som ett slags bärsärkagång, hade vi ändå behållit onämnd det bästa, bruset hade trots allt bara rört sig på ytan. Hemma väntade oss nya böcker att lägga till det vi redan ägde av det oförstörbara. Men alla våra ord hade samfällt varit en lovsång till boken. Av många händer hade i ett slags vild glädje för ett ögonblick en förlåt dragits åt sidan och så hade vi stillnat inför det fjärran ljuset där bakom, precis som då vi tystnat inför strimman vi sett vid horisonten när årets hjul sakta skulle till att vända sig.

VERA v. KRÆMER.

DAMERNAS DISKUSSIONSKLUBB

Är hon parasit?

I ett föregående nr klagade "Fru Dagmar" sin nöd och sina samvets kval över att hon hade det för bra i sitt förmögna, ombonade hem, där mannen skämde bort henne och hembiträderna utförde allt arbetet. Hon frågade sig själv och Iduns läsarinna om hon var en parasit — hon ville inte vara det.

Fru Dagnars fall har väckt intresse — för dagen införa vi två diskussionsinlägg från läsekretsen:

Jag ser, att Dagmar utgjutit ett överfullt hjärta i Iduns spalter. Det är likt dessa lyxfuar, att som en pikant krydda på sin tillvaro då och då låtsas en smula självförakt. Till råga på allt har hon dragit mig — åtminstone har jag varit i samma situation inför en väninna — in som ett slags folio. "Jag ringde upp Alfhild i dag." Jo tack, det minns jag nog. Doktorn hade nyss gått efter att ha ordinerat sol och mildare luftstreck åt min man, båda barnen hade kommit hem med underbetyg, min tillfälliga hjälp fru Lind, som skulle göra litet grovsysslor åt oss ett par da'r föll i trappan och bröt benet — det var i min trappa, på väg till mitt arbete och enligt nya lagen om olycksfall i arbetet är jag skyldig att betala hennes sjukvård. Allt detta hade just ramlat över mig, då Dagmar ringde, så att det var inte underligt, om jag lät "förfärligt trött", som Dagmar uttrycker sig. Jag undrar, om det finns något värre än tala i telefon om sina bekymmer i synnerhet när man är "förfärligt trött?" Jag tror knappast det. Det

ligger fjärran från mig att vara bitter, trodde jag en gång i världen. Men nu är jag bitter mot Dagmar. Jag avskyr hennes medlidande! Jag ville säga: bort med fingrarna! Hur jag skall klara upp min egen situation vet jag inte än, men på något sätt måste det gå. Jag biter hop tänderna och säger: det måste gå!

Vad Dagmar beträffar har jag nästan litet medlidande till övers för henne — nu, när jag lugnat mig litet. Hon verkar rent ut sagt löjlig med sitt pjoller om att det behövs människor med "starka känslor och starka hjärtan" och att hon vill bli en levande arbetande, tänkande, god människa, som är värd att få leva!

Uppriktigt sagt, Dagmar, om jag nu verkligen skall intressera mig för något så långt bort liggande som dina s. k. livsproblem, uppriktigt sagt skulle du nog kunna få litet sysselsättning, kanske rent av en, som gav inre tillfredsställelse, om du t. ex. — hjälpte dina betryckta vänner något. Inte med att ringa upp dem i telefon och plåga dem med frågor — du anr nog inte, hur mycket sådana frågor plågar oss — utan genom att verkligen personligen söka sätta dig in i deras förhållanden och på ett eller annat sätt stödja dem. Jag begär inte, att du ska komma stickande med ett par tusenlappar och säga: res till Södern för det här! Jag vet inte ens, om jag skulle tycka om det sättet, fast det är mycket möjligt, att jag efter en tid, då du verkligen visat din sympati och ditt deltagande även skulle kunna ta emot pengar av dig. Förmodligen är inte ditt apanage från din man så rikligt tilltaget, att det tillåter sådana extravaganser i välgörenhet, inte hel-

ler tror jag du har den sällsynta gåvan att ge, — nu blir jag visst bitter igen! — den är inte förunnad mer än ett fåtal. Men om du verkligen ville vara vännen i nöden — tänk, vad du själv skulle bli mycket rikare då.

Alfhild.

Någon måste gå omkring i bodarna och köpa lyxvaror också, anser en annan fru Dagmar:

"Fru Dagmar" har gripits av självvransakens stämning och försöker vända ut och in på sig själv för att konstatera, att hon har i alla fall en mycket skön insida. Tycker fru Dagmar verkligen, att det är uppbyggligt?

Den kategori kvinnor hon tillhör: de omhuldade, vackra, litet bortskämda, belåtna hemkvinnorna bli numera allt sällsyntare. Det är verkligen underligt att tro, att inte de också skulle ha sitt berättigande. Om vi alla bleve självförsörjande och förfärligt dugliga och arbetsamma, vem skulle då ha tid att gå i bodar om förmiddagarna och köpa alla de vackra saker, som butiksägarna måste sälja. Lyxvarorna och lyxkvinnorna höra ihop, hur skulle tillvaron se ut, om inte de funnos? Det ligger väl också ett värde i lyxen, rent nationalekonomiskt antar jag eftersom fabriker fortsätta att producera dem.

Jag vill hellre vara "fransen på duken", därför att duken utan den skulle vara mindre vacker än den på varpen, som färgerna slås in i. Några måste vara onyttiga, vara till för skönheten och behaget, annars bleve världen tom och tråkig och livet saknade den lätta doften, som nu kan göra det så tjugande.

En annan fru Dagmar.

M O R M O R S P O R T R Ä T T

SLÄKTKÄNSLAN FÅR INTE DÖ — DÅ ÄR DET SLUT MED FRIDEN PÅ JORDEN

Å S I K T E R I I D U N S M Å N A D S T Ä V L A N.

JAG SITTE OCH SER PÅ ett gammalt porträtt av min mormor. Mormor är ju död och borta för länge sedan, men när jag nu håller det gulnade porträttet i handen, blir det plötsligt något så levande över det fina gamla ansiktet med de spelande ögonen under hårets silver. Och med ens tycker jag, att jag som förr i världen sitter i den gamla vildvuxna trädgården med min hand i mormors.

— Vad är det du funderar på, min lilla flicka, säger mormor, som aldrig kunde förstå, att jag blev vuxen och stor och gammal.

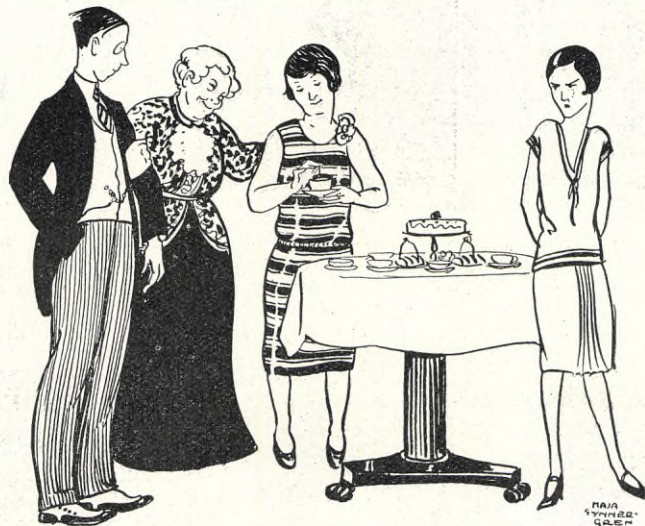
— Jo, lilla mormor, säger jag, kan du begripa, varför jag inte har ett spår intresse för kusin Otto, varför jag avskyr att gå på moster Augustas gamla släktbjudningar, och varför jag omöjligen kan med bror Sixtens fru, min köttsliga svägerska?

Ett litet fint leende flyger över mormors ansikte, men jag märker ingen förvåning i hennes röst. Den är precis lika mild och mjuk som vanligt.

— Jo, det kan jag kanske, säger hon. Ser du, barn lilla, du har helt enkelt aldrig försökt att intressera dig för kusin Otto. Du träffar honom någon gång precis bara för att du är släkt med honom och måste göra det. Men du har aldrig kommit att tänka på, att det skulle kunna vara riktigt roligt både för dig själv och honom. Så är det också med moster Augusta. Du går på hennes bjudningar för att du av artighet *måste* göra det, och du inbillar dig, att du omöjligen kan ha roligt, för att du träffar "bara släkten". Du känner dig ungefär, som om du vore stadd på vandring till stupstocken. Det är mycket otacksamt mot moster Augusta, som gör allt för att hålla ihop släktingarna. Och din svägerska, som är en snäll och bra människa, fast hon råkar vara en smula enfaldig, den stackaren, och just inte vill tala om annat än barn och mat och kläder, du har faktiskt aldrig gjort den minsta ansträngning för att tycka om henne *eller förstå henne*. Du ser bara hennes fel men ingen enda av hennes förtjänster.

— Du är sträng, mormor, säger jag. Men inom mig tänker jag skamset, att mormor har så rätt, så välsignat rätt.

— Sådana där är ni förresten allihop, det är visst inte bara du, min flicka, säger mormor och klappar min hand. Ni träffas ibland, men ni ha riktigt tillsammans. Och det beror på, att ni bara se varandras tråkiga sidor. Ni bryr er inte om att leta reda på de trevliga. Ni liksom utgå ifrån att "släkten är värst", och ni bli misstroagna och orättvisa mot varandra. Men, ser du, hos varenda människa, släkting eller icke släkting, finns det alltid *något* tilldragande, *något* vackert, *något* som är värt att tyckas om. Och om ni bara försökte att få tag i det där "något", då hade ni strax vunnit en hel del. Bara ni gjorde det bittersta för att förstå varandra, skulle ni nog känna, att det

Moster Augusta, som gör allt för att hålla ihop släkten.

Mormors gamla porträtt talar till den unga damen av i dag om släktkänslan och dess betydelse — ett inlägg i Iduns Decembertävlan.

En nyårsbetraktelse.

ETT NYTT ÅR! EN NY PÄRLA PÅ mitt halsband. Eller en ny länk på min boja? Det beror sig på hur jag bär mina år, som fri eller slav.

Jag knäpper mitt halsband om min hals och synar det under nyårsnattens tysta stjärnor. I dagens solljus skulle jag ej våga mig fram med det. Men stjärnornas milda ljus räder jag ej. Det är blekt och barmhärtigt och förteget.

Välän, här är mitt smycke! Gråa pärlor och svarta pärlor och röda pärlor. Det är kärlekens röda gull. Jag har älskat himmel och jag har älskat jord, och kärleken är alltid röd, brinnande och flammande röd. Ack att alla mina pärlor vore röda!

Men de flesta äro grå och fula. Jag rodnar när jag ser dem. Grå och fattiga och gula och fula som små skrupna ärter. Är detta allt vad som återstår av rika, fulla unga år? Små skrupna ärter utan glans och färg. Fort förbi dem! Hellre söka sig mina blickar till de svarta små tingestarna, sorgens svarta pärlor. De äro mörka, men de glänsa och glimma i stjärnornas sken, och pryda sin plats på snöret. De äro mörka, men de återkasta dock ljuset från andra världar. Välsignade varen I, mina dunkla klenoder!

Jag griper mitt smycke och träder varsamt den nya pärlan på tråden. På höga, skälvande händer lyfter jag det upp emot stjärnorna. Jag böjer mitt huvud, sluter mina ögon och knäpper åter bandet om min hals. Ett nytt år! En ny pärla på mitt halsband.

LAURA PETRI.

följer en viss trygghet med släkten i alla fall.

— Men, mormor lilla, säger jag, vi kan väl ändå inte tvinga oss till en släktkänsla, som vi inte känner.

— Inte tvinga er till den, säger mormor högtidligt. Den ska' komma ändå! Ser du, felet är, att ni ha alldeles för bråttom nu för tiden. Ni ha för många järn i elden, ni jäkta och fara och hafsa och ge er inte tid att samla er. Det blir inte något helt med er, och ni bryr er inte om att ge det bästa av er själva. Det är inte så noga med släkten, tycker ni. Därför blir det aldrig någon samhörighet mellan er. Och det är just det, som det skall vara mellan släktingar. De ska' hjälpa och stödja varandra inbördes.

I mitt stilla sinne tänker jag, att råkar jag i trångmål på ett eller annat sätt, går jag väl tusen gånger hellre till en god vän med mina bekymmer. Till en släkting; aldrig! Men det vågar jag inte säga till mormor.

— Det är ändå så många band, som binda släktingarna tillsammans, generation efter generation, fortsätter mormor tankfullt, och det blir som ett milt ljus kring hennes ögon, gamla sedvänjor, minnen och traditioner.

— En släkt är som ett stort gammalt träd. Det har så många grenar, det där trädet, så många kvistar, skott och blad. Kanske också blommor. Ingen enda gren eller kvist är riktigt lik den andra, men tusen fina trådar binda dem dock tillsammans. De känna den heliga gemenskapen, utan vilken de så småningom skulle vissna bort och dö. De äro ju dock allesammans sprungna ur samma stam, samma sega, trofasta rötter ge dem näring. Och innerst sträva de väl *ändå* allesammans, fast på olika sätt, mot samma mål; att nå så högt som möjligt mot ljuset, mot stjärnorna.

Många vindar susa omkring det där trädets krona. Härda vindar, milda vindar, stormvindar. Men trädet är starkt, — tack vare de många grenarna, vilka alla äro olika men dock höra ihop. Trädet får inte splittras, hör du det! Trådarna få inte brista. Gamla nedärvda traditioner och känslor få inte dö ut. Då är det slut med friden på jorden.

Släkten ska' hålla ihop, det ska' du alltid minnas.

Mormors röst dör bort i suset från en gammal vildvuxen trädgård med fladdrande fjärilar över högt gräs och massor av blommor. Det är som en fläkt av hennes eget innersta, trofasta väsen snuddade vid min panna. Jag måste smeka det gulnade porträttet. Så lägger jag det med varsamma händer tankfullt tillbaka på sin plats.

"Släkten ska' hålla ihop." Hade mormor rätt också i detta? Ja, kanske ändå, — vore bara alla släktingar sådana som mormor. Och kunde jag vara det själv!

SKEPTIKER.

H. M. Konungens Hovleverantör

Första gången Dirigold utställdes blev det prisbelönt med GULD MEDALJ vid Nässjö-utställningen 1922.

Fem år senare intog Dirigold samma rangplats och tilldelades GULD MEDALJ vid Falu-utställningen 1927.

Begär prospekt från DIRIGOLDS FABRIKER - ÖREBRO (ALCOMETALLER) Försäljning i Stockholm: Birger Jarlsg. 26 (mellan Sture- och Engelbrektsplan)

IDUNS PORTRÄTTGALLERI

EMMA DAHL.
F. Dahl, Finspång. Änka efter ingenjören J. A. Dahl, Finspång.
80 år den 8 januari.

ANNA LUNDBLAD.
F. Norén, Uppsala. Änka efter seminariektör A. B. Lundblad.
75 år den 8 januari.

CECILIA von BRAUN.
F. Beselin, Stockholm. Änka efter godsägaren Carl Gustaf von Braun.
70 år den 8 januari.

TULLIA FREIDENFELT.
F. Björck, Västra Näs, Eksjö. Maka till översten John Freidenfelt.
70 år den 12 januari.

EMMA ANDERSSON.
F. Wesche, Ystad. Maka till landsfiskalen Anton Andersson.
65 år den 11 januari.

ANNA LÖFGREN.
F. Swanberg, Stockholm. Änka efter kyrkoherden i Matteus församling August Löfgren.
60 år den 2 januari.

EMMA LUNDBORG.
F. Eskilson, Bankekind. Maka till kyrkoherden Gustaf Lundborg.
60 år den 8 januari.

ANNA MÖCKLIN.
Fröken, Stockholm. Ciselör.
60 år den 10 januari.

MARIA HAMMAR.
F. Magnét, Ängelholm. Maka till kontraktsprosten, teol. d:r H. B. Hammar.
60 år den 12 januari.

ELLA COLLIN.
F. Janson, Lidingö. Skådespelerska. Änka efter direktören Axel Collin.
55 år den 6 januari.

ANNA MALM.
F. Björling, Stockholm. Maka till assistenten F. Malm.
55 år den 8 januari.

INGRID FRUNCK.
Fröken, Falun. Seminarielärarinna. Dotter till majoren C. M. Frunck och hans maka, f. Lindberg.
50 år den 1 januari.

GULLY GYLLENHAMMAR.
F. Wallin, Stockholm. Porträttmålarinna. Maka till konstnären G. Gyllenhammar.
50 år den 4 januari.

EMILIE HULTENHEIM.
Fröken, Tranås. Dotter till godsägaren C. G. L. Hultenheim och hans maka, f. Carlsson.
50 år den 5 januari.

GUNHILD SÖDERBAUM.
Stockholm. Med. lic., Prakt. läkare. Dotter till f. d. rektor, fil. jubeld:r P. Hj. Söderbaum.
50 år den 6 januari.

LALLA WÄSTFELT.
F. Wästfelt, Umeå. Maka till arbetschefen vid Staten. järnvägsbyggnad, civilingenjör Carl Wästfelt.
50 år den 9 januari.

HELGA LANGE.
F. Vult von Steijern, Malmö. Maka till kaptenen Gunnar Osborne Lange.
50 år den 10 januari.

FRANSISKA LÖFGREN.
F. Hodell, Norrtälje. Maka till häradshövdingen i Mel-lersta Roslags domsaga Ernst A. Löfgren.
50 år den 10 januari.

GERDA MAGNUSSON.
Fröken, Smögen. Lärarinna vid Smögens folkskola.
50 år den 11 januari.

MELA ANDERBERG †.
Fröken, Stockholm. Konstnärinna m. m.
* 1865, † den 25 december.
(Text se sid. 22.)

Förstoppning

förebygges säkrast om Ni som frukosträtt äter Post Bran — de läckra, rostade vetekliflingorna.
Rekommenderas av läkare!

HARRIETS TJUGUTUSEN

AV HERTHA ODEMAN.

HARRIET BARCK VAR EN FATTIG, föräldralös flicka, som själv måste arbeta för sitt uppehälle — nej, stopp! Så trist och tråkigt det låter! Så där ömkligt och sorgligt kändes det gudskelov inte att »klara sig själv».

Föräldralös, ja, det är icke roligt. Det känns många gånger svidande svårt. Men det får icke knäcka ryggen på en. Rätt sett, bör vetskapen om att hela ansvaret för ens timliga och eviga välfärd vilar på ens egna skuldror tvärtom ge ryggrad åt en. Ansvaret för tusen ting, från att laga så att tvätten kommer hem, innan sista plagget i byrålådan tagits i bruk, till att taga vara på sig själv och sina chanser i alla möjliga avseenden. Hälsa, moral, ekonomi, för att endast nämna de tre, som böra skrivas med stora bokstäver.

Och fattig, nåja, så förfärligt fattig var man då inte! Förmögenhet? Icke ett öre. Men man var ju — arvtagerska, man hade väl sin »rika morbror i Amerika». Fast han varken var det ena eller det andra. Men släkting var han i alla fall — hennes fars kusin — och Uncle Gustav kallade hon honom. Mycket noga med uttalet: Önk! Ty han var bosatt i England.

Någon dollarmillion var det alltså icke Harriet gick och väntade på. Men tjugutusen! Elvahundra pund. $18 \times 1,100 = 19,800$. Allt som oftast såg Harriet efter pundkursen i tidningarnas kursnoteringar, satte upp siffrorna på ett papper och räknade på sitt arv. Det som fattades i tjugutusen kronor varierade mellan ett- och tvåhundra kronor. Och så mycket skulle man väl själv kunna runda av med!

Uncle Gustav hade varit pappas bästa vän ända från pojkkåren, och umgåtts flitigt hos hennes föräldrar, då Harriet bara

En pigg och lärorik berättelse om en liten självförsörjande arvtagerska och hennes hjärteval.

var en liten flicka. Men så hade Uncle farit till England och börjat praktik — han var gymnastikdirektör. Både med Harriet och hennes föräldrar hade han stått i korrespondens, och flera gånger hade han kommit över till Sverige och hälsat på.

Efter faderns död hände det emellanåt att det låg en fem- eller tiopundsnot i Uncle Gustavs brev till Harriet och den kom alltid väl till pass, ty pengar hade det aldrig varit överflöd på i Harriets hem. Det hände än i dag, sedan Harriet blivit löntagare och sin egen förvaltare, att brevet från Uncle innehöll »en kulört». Och inte åkte den i banken nu heller. Det var alltid något, man gått och suckat för, som den kulörta behändigt förskaffade eller befriade ifrån. Så störande ofta inträffade det ju icke att Uncle Gustavs brev voro av rekommenderad natur. Det hade aldrig fallit Harriet in att han kunde vara rik. Bara väldigt hygglig, och säkerligen hade han det rätt så bra.

Men en dag stod det ungefär så här i ett brev: Ja, min kära Harriet, någon fenomenal förmögenhet har min praktik icke inbringat mig. Men ett litet kapital är jag ägare till, och till det äro mina brorsbarn lagliga arvingar. Jag vill icke narra dem på deras arv — de behöva pengarna mer än väl — men elvahundra pund har jag i alla fall reserverat åt dig i mitt testamente. Mina elvahundra pund göra dig icke till rentier, du kommer att förbli beroende av ditt arbete eller andra försörjningsfaktorer — men icke i samma grad som dem förutan. Hur länge det kan dröja, innan du kommer i besittning av din arvedel, vet ingen av oss. Men jag vill redan nu nämna om saken för dig såsom en trygghet, ifall du någon gång

skulle se mörkt på framtiden. Och kanske kan vetskapen om ditt kommande arv bereda dig lite förhandsglädje, och på så vis i någon mån dryga ut summan, som jag skulle önskat vara större. Du är ju »affärskvinna», så förmodligen är det onödigt av mig att påpeka för dig, att detta är ett brev, som du icke bör bränna. Det utgör i och för sig ett dokument, som du bör bevara — för alla eventualiteter.

Jo, var så säker, älskade rara Uncle, att man var affärskvinna! Brevet, som hon kallade »mitt värdepapper» hade hon väl förvarat i — ja, inte talar man om var man förvarar sina värdepapper!

Ingen människa hade en aning om Harriets tjugutusen. Hon var en fin och förständig flicka, som icke pratade om sig själv, och minst om det som hon ännu icke ägde. Men förhandsglädjen — så rart och klokt sagt av Uncle — njöt hon hemligen och rikligen och strängt privat. Hon disponerade pengarna på minst tio olika vis, både förständiga och oförständiga, från inköp av en livränta till en lyxresa jorden runt, eller åtminstone ett gott stycke. Men under tiden knogade hon på kontoret en månad i taget.

Harriets föräldrar hade bott i Stockholm, men kontoret, där Harriet var anställd såsom korrespondent låg i en provinsstad. Det var ett brukskontor, eller rättare sagt ett bruksförsäljningskontor — bruket låg tre timmars järnvägsresa inåt landet.

Harriet var alltså främling på platsen. Men inte hade hon tråkigt för det. Hon var intresserad av sitt arbete, och då hon var ledig, fanns det alltid någon på pensionatet att prata med, promenera, gå på kondis eller bio med.

(Forts. sid. 24.)

I Norrtälje kyrka sammanvigdes söndagen den 11 december tandläkaren *Hartvig Hultman*, Ockelbo, och fröken *Svea Nordin*, dotter till rådmannen *Julius Nordin*, Norrtälje, och hans maka, född *Aberg*. (Foto: Astrid Svensson, Norrtälje.)

I Engelbrektskyrkan i Stockholm sammanvigdes tisdagen den 20 december e. o. hovrättsnotarien *Carl Erik Hagbergh* och fröken *Margit Pontén*, dotter till framlidne lasarettsläkaren, d:r *Carl Pontén* o. hans efterl. maka, f. *Brandt*. (Foto: Lamm.)

Dagens bibelord.

Utvalda för Idun av prinsessan
Ebba Bernadotte.

Var mig en stark klippta där jag får bo och dit jag alltid kan fly, du som beskär mig frälsning.

Psalm 71: 3.

Allenast hos Gud söker min själ sin ro, från honom kommer min frälsning.

Psalm 62: 1.

Alla Herrens vägar äro nåd och trofasthet för dem som hålla hans förbund och vittnesbörd.

Psalm 25: 10.

Den som är fast i sitt sinne bevarar du i frid, i frid ty på dig förtröstar han.

Jesaja 26: 3.

Och Herren skall leda dig beständigt, han skall mätta dig mitt i ödemarken.

Jesaja 58: 11.

Varen glada i hoppet, tåliga i bedrövelsen, uthålliga i bönen.

Rom. br. 12: 12.

För dem som älska Gud, samverkar allt till det bästa.

Rom. br. 8: 28.

Så är jag trygg evad som händer när Gud min starka tillflykt är!
Han nöden till mitt bästa vänder och nåd för varje dag beskär.
För okänd framtid skall han sörja som allting vet och allt förmår;
så låt mig utan oro börja i Jesu namn det nya år!

Kobbs Théer äro sedan 100 år tillbaka kända och erkända som de förnämsta och drickas därför av alla verkliga thévänner.

Begär därför alltid **Kobbs Thé**

D E N S I S T A A V

EN GRANDE DAME FRÅN KARL XV:S HOV OCH HENNES STÄTLIGA H

Ett salongshörn med en vacker sengustaviansk möbel, en praktfull tapet och en skymt av Leufstamattan.

"DROTTNING LOUISE, KARL XV:S blida drottning, var en ängel. Och ingen har riktigt klagjort för eftervärlden hur djup och hängiven den dyrkan var som den vackre och glade gemålen ägnade henne. Det har fallit ett medlidandets skimmer över hennes namn och hon framstår som den försummade hustrun, föga vacker, förgrämd, tråkig, sökande sin tröst i tyst välgörenhet, medan kungen roade sig av hjärtans lust, både vid och utanför hovet. Förhållandet var då snarare det att kungen trivdes ypperligt hemma hos sin drottning och den avgudade lilla Sessan, och hade intet hellre önskat än att gemålen varit stark nog att deltaga i alla festligheter där hans närvaro fordrades. Och utslagen av hans livliga galliska temperament och den en smula bullrande hyllning han ägnade skönheten var han mötte den hade ingenting att göra med känslor av det slag som förnade honom med hans kloka och älskvärda gemål."

Det är drottning Louises sista hovdam, grevinnan Louise Sparre af Söfdeborg, nu en grand dame med vit hårkrona och spänstig gestalt, som berättar minnen från sin ungdomstid vid kung Karls glada hov. Karl XV:s tid rycker oss med en gång så nära när hon låter dess gestalter skymta i sitt fenomenalt goda minnes ljus.

Grevinnan Sparre är dotter till den snillrike och myndige landshövdingen Eric Josias Sparre, så namnkunnig över allt Svea rike att han gemenligen kallades "Eric Josias". Älvsborgshövdingen hade falkblick och järnhand och järnvilja och en energi som förmådde bringa krafter i rörelse både i och utom sitt län. Hans enda dotter hade inte långa stunder att förnöta i drömmier under sin flicktid. Utom bokliga studier och sådant som föll sig obligatoriskt för en ung societetsdam att lära måste hon hjälpa sin far att realisera hans mångskiftande idéer till "folkets" fromma. Utan "Eric Josias" initiativkraft och hans stora privatförmögenhet hade det nog inte varit så mycket med den blomstrande hemindustrien och intresset för textilkonsten som gjort Västgötabygden så ryktbar. Landshövding Sparre inrättade ambulatoriska vävsko-

lor och hans dotter lärde sig i samma skolor vävning från grunden, vilket i sin tur ej så litet bidrog att stimulera vävnadsintresset hos folkets döttrar.

Vid 17 år blev fröken Sparre kallad till hovdam hos drottning Louise. Landshövding Sparres grevinna hade varit drottningens första svenska hovdam, hans dotter blev den sista.

"Det var nog egentligen en sinekur för mig de månader jag tjänstgjorde vid hovet", berättar grevinnan. "Vi unga gjorde inte någon nytta att tala om, vi roade oss mest. Drottningen såg detta med blida ögon. Hon skämde bort mig på alla vis både med vänlig-

het och presenter. Såväl min mor som jag fingo bl. a. de härligaste spetsar ur hennes skattgömmor. Hon hyste ett glödande intresse för spetsar och det var tack vare hennes frikostighet som det åstadkoms en upprykning av svensk knypplkonst, främst Vadstena-knypplingen."

Med Sessan knöt den unga hovfröken en fast och innerlig vänskap som varade livet ut.

Grevinnan Louise Sparre, gift friherrinnan de ... som varit med i diligensens poetiska tidevarv. ... vande från Karl XV:s hov och minnena från ... blev drottning Louise's hovdam stå här u

Grevinnan Sparre bland familjeklenoder i s ... lavägen.

Ett unikt porträtt av drottning Louise till häst.

Bland praktmöbler i sovrummet tilldrager sig sängen med sin originella skulptering särskilt intresse.

S E S S A N S T Ä R N O R

DÄR GENERATIONERS MINNEN OCH KUNGLIGA SOUVENIER BEVARAS.

... till Leufsta är en av dem,
... innan är en av de kvarle-
... tid, då hon som 17-åring
... ur det förflutna.

salong vid Kar-

Två goda vänner. Louise Sparre och "Sessan".

Matsalen.

Ungdomsporträtt av grevinnan Louise Sparre som nygift friherrinna de Geer.

"Diamanten und Perlen" ur grevinnan Sparres juvelskrin. Alla de här avbildade smyckena utom pärlcollieren äro kungliga gåvor, armbandets överst är danska änkedrottningens testamente till barndomsväninnan.

Hon var en av de tolv tärnor som uppvaktade prinsessan Lovisa vid dennas bröllop med Danmarks kronprins. Egen- domligt nog är hon den enda kvarlevande av alla tolv.

Snart nog bytte frö- ken Sparre det glada hovlivet mot den lugna tillvaron på ett lant- gods, då hon genom gifte med friherre Louis de Geer blev slottfru på Leufsta. Men tro- ligtvis var hon för mycket sin fars dotter för

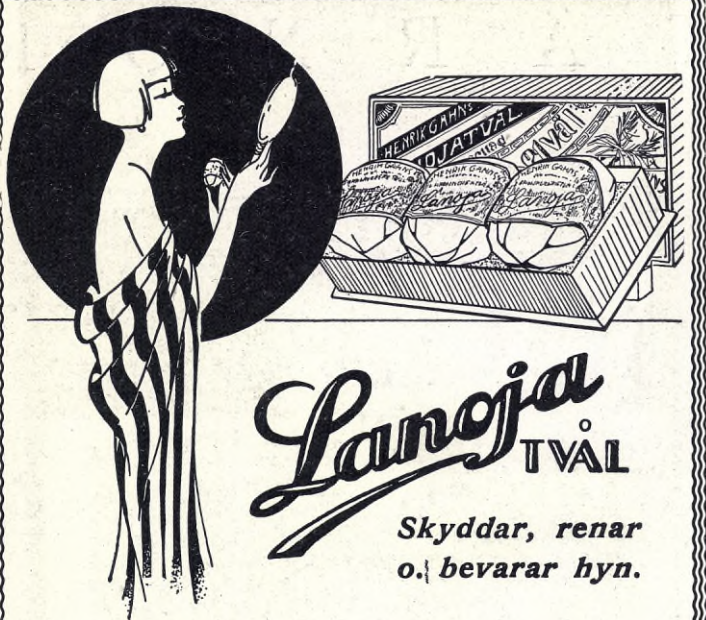
att hon skulle finna lantlivet trist och ena- handa. Väfstolarna började snart dunka på Leufsta och så ofta slottsfruns tid medgav satt hon själv i den enorma vävstol, där en utomordentligt vacker flossamatta blev till under hennes flinka händer.

Sju år, sju fullödigt lyckliga år, runno för- bi som sju korta sommarveckor. Den unga fri- herrinnan de Geer tyckte att hon knappt hun- nit fatta hur tiden gått och hur lycklig hon varit med sin familj förrän hon stod vid ma- kens kista med fyra egna små barn och tre styvbarn.

För ingen människa är väl livet endast ett solbelyst äventyr. Mycket av oersättliga vär- den har det också tagit ifrån grevinnan Sparre — hur varmt deltog inte mödrar över hela landet i hennes sorg vid ende sonens föro- lyckande under en ritt för några år sedan! Och om man också inte kan tala om ett i vanlig mening spolerat hem är det säkert mycket som hon måst skiljas ifrån då hon installerade sig i en våning i Stockholm.

Den våningen är inrymd i ett modernt hus och i ett sådant slösas det som bekant inte med utrymme eller väggytor. Men grevinnan Spar- re har lyckats mästertligt i lösandet av det pro- blem som omplantering av bohagsting från slottsmiljö till modern hyresvåning ovillkorli- gen är. Magnifika möbler och praktfulla go-

(Forts. sid. 19.)

Lanoja TVÅL

Skyddar, renar
o. bevarar hyn.

Gahns
UPSALA
Kungl. Hovleverantör

Gahns Tvålar äro sedan länge
kända såsom förstklassiga!
Lanoja-tvålen innehåller just
de ingredienser, som erfordras
för en klar och vacker hy.

KARSTENS SKORPOR

i enkronas-kanister

Köp
Waterman's
Ideal Reservoar Penna
med dess
Spoon Feed

Praktiska Nyheter!

SLOTTSSENAP

på hushållsglas i 3
storlekar.

KUNGS-ÄTTIKA

KUNGS-VINÄTTIKA

på karaffer.

Äro marknadens för-
nämsta fabriker.

Guldmedaljer 1924, 1927.

A.B. UPSALA ÄTTIKSFABRIK

Två frågerskor.

(Forts. fr. sid. 4.)

Men bilden av det moderna Amerikas kvin-
nor ter sig inte så ljus, som den svenska rese-
nären från förra århundradets mitt hade hop-
pats. Till följd av nationens växande välmåga
ökas antalet sysslösa och välbärgade kvinnor.
Amerikanen tycks sätta en ära i att kvinnorna
inte behöva arbeta. Men vad har blivit följ-
den. Fru Elgström citerar en modern ameri-
kansk förf. H. L. Mencken, som i sin bok
"The defence of Women" karaktäriserar den
stora klass kvinnor sålunda: "De ha blivit
befriade från manuellt arbete utan att i gen-
gåld ha påtagit sig motsvarande andligt arbete,
något intellektuellt eller artistiskt intresse eller
några sociala plikter. De ha alltså ingenting
annat att göra än att svärma omkring i sina
damklubbar och föröda tiden antingen med
kortspel eller med att höra dåliga föredrag om
Balkanpolitik eller Maeterlinck — det förra
sättet att fördärva sin tid det absolut bästa!"

"Dessa flickor med änglabarns ansikten och
människoätarhajars instinkter", karaktäriserar
Edna Ferber den även hos oss mycket lästa
amerikanska förf., den rovgiriga typen ameri-
kanska. Men naturligtvis är kärnan av natio-
nens kvinnor ännu sund, som Anna Lenah Elg-
ström också framhåller.

På Fredrika Bremers tid gick man och vän-
tade på Amerikas poet. Emerson förutsade
för henne hans ankomst, utan att ana, att
Walt Whitman fanns i hans egen närhet.
Emerson, Longfellow, Hawthorne, hon träf-
fades dem alla och de gjorde starkt intryck på
henne, i synnerhet Emerson, som både attra-
herade och repellerade henne.

Det moderna Amerikas litterära män äro en
samling rebeller — varken mer eller mindre,
men deras namn ha gått ut över världen. Sin-
clair Lewis, Theodore Dreiser, Sherwood An-
derson, Villa Cather för att nämna några.

Vi veta alla, att rasfrågan i Amerika inte
är löst med negerlaveriets avskaffande. Vid
tiden för Fredrika Bremers besök var slavfrå-
gan under uppsegling och satte sinnena i brand
både i norr och söder. Anna Lenah Elgström
berättar, att än i dag ha avkomlingar till några
proslavery-familjer ett horn i sidan till Fre-
drika Bremer för hennes "Ijumhet". Hon väg-
rade nämligen att taga parti, förrän hon stu-
derat slavarnas liv på ort och ställe. Men ef-
ter sitt besök i sydstaterna var hon fullt på
det klara, var den rätta vägen för Amerika låg.

För övrigt hade hon blivit intagen av neg-
rerna, av deras barnslighet, tålighet, godhet, av
deras förmåga att restlöst uppgå i ögonblicket.

Det är något av samma sympati, som be-
själar Anna Lenah Elgström, då hon beskri-
ver de nya negrerna, som sträva att intellek-
tuellt och moraliskt höja sig och befria den
färgade rasen från det förakt, som alltjämt
trycker den till jorden.

Man har stort nöje av att läsa Det unga

IDUN

Mästersamuelsgatan 45, Stockholm.

Grundlagd av Utgivare:

Frithiof Hellberg Beyron Carlsson

Redaktör:

Eva Nyblom

Redaktionen: Kl. 9—5 Expeditionen: ... kl. 9—5
Norr 9803 Norr 1602 — Norr 6147
Red. B. Carlsson kl. 1—3 Annonkontoret: Norr 6147
Norr 402 Annonchefen: 1646

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:

50 öre intill bred textspalt, Lediga platser och plats-
40 öre vid smal textspalt, sökande 30 öre, pensionat,
Helmarg. 55:—, halvmarg. skol- och diverseannonser
30:— pr gång, 20 mm. hög. 35 öre, minimipris 4:20.

Iduns prenumerationspris:

Uppl. A.	Uppl. B.
Praktupplagan	Vanl. upplagan
Helt år 17:—	Helt år 15:—
Halvt år 9:—	Halvt år 8:—
Kvartal 4:50	Kvartal 4:25

- Steinway & Sons -

Lundholms
Pianomagasin

Stockholm
Jakobsbergsgatan 39

Göteborg Malmö

Begär alltid Vitrums tillverkningar:

Maltextrakt Vitrum, bästa näringsmedel.
Maltextrakt Vitrum med fiskolja, bästa
vitaminpreparat.

Mineralvattensalter Vitrum.

Laxérmarmelad Vitrum, bästa avförings-
medel.

Sodapastiller Vitrum, bästa medel mot
halsbränna.

FERROL Vitrum, det kraftigaste aptit-
givande och mest stärkande av alla
moderna organiska järnpreparat. Syn-
nerligen lättmält, fördrages det av
den ömtåligaste mage. Vid blodbrist
och svaghet av största verkan. Dess
angräna smak gör att det med lätt-
het tages av såväl barn som vuxna.

Tillverkas å

Apoteket Vasens Apoteksvarucentrals
Laboratorium, Stockholm.

Samtliga preparat finnas på alla apotek.

Universalverktyg

av stål, härdat

N:o 560

Hammare, yxa, hovtång,
rörtång, trådvärbitar, ko-
fot, skruvmejsel kombi-
nerade, av nytta för hushållet, lantrub-
ket, automobilerna, motorbåten etc.
Pris pr styck för 10" längd Kr. 4:—
Pris pr styck för 13" längd Kr. 5:—
Finnes till salu hos järnhandlare samt
hos fabrikanten:

BERGS BOLAG, ESKILSTUNA.

Den som vill
lära känna

Skåne och
Skåningarna

läser under 1928

Sydsvenska Dagbladet

Snällposten

**ÖKAR
NI
I VIKT**

Många göra så, därför att de dagligen använda det starkt fettbildande sockret, i stället för
let för
Crystallosetter,
som ej giva fetma.
Giva sötna utan bismak och kosta endast 50 öre för ask med 500 tabletter.

Crystallosetter

**RÄTTA ORGANET
FÖR LÖNANDE ANNONSERING**
ÄR DEN VIDT SPRIDDA DAGLIGA
MORGONTIDNINGEN

Amerika som en källskrift och därefter tillgripa de nyss av Anna Lenah Elgström och Gustaf Collijn gjorda iakttagelserna som ett slags kommentar — vare detta sagt utan avsikt att förringa de senare. ETH. K.

Skall hon fria i år?

(Forts. fr. sid. 5.)
emot friande damer — (men så är han också nygift).

— Hon ska' absolut inte fria. Inte skulle det löna sig att någon försökte fria till mig åtminstone, säger skådespelaren Uno Henning.

Däremot kan hon gärna visa sina känslor på annat sätt, naturligtvis inte för mycket, men aldrig med ord.

Men är hon övermodig nog att fria så bör hon åtminstone vara säker på sin sak — ty tänk om hon skulle få nej! PÉRA.

Räkenskåpens timme.

(Forts. fr. sid. 10.)

t. ex. medlidande eller saknad, som framställes för oss i en klumpig form, verkar lika mycket ett slag för örat, som en vacker dikt, där det klickar med rim eller meter.

Det är inte nog att ett hjärta är starkt och varmt, det måste också vara förståndigt, klokt, äga intelligens, genialitet och virtuositet. Vi måste utveckla våra naturgåvor i detta avseende, söka lämpliga uttrycksmedel. Kunde vi inte få lära oss att tala om begåvade och obegåvade, läraaktiga och oläraaktiga, utvecklade hjärtan?

Lumpenheten är inte så stor här i världen, som det påstås. Folk är nog oändligt mycket bättre än vi tro. De ha bara inte förmåga att giva sitt hjärtas välvilja den konstnärliga form, som den måste stöpas i för att dess uttryck skola kunna bli fruktbara.

ALMA SÖDERHJELM.

Den sista av Sessans tärnor.

(Forts. fr. sid. 17.)

belånger — familjeklenoder i Sparresläkten — smälta utmärkt väl in i den moderna interiören.

Dyrbara minnen från olika epoker i grevinnan Sparres rika liv gömmas även i mängd bakom sekretärernas lås och albumens knäppen. Den generöst anlagda drottning Louise gav med fulla händer ur sina spetsförråd och ur sitt rikt försedda smyckesskrin både åt grevinnan Otiliana Sparre, den första som vann hennes vänskap i det nya hemlandet och åt dennas dotter, hovets yngsta och gladaste, hon "som roade sig mest" och som bar drottningens namn. Man tycker sig se "gamla" drottning Louise — för oss låter epitetet "gammal" så löjligt om en dam på 42 år — glädjas över den hjärtefröjd den briljanterade broschen åstadkom hos den lilla hovfröken och hur kungen, mera vördnadsfullt än hans vana kanske var, nöp henne i hakan när han mötte henne arm i arm med "Sessan". De två voro oskiljaktiga och ända till sin död behöll änkedrottningen sin kärlek till barndomsväninnan. I sitt testamente hade hon förordnat, att ett gammalt brett guldarmband med tre infattade koraller skulle tillfalla grevinnan Sparre. I samma schatull som detta armband förvaras också det unika smycke i emalj och pärlor som gavs åt drottning Louises statsfruvar och ett orientallikt femradigt pärlband som glimmar bland de kungliga gåvorna kommer en att förstulet skyla den collier som kostat 20 franc på en marknad i Paris. . . . I de där lådorna gömmas också souvenirer som Oscar I och Karl XV chevalereskt överräckte till Eric Josias Sparres

Dåsighet och Olust

Är enligt vetenskapen bevis på dåligt blod och otjänliga ämnen i kroppen, gifter som måste rensas bort. **Fruksalt-Samarin** renar effektivt blodet, befriar magen och tarmarna från osunda samlingar, utdriver den skadliga urinsyran från kroppen, är välgörande för levern och njurarna. **Fruksalt-Samarin** utför en grundlig invärtes rengöring vilket sätter kroppen i god form, därför är det hälsobringande att dagligen dricka **Fruksalt-Samarin**. Pris pr fl. kr. 2.50 säljes å apotek hos Drogh- och Färghandlare m. fl.

CEDERROTHS TEKN. FABRIK · STOCKHOLM

Olycksfall- och sjuk-
Skadestånds-
Automobil-
Motorcykel-
Glas- o. Vattenskade-
försäkring.

Försäkrings A-B. NORNAN, Göteborg.

**Omväxling,
ny livsglädje,
härliga dagar.**

Deltag i våra billiga,
förstklassiga

Sällskapsresor

till

**St. Morits-Vinter-
olympiaden,
Karnevalen i Nizza,
Nordafrika och Ma-
rocko i bil**

samt till

**Spanien,
Italien och Sicilien,
Dalmatien,
Budapest, Wien.**

Innan Ni bestämmer Er för
någon resa, läs

' På Resor och Vandringar'.

A.-B. Alltrafik-Resebyrå,
Stockholm. Hamngatan 14.

... å så ett kilo
**JAMAICA-
BANANER.**

A.-B. BANAN-KOMPANIET

ARTI HEMFÄRGER
äro utan jämförelse bäst.
A.-B. EUG. WINGÅRD, MALMÖ.

MALMSJÖ
Flyglar och Pianon
Kungl. Hovlev.

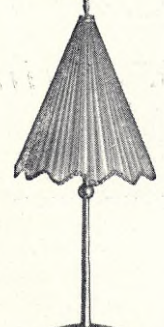
A-B FÖRENADE PIANO- & ORGELFABRIKER
GÖTEBORG

Drott Vad varje kvinna vet

är att Drott är garantimärket på eleganta, välgjorda och billiga armbandsur. Ankarverk, 15 rubiner, 14 och 18 karat, mångfaldiga boettformer, konstnärligt ciselerade, från kr. 59:—.

Drottarmbandsuren finnas också i guldbelagda boetter, 10 års garanti, moaré eller fjädrande armband från kr. 39:—.

Bese prov hos urmakare!
Giv henne ett Drott-ur!

Elektr. Belysningsarmatur
Belysningsglas
Hushållsglas
Prydnadsglas

BÖHLMARKS
Huvudkontor:
STOCKHOLM SÖ.
Utställningslokaler:
Högbergsgatan 19—25 - Norrmalmstorg 4

Att veta sig vara vacker
— d. v. s. att äga en klar och ungdomligt frisk hy — vilken härlig känsla för varje kvinnal! Tillfredsställelsen ökas också genom vissheten, att den för huden milda och välgörande

YvY-Tvälen
alltid finns inom räckhåll för att bevara detta av alla kvinnor eftersträvade tecken för skönhet.

A.-B. YvY-FABRIKEN, Pris 1 kr.

Är du förkyld—tag
Är du hës—tag
Hostar du—tag

PIX

grevinna som tack för charmant utövat värdinneskap. Det hörde till att de kungliga på sina resor till Norge övernattade hos Älvsborgshövdingen. De kunde ju inte sova i den tunga resvagnen som stötte ganska omilt i landsvägsbackarna. Ja, för de gamle kungarna var det enbart besvärligt att resa, men troligt är att de knappast drömde om större resekomfort än snabba hästar och en slät och backfri landsväg. Milslukande motor- eller ångdrivna fordon åkte inte ens äventyrsförfattarnas hjältar i på den tiden. Ack, det var romantiskt, poetiskt och ståtligt att skåda när kungen kom i sin fyrspända vagn, men grevinnan Sparre erkänner oförbehållsamt att hon utan att kalfatra den "gamla goda" tiden högt skattar fördelarna med sovkupé i elektriska tåg, täckt bil, telefon och andra kulturvälsignelser framför den poetiska diligensens primitiva tidevarv.

Och ändå hörde hon till dem som i det längsta, uppehöll den ancien regimes preciosa traditioner. Gamla stockholmare tala ännu om balerna i de Geerska palatset, om hennes ekipage med två, ibland fyra, bruna hannoverianare, väl jämförliga med grevinnan von Platens fuxar om de också inte buro violbuketter vid öronen. — Liksom denna sistnämnda populära societetsdrottning, bebodde grevinnan Sparre en lång följd av år ett förnämligt privathotell vid Västra Trädgårdsgatan. Finare kunde ingen bo. Västra Trädgårdsgatan var för 70—80 talens mondana Stockholm vad aldrig den fashionabla trädgårdsstaden eller det moderna "millionärskvarteret" lyckats bli för senare tiders stockholmare.

TH. K—E.

Också en scenens veteran.

— PUBLIKEN ANAR INTE, VILKET ARBETE det ligger bakom en ny pjäs, även för oss, säger fröken Anna Jensen och lämnar måttband och vita ylletygstycken åt sitt öde, där hon står böjd över arbetet uppe på Dramatens kostymateljé.

Fröken Anna Jensen, som varit Dramatens föreståndarinna för kostymateljén sedan teatern flyttade in i sitt nuvarande fina hus eller närmare bestämt 21 år, fyllde 70 år den 30 januari.

Fröken Jensen har hunnit samla erfarenhet från olika tidsåldrars dräkter och tusentals äro de kostymkast, som hon måste "lista ut", då de komma ner på ateljén som akvarellskisser med en summarisk antydning om rollkaraktären, som ligger i typen och dräktens utstyrel. Det första programmet på "nya" Dramaten; Mäster Olov, var också fröken Jensens debut i kostymateljén. Det var som bekant på Michaelsons tid. Det har gått många linng- och brokadväder genom fröken Jensens händer sen dess. Och största delen av materialet är bevarat. Fem trappor upp på teatervinden har varje stycke i repertoaren sin avdelning, där hänga kostymerna i rader och där doftar malmedel, som kommer en husmor att tänka på hur mycket arbete dessa förråd kosta, när våren kommer. I ett skåp ligga kronjuvelerna bakom glasrutor, här behövs ingen vakt som i Tower. Men kronjuvelförrådet är betänkligt reducerat just nu, då Madame Sans-Gêne står på spelplanen och de många hertiginnorna och drottningarna skola ha diadem och revier.

Tvättinrättningen är också förlagd hit upp och står under fröken Jensens uppsikt. Den har jämn sysselsättning med alla de kräs och vita strumpor och fichyer med mera sådant, som kostymstyckena oundgängligen föra med sig.

Fröken Anna Jensen hade innan hon kom till teatern en syateljé, men genom sin berömda syster, fru Louise Fahlman, blev hon så småningom intresserad av kostymsaker. — Om hon aldrig själv haft lust att försöka sig på scenen? — Nej, fröken Jensen tycker det kan vara nog med två systrar som skådespelerskor i familjen. Och det är säkert en förnuftig åsikt.

Vic.

Rekvirera

Lucks

"REKLAM-ASK"
med fin
Choklad & Konfekt
väg. ½ kg
endast Kr. 2.— st.

Expedieras till landsorten
mot postförskott.

PERCY E LUCK & Co.
STOCKHOLM.

Flyglar - Pianon

Bechstein
Aug. Förster
Aug. Roth
Laubberger & Gloss

Billigaste priser och bästa avb.-villkor.
Edert gamla tages i byte.

Illustrationer o. pris gratis på begäran.
A.-B. J. A. Fogelqvists Musikhandel,
Norrköping.

Plågas Ni av Huvudvärk och Reumatiska Smärtor?

Då bör Ni ej experimentera med tvivelaktiga medel utan med ens tillgripa de beprövade och av så många läkare vitsordade TOGAL-tabletterna. Dessa stilla ej blott omedelbart de olidligaste smärtor utan äro dessutom ofarliga för hjärta och mage. De utskilja dessutom starkt den skadliga urinsyran — roten till de flesta smärtor — ur kroppen, den enda väg som för till verkligt varaktigt hjälp mot det onda.

TOGAL-tabletterna finnas, utan recept, å alla apotek till Kr. 2: 40 och 0: 90. Se till att Ni får äkta Togal och ej ciferapningar!

Carl Lundgren

Regeringsgatan 83, Stockholm.
Tel. 139 97.

Skospecialist

för sjuka och ömma fötter.
I elegant utförande.

Advokaten Eva Andén

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
Herkulesg. 14, f. d. Lilla Vattugatan 14.
Tel. 7575. STOCKHOLM. Tel. 7576.
Specialitet: Familje- och arvssaker, Botredningar och testamenten. Även skriftliga förfrågningar.

Piska

och Renovera MATTORNA
vid Saltsjöbadens Kem. Tvätt.

HUSJUNGFRUN

har sagt upp sig

och Ni behöver alltså en ny. Söker Ni tjänarinna till hemmet, så sätt in en annons i Göteborgs Morgonpost, som är spridd och läst över hela västra Sverige. En tjänsteannons kostar 2: 80 (20 mm.). Sänd annonsen jämte likvid i frimärken e. d. till Göteborgs Morgonpost, Göteborg, så får Ni resultat.

SANITETSBINDLÄR

Diana

SVENSKT FABRIKAT

Verkligt Hygienisk dambinda
Tävernas sedan 20 år i Sverige endast av
Göteborgs Kem.-Tekn. Fabr., Göteborg

Försäljes i Sjukvårds-, Parfym- & Vitvaruaffärer. Engros hos Gustaf Hjelm & Co., Regeringsgatan 44, Stockholm.

Skär en stor bit!

ÄKTA endast
i röda burkar
med namnet
RUMFORD

Smaken är lika läcker som utseendet.

HAR NI tänkt på att Edra bakverks läckerhet och fina konsistens beror på det jäsmedel Ni använder? Ett bakpulver måste vara absolut rent till sin sammansättning och kraftigt till sin verkan. Rumford har just de egenskaper som låta

ingredienserna i baket komma till sin fulla rätt. Det gör brödet lätt och poröst, ovanligt hållbart och närande. Rumford är dessutom det mest ekonomiska bakpulvret, som skolkökslärarinnor, tinbagare och erfarna husmödrar alltid använda för all

bakning, där receptet föreskriver jästmjöl eller bakpulver. Försök också Ni Rumford — då kommer Ni att finna, att Rumford-bakverken Ni så lätt tillreda både utseende och smak inte ha någon motsvarighet.

Insänd kupongen
i öppet kuvert
åsat 5-öres fri-
märke!

Världsmärket sedan 1857

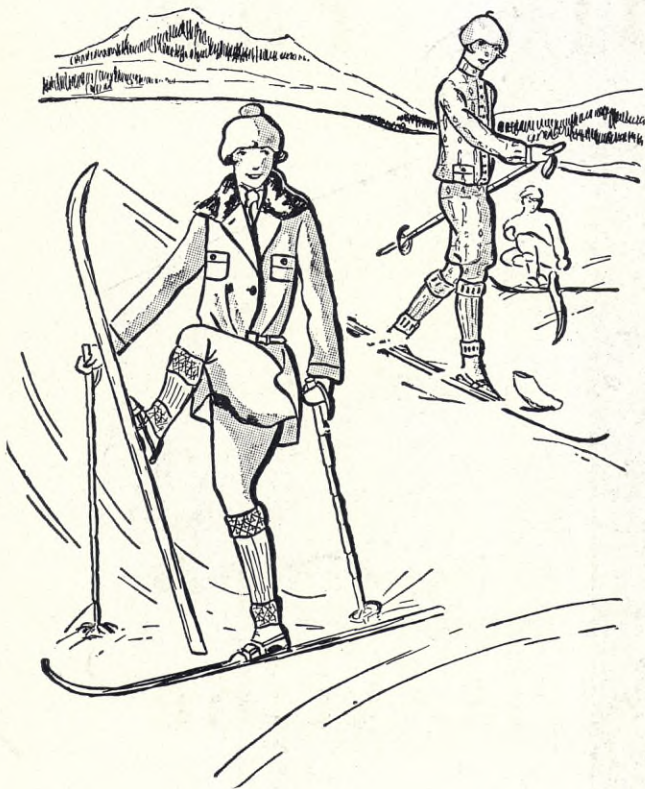
RUMFORD

det hälsosamma fosfatbakpulvret
— *det enda äkta.*

Generalagent: A.-B. HUGO ÖSTERBERG, Stockholm 16.
Göteborg 7.

Rekvirera från A.-B. Hugo Österberg, Stockholm 16 ett gratis-
exemplar av Rumford receptbok, redigerad av frökn I. Norrby.
Namn:
Adress:

PUB på NORR och SÖDER

Sportutflyktens nöje

förhöjes i utomordentlig grad, både för Eder själv och sällskapet, om Ni är klädd i en praktisk, käck och piffig sportdräkt. — PUB:s specialavdelning för damsportdräkter erbjuder den rikhaltigaste sortering, med pälskrage, fr. Kr. 68: — Dräkten till höger är en synnerligen chic PUB-nyhet i Lumberjacket-facon, i moderna, färgstarka mönster, med plus-foursbyxor och kjol Kr. 110: —

För herrarnas sportutrustning

SKIDBLUS av äkta norskt vindtyg Kr. 18: 75
 VINDTYGSKAVAJ av äkta norskt vindtyg Kr. 19: 50. 22: 50
 SPETSBYXOR av vindtyg Kr. 15: —, av ylle fr. Kr. 11: 75
 SPORTKOSTYMER från Kr. 52: —

Paul U. Bergströms ^{A/B}

NORR 13 Hötorget 13 SÖDER 54 Hornsgatan 54
 Drottninggat. 74 (Mitt för Ad. Fr. Torg)

KRISTIANSTADS LÄNS TIDNING

DAGLIG MORGONTIDNING
FÖR KRISTIANSTADS STAD OCH LÄN

SPRIDNING BLAND DEN KÖPSTARKA ALLMÄNHETEN

Till Iduns porträttgalleri.

Mela Anderberg f. "Var äro de små blomsterplockerskorna, var äro de små sagoprinsessorna, ur vilkas spår rosor växa, var äro de som skola strö blommor över de tunga vägarna?"

Dessa ord ur Gösta Berlings saga trädde plötsligt fram ur minnets kammare, när mina tankar voro helt upptagna av min och många andras nyss avlidna väninna Mela Anderberg.

Hon var en sådan liten blomsterplockerska, en av de få benådade som icke blott själva se utan även kunna lära andra att uppskatta det sköna i livet och naturen, en rastlös arbetande ande, alltid beredd att hjälpa och glädja. Hennes flitiga fingrar arbetade i kapp med tankarna.

I flera år verkade Mela Anderberg som porslinsmålarinna på den konstnärliga avdelningen vid Rörstrand, där hennes sväger Robert Almström med kraftig hand förde spiran.

Från Rörstrand kom hon som biträdande föreståndarinna till Handarbetets Vänner och ägnade sig med intresse och framgång åt detta sitt nya verksamhetsfält.

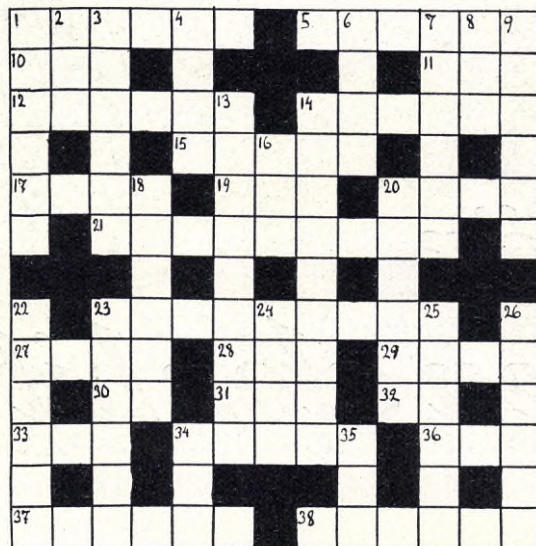
Från en senare period i fröken Anderbergs liv är att nämna hennes insats till mångas nytta och trevnad under de år hon utövade ett älskvärdt värinne- och husmoderskap på Saltsjöbadens Badanstalt. — Väggmålningarna i Badanstaltens stora salong äro ett verk av hennes hand.

På Mela Anderberg kan man med fog tillämpa det franska ordstäv: "La lame use le fourreau."

Hennes själ var brinnande. Lågan är nu släckt, men minnet lever i tacksamma hjärtan.

A. L.

Kryssordstävlan i n:r 1.

Vågräta ord: 1. Strängspel. 5. Inte naturlig. 10. Gud hos babylonierna. 11. Två. 12. Mycket spätt husdjur. 14. Döljer kärnan. 15. Som sådan växer enen. 17. Fransk pastor. 19. Kan man få slita. 20. Brummande. 21. Arbetsblus eller sjömansbyx. 23. Läder den trätgirige av. 27. Förpackning. 28. Av. 29. Röra och beträffa. 30. Preposition och verbform. 31. Uttrycker bl. a. sannolikhet. 32. Längdmått i Japan. 33. Postterm och gammal viktalievikt. 34. Lår eller hop. 36. Flicka och årsdel. 37. Är servisen ofta av. 38. Två olika sådana finnas i detta stycke.

Lodräta ord: 1. Ha bien. 2. Preposition och adverb. 3. Respäls. 4. Geometrisk figur. 6. Pack. 7. Kultur. 8. Trafikled. 9. Tonsättning för kör, oftast med biblisk text. 13. Nutida härskare. 14. Sjukdom beroende på dietfel. 16. Känd för en konferens och såsom kurort. 18. Kommer från Armeniens bergland. 20. Gör det stundom i fogarna. 22. Drabbar den orättfärdige. 23. Fisk som lutas. 24. Stå i ställen. 25. Från djurens rike. 26. Goda löpare som förekomma i Sydsverige. 34. Anhållan. 35. Släkt med finnen.

I varje lösning, som skall vara insänd inom 14 dagar efter numrets datering, skall läggas ett 15-öres frimärke och summan av de insända märkena delas som extrapris mellan de bägge pristagarna förutom redaktionens pris på 5 kronor vardera. Kuvertet, helst försett med välgörenhetsmärke, märkes "Kryssordstävlan 1".

Lösning.

Kryssordstävlan i n:r 48.

Vågräta ord: 1. Slottspräst. 8. Ko. 9. O. a. 10. Släcka. 12. Idel. 13. Enok. 14. Paj. 16. Mylla. 17. Areal. 18. Nek. 20. Sats. 22. Paus. 23. Smittar. 24. Id. 26. Ur. 27. Nötknäppare.

Lodräta ord: 1. Skrivmaskin. 2. Lo. 3. Tall. 4. Socka. 5. Rote. 6. So. 7. Tankeläsare. 10. Seglats. 11. Andelar. 14. Pan. 15. Jak. 19. Ekträ. 21. Smek. 22. Papp. 25. Dö. 26. Ur.

Bägge prisen gå till Västkusten: vinnare blevo nämligen fru Didi Björnberg, St. Eriksgatan 4, Göteborg, och fru Ina Helldin, Kungsgatan 26, Lysekil. Vardera får kr. 13: 55.

Upsala Nya Tidning

utgår för närvarande i en totaluppl. av c:a **19,600 ex.** och läses snart sagt av alla inom Upsala län o. närgränsande delar av Stockholm o. Västmanlands län.

Prenumerera

på

Annonsera

i

Upsala Nya Tidning

VÄVSKEDAR

av rostfritt material. Obs. i denna fördel. Skyttlar, spännare, solv för hemslöjd. Nyhet! Solida, lättgående Skyttlar och prydliga utförda i vit o. kulört celluloid. Begär katalog och prisuppgift.

A.-B. Borås Mek. Väfskedsfabrik Borås. Rikst. 10 28.

Västerviks-Posten

Morgontidning för Norra Kalmar län

Utgives varje söndag, tisdag, torsdag och lördag. Väl spridd över hela länsdelen såväl i städerna som på landsbygden.

Nytt modernt 8-sidigt format

LÄMPLIG PRESENT

Carl Larssons praktverk

"SVENSKA KVINNAN
GENOM SEKLEN"

10 FÄRGTRYCKSPANSCHER

Inbunden med av konstnären komponerad pärm.

Kr. 5:—

Portofritt mot insänd likvid i postanvisning.

IDUNS EXPEDITION
STOCKHOLM

Vinterns kalla, råa

och

ostadiga vindar
och väder fräter
på och förstör
Eder hud, där-
för bör Ni dag-
ligen använda

Oatine

och

Oatine

Snow

OATINE är extrakten av Havre med de säregna bitillsatser, som gör varje normal hud så silkeslen, fin och vacker.

Använd dagligen **OATINE-HAVRE-CRÈME**, den renar, läker och förnyar Eder hud samt gör den motståndskraftig i alla slags väder, den stimulerar och verkar astringerande.

OATINE-SNOW gör huden bländande vit och matt och är outhärlig som dagcrème.

OATINE och **OATINE-SNOW** fås överallt i burkar à Kr. 2:50 samt stor burk med tredubbelt innehåll à Kr. 5:—. I tuber à Kr. 1:25 och 2:50. I lyxförpackning till samma pris.

Begär uttryckligen **Oatine** — Namnet är den bästa Garantin.

Tillerkänd 10 Grand Prix och Guldmedaljer.

THE OATINE COMPANY A.-B.

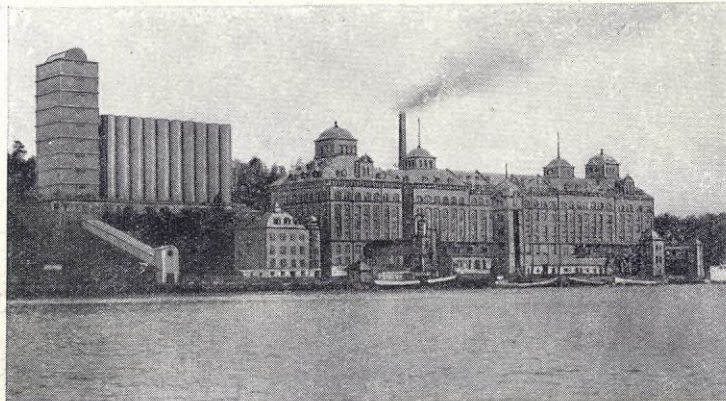
London - Paris - Köpenhamn - Stockholm

Fås i Finland i Parfumerie Harrison, 27 Kaserngatan, Helsingfors.

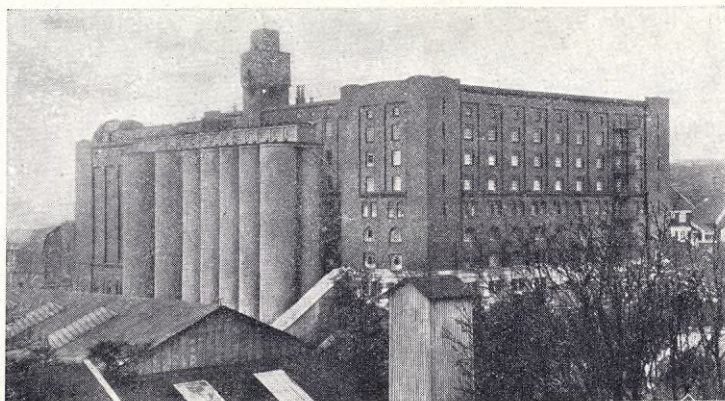
Från primitiv forntid till modern nutid

Förr försiggick malningen i anspråkslösa småkvarnar.

Nu ha 350,000 hushåll slutit sig samman och äga gemensamt **Kooperativas** storkvarnar — Tre Kronor och Tre Lejon.

IDUNS SKÖNHETSINSTITUT

Elektrolys.

N:r 1. Kan Iduns skönhetsdoktor eller någon av Iduns läsare upplysa om behandlingen av Elektrolys för borttagande av generande hårväxt är fullkomligt effektiv och oskadlig och till vilken läkare man bör vända sig? *Förtvildad stockholmska.*

Svar: Sådan behandling är effektiv, emedan håren borttagas med roten. Någon skada kan ej åstadkommas, om sakkunnig person utför proceduren. Bäst att vända er till en hudläkare. Se läkarförteckningen!

Vador.

N:r 2. Hur skall jag göra för att få något så när tjocka vador? *B-n.*

Svar: Utför dagligen några benrörelser ägnade att utveckla vadmuskulerna, såsom knäböjning, tåhävning etc. Att gå på tå, helst utan skor, medan ni gör er morgon- och aftontoalett, är utmärkt. N:r 3. Hur användes mandelkli till toalettbruk? undrar *Oerfaren.*

Svar: Det blandas under tvättningen med tvällödder och gnides in i huden.

Brun och grov hals.

N:r 4. Vad skall jag göra med min hals, där huden både är brun och grov? Har för övrigt ej grov eller brun hy. *Anna L.*

Svar: När ni om aftonen tvättar er, så badda halsen grundligt med hett tvålatten och gnid den försiktigt med en slät pimpsten; skölj sedan med kallt vatten och gnid huden med en citronskiva. Till sist ingnides någon len hudsalva.

Om det bruna ej så småningom går bort med denna behandling, bör ni använda den bleksalva, varom stått i svaret på frågan 100 i n:r 51 1927.

Bred näsa.

N:r 5. Snälla Skönhetsdoktorn, kan det räddas någon bot på en bred näsa, vars spets därtill strävar uppåt? *Uppnäst.*

Svar: Det enda ni kan göra är att ett par gånger om dagen eller oftare ge näsan en vibrerande massage mellan tummen och pek-fingret (nypan) uppifrån näsroten och ned till spetsen. Massagen bör vara rätt kraftig och spetsen något klämmas nedåt.

Fru Skönhetsdoktorn.

Harriets tjugutusen.

(Forts. fr. sid. 15.)

På kondis gick hon med Elsa Berg eller kassör Ericsson. Och stannade hon hemma en kväll och bara satt och pratade i pensionatets sällskapsrum, var det nästan alltid med Gunnar Steffen.

Steffen var både svår och lätt att prata med. Svår, därför att han aldrig talade om sådant, som folk vanligen brukar: sådant som faller i ögonen, ligger till hands, som man snuddar vid och efter ett par reflektioner släpper av.

Lätt, därför att han hade så mycket att säga, som var intressant att lyssna till.

Harriet skilde i samtalshänseende mellan två slags människor: snuddpratare och djuppratare. Steffen hörde avgjort till djuppratarna. Icke så, att han grävde i ämnena eller kom med förstummande djupsinnigheter. Men han kunde det han talade om, visste någonting om det, såg det inifrån kärnan. Allt vetande måste tränga utifrån och inåt. Men den långa besvärliga vägen från ytan in till kärnan hade han tillryggalagt för en. Detta sätt: att få kunskapens frukter bekvämt serverade i genomskärning med skalen knäckt, var förvånande angenämt. Långt ifrån att ta bort bouqueten stimulerade det i stället kunskapsörsten. Det är så mycket, som utifrån ser så grått och tråkigt ut, men inuti är både vackert och roligt.

Så blev det för Harriet, enbart till glädje och fromma för henne själv och hennes utveckling. Hon både kände och erkände för sig själv att det var mycket mera, som levde upp både inom och utom henne, att tillvaron blivit rikare, fylligare, hon själv mera scende, hörande, tänkande, sedan hon började vara tillsammans med Steffen.

Steffen bjöd aldrig Harriet på varken kondis eller bio. Men en lördag frågade han henne, om hon hade lust att följa med på långtur nästa dag. Det ville hon, och sedan dess begåvo de sig tidigt varje söndagsmorgon ut på någon exkursion, från vilken de icke återkommo förrän till mid-dagen.

Harriet var ett genuint stadsbarn, men hade inbillit sig älska landet. Men aldrig förr hade hon haft en aning om, hur roligt det kunde vara, att i timmar trava på en landsväg, hur helt enkelt förtjusande att kliva i terräng, hur mycket i naturen, som var värt att stanna inför och ta i närmare betraktande, peta på, knacka på, lyssna till. Hon hade aldrig reflekterat över hur många tusen liv, stora och små, bara en liten skogsbacke ger härbärge åt, att en storskog representerar en hel biologisk världsdal.

Steffen öppnade hennes ögon för detta — även till naturens områden sträckte sig hans intresse och vetande.

En dag, då de gingo landsvägen hemåt föll det Harriet in, att något, hon aldrig hört Steffen ens nämna, var pengar. Och ändå borde detta ämne varken

vara främmande eller utan intresse för honom. Världinnan hade en dag talat om för henne, att Steffen i flera år studerat medicin, men måst avbryta i brist på medel, och nu drogs med skulder från studietiden. Han talade ofta anatomi och medicin, och på ett sätt, som kom en att förstå, att läkarvetenskapen var det, som, framför allt annat, ägde hans stora och varma intresse.

Harriet, som just fått Uncle Gustavs arv i sina tankar och gick och kelade smått med sina tjugutusen, kunde icke avhålla sig från att fråga:

— Vad skulle du göra, om du helt plötsligt fick gott om pengar?

— Pengar? — gentog Steffen och Harriet tyckte, att det var allra första gången hon hörde honom säga ordet.

— Ja — om du på ett eller annat sätt bleve ägare till en ganska

Som man bäddar, får man ligga.

SPIRALMADRASSER

hava vunnit sin enastående framgång tack vare sin genialiska (patentans) konstruktion. Innehålla omkring 500 st. fina stålspiraler i cylindriska domestikfack (ej juteväv) överstoppning ren tagel — i motsats till mindervärdiga dylika som äro stoppade med krollsplint — och dubbla skikt vit vadd. Utgöra på en gång både tagel- och resår-madrass, men kosta ej mera än endera, men äro tiodubbelt mjukare än någondera.

Tillverkas av:

J. Svensson & Bourghardt

Göteborg. Grundad 1881. Madrassfabrik, Tagelspinneri, Täckfabrik, Fjädderrenseri, Spiralfabrik. Erh. i varje välsort. sängklädersaffär.

Saturnus
Likör-Extrakt

Bensintvätta

kostymer vid Saltsjöbadens Kem. Tvätt.

EMULGON

(MED OCH UTAN JÄRN)

är en vitaminrik fiskolje-emulsion, som innehåller Phospho-Energon och kalk.

Är starkt aptitgivande, stärker muskler och benbyggnad.

Synnerligen välgörande för klena och undernärda personer i alla åldrar.

SPECIELLT FÖR BARN.

SÄLJES ENDAST Å APOTEK

stor summa, till exempel... tjugutusen? —

Steffen svarade genast, utan att sakta stegen eller vända sig mot henne:

— Då skulle jag be dig gifta dig med mig.

Icke ett ord vidare i saken, inga kommentarier. Utan så mycket som en suck om att han höll av henne övergick han till något annat. Harriet fick inget tillfälle att tala om att *han* icke behövde några tjugutusen för det ändamålet, därför att *hon* redan hade dem. Det vill säga — nära på. Svaret överrumplade henne förresten, hon hade väl närmast tänkt, att han skulle velat använda pengarna till fortsättande av sin studier.

Så nu visste Harriet det. Ty naturligtvis menade han, att han höll av henne. Någon annan anledning till att vilja gifta sig med henne kunde han ju icke ha. Men på vilket sätt hade hon fått veta det! Och vad kunde hon ha för glädje av enbart vetskapen —? Steffen lade icke en nyans av några varmare känslor i dagen. Han var samma rara, fina, kloka, genombildade Gunnar som förut med samma lugna, jämna sätt, han hade alltid något *annat* intressant att tala om.

Men då var det Harriet, som icke längre var densamma. Hur skulle man kunna vara densamma som förut, då man gått och blivit kär? Inte kan man en hel lång söndagsförmiddag traska bredvid den man tycker om, utan att femtioelva gånger få lust att ta honom om armen — om halsen t. o. m. Om han går barhuvad med hatten i hand, kan man hjälpa då, att det stormkliar i fingrarna efter att få stryka honom över håret, från hårfästet i pannan ända ner på halsen? Och om han viker av in på en smal stig, där det är tätt och skumt, kan man då låta bli att tro och hoppas, att nu, nu tänker han kyssa mig —? När han en lång stund med lugn och lidelsefri röst har hållit på och tala om naturkrafternas växelverkan, råar man för att det kommer för en: Jag struntar i naturkrafterna, men säg en gång — bara *en enda gång*: "min älskade lilla Harriet"...

Vad är det för glädje, att ha tjugutusen kronor som i en liten ask, som man kunde klara hela biffen med! Inte kan man säga "var så god!" och sticka dem i handen på en karl, som bara ser *vanligt* på en, utan minsta lilla tillstymmelse till någon öm och bedjande blick i ögonen.

Harriet längtade och väntade med alla möjliga sorters längtan och väntan, från vek och tålig till indignerad. Visserligen var man en modern flicka, men nog bör väl en man, som är förälskad i en, inte gå med varningssignalen "Har inte råd!" oavbrutet ringande i öronen på sig, och till den grad vara herre över sina känslor, att han aldrig någonsin inte för sitt liv kan låta bli att komma med en aldrig så liten tafatt smekning, så att man anständigtvis kunde falla honom om halsen och tala om alltsammans — om arvet och allting... Harriet blev mer och mer ur stånd att fatta Steffens behärskning och tystnad. Hennes känslor varierade mellan undran, sorg, vrede, besvikelse och förakt. De två senare togo så småningom överhand, ju längre det led och ju mera *hon* led.

Kom så en dag hennes chef och frågade om hon skulle vilja flytta över till själva brukskontoret. De behövde där en korrespondent, som var perfekt i engelska. I betraktande av att det kom att ställas större fordringar på henne, skulle hon få högre lön. Dessutom höll bruket bostad med lyse och värme fritt åt tjänstemännen. Måltidsinackordering

Lillebil Ibsen

uttalar sig om

Parba

Barnängens Tekniska Fabrik

Min uttalelse om Parba -

Jag trodde alle damer brugte Parba. Parba sope og Parba creme. Altid i mit hjem - altid paa mine reiser - altid Parba. Efter min mening aldeles uustaaende for hvid og skjønhetspleie

Lillebil Ibsen.

**BARNÄNGENS TEKNISKA FABRIKERS
AKTIEBOLAG**

kunde hon få på brukstjänstemannamässen till billigt pris.

Harriet begärde några dagar på sig att tänka på saken. På aftonen talade hon om det för Steffen. Nu *måste* han helt enkelt reagera på något sätt!

Men han varken såg på henne eller gjorde en gest. — När skall platsen tillträdas? frågade han endast.

— Den första nästa månad, svarade Harriet, kall av två slags köld — ond och olycklig. — Men jag har ännu inte antagit den. Det var en sista stackars trevare.

— Men det gör du naturligtvis. Det är ju så förmånligt.

— Det gör jag naturligtvis. Det är ju så förmånligt.

*

Det fanns ingen möjlighet för Harriet, att känna sig så olycklig, som hon hade tänkt. Dels hade hon icke tid, dels fick hon icke vara i fred. Först och främst var det arbetet, som var spännande svårt — så de nya förhållandena. Herregud, hela bruket var ju som en enda stor familj av vänliga och nyfikna människor.

När skulle man få tid att ruva över sin olycka, när få tillfälle att gråta ut sin smärta och besvikelse, när man hela dagen stod i som en röd gris på kontoret, och det var syjunta hos kamrerns på kvällen och nästa kväll födelsedag hos överingenjörns och på lördag middag hos disponentens? Och när skulle man få sätta sig och längta ordentligt, när ingenjör Holm sade vid kvällsvarden på mässen: I kväll går fröken Barck med ut och mänskenspromenerar — eller: I kväll är det bio i godtemplarloken...

Ingenjör Holm var nog den, som mest störde och hindrade Harriet i hennes uppriktiga uppsåt att vara olycklig och trogen. Redan vid presentationen lade han i dagen en omisstydlig beundran, och från och med första måltiden tillsammans på mässen en oförställd glädje över Harriets ankomst till bruket. Han använde alla till buds stående medel att visa sig älskvärd mot henne, gjorde sig till hennes riddare och uppvaktande kavaljer. Säg på henne stort och smärtsamt, tog hennes arm förstulett förtroligt på kvällspromenaderna, sade henne med låg röst att innan hon kom, hade bruket varit ett rent inferno. Kysste hennes hand, kramade den — och på kortare tid än tre veckor, räknat från den dag hon kom till bruket, hade han faktiskt kysst henne.

Alltså hade Harriet knappast hunnit skriva tankestreck efter sin första kärlekshistoria, förrän hon var mitt uppe i en ny. Hade handlingen varit stillastående i den förra, så gick det i stället undan i den här. Hon hann knappast själv följa med, absolut icke tänka eller besinna. Utvecklingen gick snabbt — men i en för Harriet oanad riktning. Det kom ett tillfälle, då Harriet med fysiska krafter måste försvara sig själv mot sin riddare. Darrande, förolämpad vrede, ödmjuk bön om tillgift: galen, besinningslös av kärlek — förlåtelse — försoning.

Harriet var så insnärjd i sin egen roman, vilken därtill endast hade det lilla brukssamhällets trånga miljö att röra sig inom, att hon icke kunde komma loss.

Komma loss —? Harriet tänkte efter. Hur hade hon det egentligen, och hur ville hon ha det? Steffen hade hållit sig för mycket på avstånd och Holm kom henne alltför nära. Den ene höll sig självmant undan och den andre borde hon själv stöta bort. Tomt och kärlekslöst vart hon vände sig.

Alltsammans var Steffens fel: Han hade väckt hennes kärlek och ömhetslängtan, men med sin lugna, kyliga indolens stött henne

ifrån sig, rakt i armarna på den andre som — ja, som vad —?

Förlätsetillfällena återkommo oroväckande ofta. Hariret kände sig rädd och nervös. Ovillkorligen kom hon att tänka på hennes och Steffens långa, ensamma, men ogrumlat trygga skogspromenader. En förståelsens aning om grunden till det lugna, jämna tempo, som hon funnit så odrägligt, började stiga upp för henne. Steffen! Ack, hon hade visst förverkat sin rätt att tänka på honom numera. Det värkte till litet inom henne vid tanken.

Det kändes icke längre så uppskakande ljuvligt att förlåta, och galen och besinningslös kärlek var helt enkelt något avskyvärt. Hennes riddare var förvandlad till en rövare, hans älskvardhet till närgångenhet. Han var en "snuddpratare" med ett ytligt trevligt och angenämt sätt att vara över ett i grunden missnöjt och retligt lynne, som han snart icke längre brydde sig om att lägga band på inför Harriet.

En dag, då de voro tillsammans, var han på ett avskyvärt humör, otillfreds med allt och alla. Han befordrade samtliga sina överordnade till en mycket het plats och skickade deras fruor efter.

— Nå, och du själv då —? kunde Harriet icke avhålla sig från att fråga.

— Jag? Ack, du skulle snart få se — om jag bara kunde komma över ett litet kapital, så vet jag ett sätt att hålla bruksherrarna stängna. De skulle få krypa till korset för mig... jag skulle ge dem nåd på villkor — villkor, som skulle lägga hela ledningen i mina händer... Bort med överingenjören... bort med disponenten... ny styrelse. Sen skulle det tjäna pengar — sen skulle det levas! Rolls Royce... lustyacht... villa — nej, slott... ett gammalt fint slott...

Holm inredde sitt slott med sagolik vräkighet. När det var färdigt, övergick han till en del utsöktheter i nöjesväg.

Harriet förekom varken i slottet eller vid lustbarheterna. Det var icke tal om att dela ljuvt — lett ifrågakom ju icke — med någon, som han älskade med en galen, besinningslös kärlek. Det fanns tydligen icke rum för henne i all denna härlighet. Han tycktes totalt ha glömt Harriet, och hon aktade sig att göra sig påmint.

Hon hörde icke på honom längre.

Och jag — tänkte hon och blinkade åt sig själv — om jag hade tjugutusen kronor, så skulle jag stoppa alla pengarna i en liten väska, sätta mig på tåget och fara ner till Gunnar Steffen och

OSMOS

Avmagringsbad

Enda skumbad som vetenskapligt undersökts och utprovats å sjukhus i Stockholm.

Ensamt försäljare för Sverige: Børnängens Tekn. Fabr. A. B.

SERVERAS Å
CENTRALBADET, STUREBADET och SÖDRA BADINRÄTTNINGEN

låta honom få gifta sig med mig...

Det var vad Harriet söndagen därpå gjorde — nära på. Några tjugutusen kronor hade hon ju icke. Men sitt värdepapper, Uncle Gustavs brev, tog hon fram ur — ja, där hon förvarade det — och lade det i sin väska.

Gunnar Steffen, som hon på ett kort underrättat om sin an-

komst, mötte henne vid tåget. Då han sträckte fram sin hand för att ta hennes bagage, gav hon honom den lilla väskan. Steffen tittade ett ögonblick på den, ty det var bara en sådan där liten en, som damerna bär med sig överallt. Men han tog emot den utan protest.

Scen och Film

Puccinis sista opera, *Turandot*, är en verklig premiäropera. Med pampig utstyrmusik, bloddrypande och ganska spännande li-

RING

Norr 16 02 eller
Norr 61 47

och prenumerera på

IDUN 1928

Avgiften hämtas och Ni slipper allt besvär.

bretto och bländande sagomiljö. Det är operan för en mondän och elegant premiärparkett. Ingenting fattades heller i den vägen vid Turandotpremiären på Stockholmsoperan, det var en glansfull kväll, den glansfullaste i yttre måtto kanske sedan hr Forsell blev operachef.

I yttre måtto, ja. Ty någon filosofiskt hårdknäckt kompositör var Puccini aldrig och om Turandot var hans sista verk, så blev det icke hans sista ord, ty det hade han redan sagt långt innan Turandot komponerades. Turandot är till 75 procent ett efterklangsvärk, en återupprepning av en tidigare Puccini. Och redan denne Puccini se gärna kräsna musiker en smula nedlåtande på och tala om ytlighet och banalitet. Dock, vilken melodiers geniale trollkarl var icke Puccini — även om hans samtida kolleger icke kunna förlåta honom detta så kommer säkert en senare generation att ge honom upprättelse. Man talade en gång föraktfullt om Verdis positivvisor, nu har musikvärlden gripits av sådan Verdifeber att till och med positivvisorna behandlas med respekt. Det skulle förvåna om icke samma ära kommer att vederfaras Puccini. I vilket fall, i folkens hjärtan har han sin givna plats och där finns nog även ett litet rum för prinsessan Turandot, fastän hon icke hör till Puccinis andes rikaste barn.

Stockholmsoperan hade nedlagt stor omsorg på den tacksamma uppgift Turandot ger alla utom sin huvudperson — prinsessans parti torde höra till operalitteraturens mera obändiga. Utan att vara särskilt intressanta äro Jon-Andes dekorationer och dräkter smakfulla — ett gott arbete. Ungefär samma intryck, fastän några grader ljummare, gör regin. En särskilt glansfull kväll hade däremot orkestern under hr Grevilius, som gjorde all rättvisa åt Puccinis virtuosa instrumentering. Hrr Puccini och Grevilius trivas gott ihop.

Soliststabens ambitiösa arbete kröntes också med framgång. Fru Althéns skickliga sängkonst och sköna höjdtoner beredde njutning i prinsessans svåra parti och hennes spel hade många välträffade och fina nyanser trots den artificiella och omänskliga rollens begränsade möjligheter. Hrr Beyron, som vi smått gått och förlorat hoppet om, överraskade med att sjunga så fylligt och fräscht och klangfullt som vi aldrig hört honom förr — han har tydligen ändå ett material att göra något av. En välsjungande — men ibland nästan med alltför mycken mogen pondus i sången för rollen — och rörande

liten slavinna var Helga Görin och trion Ping, Pang, Pong med hr Richter i tēten kompletterade ensemblen acceptabelt.

Turandot bör bli en publikframgång.

E. N.

Åter har en fransk kvalitetsfilm rullats upp inför svensk publik. Det är Napoleons sällsamma levnadslöpp, som inspirerat den kunnige regissören Abel Gance att på den vita duken ge en framställning av den franska revolutionen och dess hjältar, och främst då det geni, som genom densamma förstod att skapa sig ett av världshistoriens mest lysande namn. Uppgiften har helt säkert stött på många och stora svårigheter, men M. Gance har lyckats över förväntan väl, till en ej oväsentlig del beroende på att han i Albert Dieudonné funnit en idealisk Napoleon. Denne ger nämligen i gesterna, i minspelet och i själva gestalten bilden av härskaren sådan den ingått i det allmänna medvetandet. Om någon anmärkning skulle göras mot filmen, borde det vara mot växelbilderna från konventet och Napoleons flykt från Korsika; de tröttrade slutligen alltför mycket genom det ideliga upprepadet. Men i sin helhet blev Napoleon-filmen på Palladium en minnesvärd föreställning.

"De fördömdas skepp" på Piccadilly, Eriksberg och Rialto handlar om en ung, till sitt kall nyinvidg präst, som vill försöka rädda en fallen kvinna att råka i ännu större elände. Men de fromma i hembyn se inte detta barmhärtighetsverk med blida ögon, och då t. o. m. hans trolovade av samma anledning lämnar ringen tillbaka, blir måttet rågat: han tar hyra som matros på det skepp — ett fartyg för deporterade — som hans skyddsling medföljer. Då den olyckliga är död vänder han åter och försonas med sina släktingar och fästmän, som nu tagit sitt förnuft till fånga. Vad som särskilt intresserar i denna starka, ställvis verkligt gripande film är Lars Hanson som den människovänlige själösörjaren. Det var en utmärkt prestation av vår store skådespelare — han anser ju också själv rollen vara den bästa han fått i U. S. A.

En perfekt gentleman, Röda Kvarns med spänning motsedda svenska nyhet, är som redan titeln anger, internationellt betonenad. Det svenska inslaget är främst Gösta Ekman — som fransk markis — filmmanuskrip-

Huvudsaken är

att Ni vid inköp av linnevävnader övertygar Er om att de verkligen bära Marks fabriksmärke — vikingaskeppet, den urgamla symbolen för nordbons okuvliga mod och styrka, vilken blivit en garanti för det outslitliga, klisterfria linne, som endast finnes i

MARKS

HANDDUKAR OCH DUKTYGER

MARKS LINNEMANUFAKTUR A.-B.

KUNGSÅTER.

Ud val av tidning

kom ihåg

Amerikes Allehanda

som är

Örebro läns största, förnämsta och innehållsrikaste tidning

Varje familjeförsörjare

bör bereda sina efterlevande pension från
ALLMÄNNA ÄNKE- OCH PUPILLKASSAN I SVERIGE
Grundad 1784.

Vinst tillfaller de försäkrade i form av årlig tillväxt under insättarens livstid å den blivande pensionen. Denna tillväxt uppgår för närvarande till 7,5 % å det betingade pensionsbeloppet. En betingad pension å t. ex. 1.000 kronor tillväxer således f. n. med 75 kr. om året. Prospekt portofritt på begäran.

STORKYRKOBRIKEN 11. STOCKHOLM.
Tel. 60 00. Tel. N. 10 00.

GEFLE MANUFAKTUR AKTIEBOLAG
STRÖMSBRO

Oblekta, Blekta och Färgade
Vävnader

Tillse att Ni alltid erhåller märket
»SVANEN»

Kommissionslagrens telefonnummer:
Stockholm 9646 - Växiö 500 - Örebro 20 63 - Hudiksvall 532
Sundsvall 30 03 - Umeå 141.

LUNDS DAGBLAD

är den enda tidningen i denna burgna stad med sina bortåt 30,000 invånare.
Rik landsbygd.

Följaktligen en av landsortens bästa annonstidningar

Allvarsmänniskor

kunna stödja den nödvändig striden på samlad front mot den ödesdigra, vitt förgrenade sedliga avrustningen i Sverige.

Anmäl medlemskap i

Svenska Riksförbundet för sedlig kultur,
Kommendörsgatan 9, Stockholm.

Full valuta för den ringa årsavgiften av en (1) kr. (mot postförskott) genom gratis tillsändande av På Vakt's fyra års-häften (omkr. 200 sid.).

Etablerad 1847.
Allcock's
Inregistrerat handelsmärke: 25176

Plåster

EAGLE BRAND

Världens mest betydande utvärtes läkemedel.

Mot smärtor i ryggen
kan intet plåster jämföras med Allcock's. Förmår stärka klena ryggar mer än någonting annat.

Smärtor i sidorna
lindras hastigt av Allcock's Plåster på samma gång det stärker sidan och återställer energien.

Allcock's är ett absolut äkta, poröst plåster. Det är ett universalsmedel, som säljes å alla apotek över hela den civiliserade världen. Kan påläggas varhelst smärta uppstår.

Är Ni i behov av ett piller,
tag då utav **Brandreth's Piller** (Etabl. 1752)

Rent vegetabiliska.

Inregistrerat handelsmärke: 26622.
Användes mot förstoppning, gallsjuka, huvudvärk, svindel, dålig matsmältning etc. Till salu å alla apotek.

744

ALLCOCK MANUFACTURING CO., BIRKENHEAD, ENGLAND.

tet och Hjalmar Bergman, regin av Bryde-Ekman och fotografieringen av Hjalmar Lindblom. Det finns så många förträffliga moment i allt detta svenska arbete på olika områden, så mycket som är riktigt och välgjort och vackert, att man måste fråga sig, varför inte resultatet också kunde bli vällyckat. Hela Stockholm strömmar nu samman för att se Gösta Ekman som fransk markis — och tänk, så spelar han till på köpet en dubbelroll, mitt i pjäsen är han ung fransk bonde. Men trots alla riktigheter i miljöbildning, som man förstär har kostat ett enormt arbete och vackra summor, är En perfekt gentleman på något vis alltför perfekt för att vara fulländad. Det är skada på en så god och mångsidig skådespelare som Gösta Ekman att ge honom en roll, där han verkar ansträngd och artificiell. Fru Swanström hade gjort en saftig humoristisk typ av markisens svärmor, som kommer ur folkets djup. Den unga filmskådespelerskan Lary Jana har en intressant filmtyp, som det kanske kan bli något av. Hon är i varje fall en strålande ung markisinna.

Vic.

Finnuggbens hämnd.

Det var anno 1773 — heta, regnfattiga julidagar. Vattnet i ån sinade med varje dag, som gick. Forsarna blevo allt magrare, och vattenfallen ljödo allt do vare och do vare. Brukspatron sätte peruken tillrätta, tog sitt spanskkrör och gick ut på åkern. Sannerligen, vattnet hotade att ta slut helt och hållet, om tor kan fortsatte många dagar till. Bättre att låta kvarken och smedjorna vila än att riskera vattenbrist. Några barfotatöser och en gammal kvinna traskade över åbron, stannade mitt för patron och nego djupt, traskade vidare och stannade åter för att titta efter patrons bruna rock, vita spetsmanschetter och pudrade stångpiska. Patron var bekymrad över tor kan och vattenbristen, det kunde man t. o. m. se på stångpiskan och spanskkröret.

Bokhållaren satt på brukskoret nere i det lilla vitrappade tegelhuset vid kvarnen. Julisolen brann, men på kontoret var det svalt och skönt. Bokhållare Petré satt böjd över den stora "smides-boken" och tuggade tankfullt på fjädern, då patron steg in och stötte sitt spanskkrör i tröskeln.

— Petré, säg till mjölnaren, att han genast slår igen kvarken och inte mal ett sädeskorn mera, förrän han får order om det! Vattnet i ån tar alldeles slut, om vi inte får regn snart. De båda storsmedjorna får också slå igen. Se till att smederna får något att göra! Några av dem kan hjälpa till med höslättern, de andra får gå ut och hugga björkved.

— Skall ske patron.

Petré bugade sig, och patron återvände till stora herrgården, som låg vid sjön på andra sidan åbron.

En timme senare var det lilla bruket tyst, som om det legat i middagsdvala. De lätta hammarlagen från storsmedjan, där spiksmeden Tysk höll till, var det enda, som störde tystnaden. Bruksfolket hade lämnat sina små röda eller grå stugor, som lågo kringströdda på åslutningarna. De hade gått ut till rovländan och höslättern på tegarna och ångslapparna utanför bruksområdet.

sinnat börjar komma i jämnvikt, kommer eftertanken — ehuru för

Varför plågas

av migrän, huvudvärk eller tandvärk, som alltid kommer så olägligt, när plikterna i hemmet eller affärerne ställa sina största ofrånkomliga fordringar på er.

Aspirin-
tabletter

Hjälper fort och säkert.

Pris kr. 1.—

Den största platsförmedlaren

i södra Sverige utgör **Skånska Dagbladet**, vars annonsspalter skänka den bästa överblicken över möjligheterna på arbetsmarknaden. Sök plats och rekrytera Edra anställda genom annonsering i

SKÅNSKA DAGBLADET

— Den svenska landsortens mest spridda dagliga tidning —

Nya Dagligt Allehanda

behöver icke slå på reklamtrumman för sig själv.

Hundratals framstående svenskar, vänner och motståndare, ha under det gångna året givit offentlighet åt sin höga uppskattning av Allehandas överlägsna och kraftigt opinionsbildande journalistik.

Enastående i svenska pressen äro:

Nya Dagligt Allehandas spetsartiklar,

de i hela landet lästa och för sin muntert satiriska ton uppskattade artiklarna å första sidans första spalt. Varje artikel illustrerad med en karikatyr för dagen.

Nya Dagligt Allehandas Söndagsbilaga

står på hög intellektuell och litterär nivå. Har vunnit varmaste erkännande.

Bland Allehandas övriga specialiteter märkas:

Doktor Knut Hagbergs, den främste svenske essayistens, ypperliga framställningar av märkesmän i politik och litteratur.
Friherrinnan Annie Åkerhielms artiklar för Sveriges kvinnor.

'Argentarius' för sin eminenta sakkännedom uppskattade ekonomiska och politiska artiklar.

Doktor Ivar Ömans statsvetenskapliga och historiska artiklar och essayer.

Häradshövding Th. af Ekenstams: En riksdagsmans memoarer.

Varje dags nyheter komma snabbast i Nya Dagligt Allehanda.

Prenumerationspris:

För helt år kr. 36, halvt år kr. 20, kvartal kr. 10, månad kr. 3:50.

Prenumerera på och annonsera i

den i redaktionellt och ekonomiskt hänseende oberoende

Nya Dagligt Allehanda

Finn-Mats kom från Trossen, det stora torpet på andra sidan Blacksjöberget. Han såg ut som ett litet troll, där han gick fram-åtlutad under sädessäcken, som låg på hans breda, kraftiga rygg. På fötterna hade han till hälften utslitna nävertofflor. Det halvlånga håret förenade sig med skäggkransen till en tovig skog, som ramade in hans breda brunhyllta anlete. Finn-Mats skulle ner till brukskvarnen för att få lite säd malen. Mjölet hade tagit slut hemma på Trossen och därmed också det väsentliga av slättermaten. Den lille finngubben tassade över åbron med sin tunga säck på ryggen och gick neråt kvarnen till. Han märkte, att bruket var stilla, som om det legat i middagsdvala. Men han skulle ha sin säd malen. Kvarnen måste öppnas. De hade intet mjöl hemma på Trossen. Han satte ned sin tunga säck på kvarntrappan och gick bort till brukskontoret för att höra efter om han inte kunde få en enda liten säck säd malen. Petré gav kort och gott besked. Inte ett sädeskorn fick malas, förrän patron själv gav order om det. Kvarnen hade stängts för vattenbristen, och ville finnarna ha något malet så finga de vända sig till patron själv.

Finn-Mats ville inte vända om med oförrättat ärende. Han tassade åter över åbron och bort till stora herrgården. En piga kom emot honom med en eldgäffel i handen. Hon kunde rakt inte begripa, vad finngubben skulle med patron. Då kom mamsellen utför trappan. Hon gick inte, hon flög som en brokig fjäril. Styvkjorteln gungade, spetsar och lockar fladdrade. Hon slog upp dörren till kontoret på vid gavel och ropade åt Finn-Mats att stiga in. Skrattande smälde hon igen dörren bakom honom och sprang med gungande höfter bort till vävskammaren för att skrämja de andra fruntimren med att de trollkunniga finnarna från andra sidan Blackberget nu sökte sig till herrgården.

Finngubben strök av sig lädermössan och såg med svarta, plirande ögon på patron, och patron såg med grå, likgiltiga blickar på den lille gubben, som om han betraktat honom uppifrån en höjd.

— Vad vill han?

— Jag vill ha en säck korn malen.

— Här males ingenting nu. Kvarnen är stängd. Vet han inte det.

— Jo, jag kommer därifrån. Men jag tänkte ändå be patron så innerligt, att mjölnaren i dag får mala säden, som jag burit ner. Det är bara en liten säck. Vi är alldeles utan mjöl på Trossen.

— Hör han inte, vad jag säger. Här males ingenting. Jag kan inte hjälpa, att ni inte tänkt på ert mjöl förut. Kvarnen skall hållas stängd. Det är för litet vatten i å. Adjö finnpalt.

Patron doppade fjädern i bleckhornet och fortsatte att skriva. Han såg inte vidare åt finngubben. Finn-Mats smala, mörka ögon glimmade av vrede, och han mumlade mellan tänderna, då han tassade ut genom dörren: — Nog ska I få vatten i ån. I ska få vatten, så hela bruket flyter bort.

Pigan med eldtången hörde Finn-Mats ord.

Det var en kvav och het juldag. Luften stod stilla och knapast ett enda moln gled över himlen. Då slätterfolket från bruket sutto omkring eftermiddagsölet, hörde de plötsligt ett våldsamt dån. Först lät det, som om själva Blacksjöberget hade remnat och sedan, som om en

Stockholms Dagblad.

hör
och
ser!

allt
som
sker!!

just
för
er!!!

väldig fors av vitskummigt vatten kommit framstörtande ur bergets innandömen.

— Yttersta dagen är kommen. Domsbasunen ljuder, sade en gammal kvinna.

Men ingen lyssnade till henne. Alla rusade upp och sprungo framåt bruket för att se, vad som var å färde. Vattnet steg hastigt i ån. Forsen dånade vit och skummande. Den släppte

fram de väldiga vattenmassorna från sjön och till ån. Sjön steg, och vattnet svämmade över stränderna. Bruksfolket sprungo om varandra och sågo med häpnad ögon, hur ån steg och steg, me-

dan vattenmassorna tycktes ökas för varje sekund i sjön. Vattnet måste komma från den stora Blacksjön, som förbands med den mindre Bruksjön genom ett brett sund. Men vem tappade ur Blacksjön så hastigt och underligt, denna heta juldag, då allt vatten var i utsinande?

Bruksfolket miste sans och förnuft inför denna syndaflod. Karlarna sprungo om varandra utan att yeta, vad de skulle ta sig till. Kvinnor och barn jämrade sig och gräto. Något underligt och farligt var i görnningen. Med trolldom ville man förgöra bruket.

Ett brak — och åbron sopades bort. Snabbt följde den första storsmedjan. Vattenmassorna störtade fram allt stridare och våldigare. Efter några minuter dansade timmer och broar, lösryckta tallar och grenar som stickor och flarn på den väldiga strömmen. Då visste bruksfolket, vad som var att göra, ifall livet var dem kärt. De måste fly uppför Blacksjöberget, fly undan syndafloden. Männen togo de små barnen på armarna, och alla, både unga och gamla, drogo sig in på gängstigen, som ledde uppför berget. Bokhållare Petré kom rusande med "smidesboken" i ena handen och gåspennan i den andra. Herrgårdspigorna störtade ut ur köket, just som vattnet steg över kökstrappan. Patron flydde med sin bleka, gråtande hustru vid handen. Hans döttrar och deras guvernant skörtade upp sina kjolar och störtade över stock och sten utan att akta de små högklackade skorna. Gummorna glömde rakt att niga för herrskapet. Allt var förtvivlan, förvirring och jämmer.

Vattnet steg och steg. De dånande vågorna lyfte kvarnen, smedjorna och de små stugorna, som om de varit lätta humlepåsar. Endast brukskontoret, som helt och hållet begravdes under floden, masugnen och herrgården stodo rycken mot det forsande vattnet.

Bruksfolket och deras herrskap betraktade med förtvivlan och gränslös häpnad från Blacksjöbergets brant den förödelsens styggelse, som övergick bruket. Deras hem och egendom ödelades och flöto bort åkrar och ångar sjönko med hö och gröda under vatten, träd rycktes upp med rötterna och följde strömmen, och det dyrbara järnet sjönk ned i den våta, lösa marken. Genom den gränslösa häpnaden och förvirringen bland folket spred sig

Hämorrhoider

säker fullständig läkning utan operation med de sedan 25 år tillbaka erkända

Anusol - Goedecke

= Suppositorier =

Anusol Goedecke endast äkta i röda askar med firma Goedecke & Co., Chemische Fabrik und Export-Aktiengesellschaft, Leipzig, etikett och plombering. Varning för värdelösa efterapningar och ersättningspreparat.

För Anusol-"Goedecke" finns det ingen ersättning.

Anusol-"Goedecke" upphäver snabbt de ofta svåra smärtorna och möjliggör en lätt avföring. Det desinficerar, torkar och läker de sjuka ställena. Inga narkotiska beståndsdelar. Lätt att använda. Fås på alla apotek.

IDUNS JUBILEUMSSKRIFT

Ur innehållet:

När Idun började av *Gurli Linder*. — Den blinde, novell av *Per Hallström*. — Farväl till sommaren, posthum dikt av *Helena Nyblom*. — Skaldinnan på skolbanken, med outgivna dikter av *Selma Lagerlöf*, av *Anna Lagerlöf*. — När var och en sin syssla sköter... av *Prins Wilhelm*. — Palettens damer av *Georg Pauli*. — Glada dagar med Frithiof Hellberg av *Daniel Fallström*. — När Idun var Anna Brantings barndomshem av *Anna Branting*. — I sockenskolans dikt av *Berit Spong*. — Vår svenska syster, av *Thit Jensen*, *Barbra Ring* och *Annie Furuhjelm*. — En karaktärsskådespelerska av *Hasse Z.* — "Jag kom, jag såg, jag segrade", skildring av kvinnornas rösträttskamp i Sverige, av *Ann Margret Holmgren*. — Från den idylliska småstaden till den rastlösa storstaden av *Arthur Sjögren*. — De två ljusen, novell av *Anna Wahlenberg*. — Förr och nu i svenska hemmet av *Elisabeth Wærn-Bugge*. — I går och i dag, teckningar av *Annie Bergman* och vers av *Maja X.*

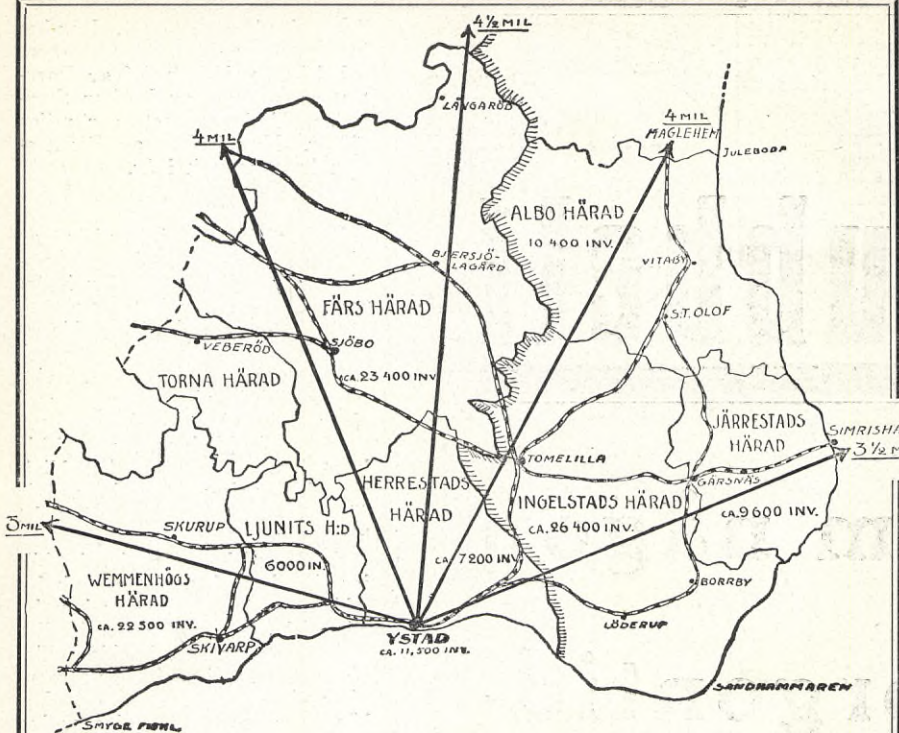
Konstbilagor i färg av *Artur Bianchini*, *Axel Lindman*, *Hanna Pauli*, *Otto Prophet*, *Amanda Sidwall* och *Hildegard Thorell*. Omslag av *Olle Hjortzberg*.

Varje ny prenumerant för 1928 erhåller IDUNS JUBILEUMSSKRIFTS nya upplaga mot insändande av Kronor 1: — i frimärken till IDUNS EXPEDITION, STOCKHOLM

Kupong till jubileumsskriften:

Namn:

Adress:

Av Skånes ca 30 nyhetstidningar tillhör Aurora de tio främsta.

Aurora äger ett spridningsdistrikt lika omfattande i befolkningsavseende som städerna **Jönköping, Västerås, Uppsala och Gävle tillsammans**. Aurora utkommer dagligen för Ystad och södra Skåne samt sändes å järnväg och buss till mer än 100 orter inom sitt naturliga spridningsdistrikt.

Aurora är modernt redigerad. Aurora är ledande nyhetstidning för sin bygd. Dess inflytande är i ständigt växande.

Koncentrera Eder annonsering för södra Skåne i Aurora!

en viskande förklaring till katastrofen.

Det var Finn-Mats, som med sina trollkonster tappade ur Blacksjön och lät vattenmassorna störta sig i Bruksjön för att förgöra bruket! Han hade ju i dag på förmiddagen sagt:

— I ska få vatten, så hela bruket flyter bort!

Detta är sägnen om en märklig naturkatastrof, som anno 1773 förstörde det lilla bruket och kom bruksän att söka sig en ny strömfåra. Om Finn-Mats berättas, att när han vandrade över Blacksjöberget med sin tunga säck på ryggen och redan hade utfört sin trolldom, så att han kunde höra vattenmassornas dån, där han gick, måste han själv kasta sin börda och fly för livet: Sjörådet kom springande med en rottryckt ungbjörk i handen. Ingen vet, hur det hade gått med Finn-Mats, om han inte hade varit så snabb till fötter som han var. Med alla sina trollkonster kunde han inte värja sig för sjörådet. Dock hann han innanför stugdörren hemma på Trossen, innan rådet hann upp honom. Och över en stugtröskel stiger icke ett sjörå!

Det lilla bruket byggdes åter upp. Små, röda stugor lyste åter i backslutningarna ovanför bruksån. Många ton järn smältes i masugnen, och hammarlagen från smedjorna talade åter om idogt arbete på ett litet bruk. Den ena generationen bruksfolk

avlöste den andra, och sotiga gamla smeder berättade för barn och barnbarn om den märkvärdiga översvämningen.

Bruket ligger åter och slumrar. Inga hamrar tala om idogt bruksarbete. Masugnen finns ej mer. Kvarnen står grå och övergiven vid åkanten, medan videokornell och vildrosor blomstrar där mjölsäckarna förr stodo. Vita murar och röda gavlur lysa fram mellan grönskan. Solen glittrar över Bruksjön, och herrgården speglar sig i vattnet — men på herrgården finns ingen patron. Runt omkring det lilla bruket går en krans av blåa berg, och någonstans långt bortom bergen ligger den övriga världen, där röken stiger ur fabrikskorstenar, där järn och kol lastas på långa godståg. Det lilla bruket mellan bergen ligger för långt på sidan. Industriplats kan det ej bli; därför ha hammarlagen tystnat. De stora skogarna ge bröd åt bruksfolks söner.

Gamlingen, som i dag sitter och solar sig vid ödekvarken, har i ungdomen hittat järn och smide i jorden, gamla multnade stockar, husgeråd och andra minnen efter den stora katastrofen. Hans hustru, den gamla kvinnan i det vackra rosenvävda förklädet, vet bestämt, att de trollkunniga finnarna på andra sidan Blacksjöberget kunde bra mycket märkvärdigare saker än tömma en liten sjö!

En skata sitter på åbron och hänskrattar åt den nya tiden, som inte riktigt bräs på den gamla i en sådan här liten vrå mellan bergen...

Astrid Forsberg.

“Vänskap“.

Av Rosa Fitinghoff.

Det var på ett té som vänskapen kom att dryftas. En del av damerna höllo styvt på att också kvinnan kunde känna varm och uppriktig vänskap, andra åter påstodo med en viss bitterhet att i medgången då ägde man vännert var man vände sig, men i motgång, i fattigdom då försvunna de förmenta vännerna som råttorna från ett sjunkande skepp.

Infört genom
Stockholms Läkareförening

Doktor J. Arvedsons kurs
i Sjukgymnastik, Massage
Pedagogisk Gymnastik

medför enligt kungl. Maj:ts medgivande samma komp. och rättigheter som en kurs vid Gymn. Centralinstitutet.

Kursen, 2-årig, börjar den 15 sept.

Prospekt på begäran gen. D:r J. Arvedson, adr. Odengatan 1, Stockholm.

Professor PATRIK HAGLUND:s

Gymnastisk-Ortopedisk-Kirurgiska Privatklirik.

Sturegatan 62, Stockholm.

R. T. 75025. N. 8301.

För behandling av hållnings- och rörelseorganens skador, sjukdomar, deformiteter och funktionsrubbingar

Dr A. Karsten

Medicinskt Elektricitets-,

Ljus- och Röntgeninstitut

Kungsgatan 60, Stockholm

Doktor A. Kjellbergs Institut

(Innehavare Doktor Sven Backman) Kurs i fysikalisk behandling: Massage, sjukgymnastik, ljus-, elektrisk- och värmebehandling.

Hölländaregatan 3, Stockholm.

Begär prospekt. Tel. Norr 667.

Dispytens lågor eldades upp av det starka téet, av rumsvärmen, men kanske mest av iveren att höra den egna rösten över de andras.

Det blev en kort tystnad. En av damerna, som förut ej yttrat sig, men intresserat lyssnat till det som sades, höjde plötsligt rösten. Den var lågmäld men övertygande.

Vänskap, sade hon, vänskap är av så många olika slag. Det finns personer, vilkas s. k. vänskap endast går ut på att låta vännen vara en steg på vilken de kunna nå ett eftersträvat mål, och sedan, då de nått stegens översta pinne ignorerar de den förut så eftersökta vännen.

Men det finns också andra, som enbart vilja sola sig i vännernas framgång eller frässa av vännernas goda mat, av deras viner etc. — alla dessa vänners försvinna som agnar för vinden i motgångens dagar. Till denna kategori hör kanske det stora flertalet.

Men så finns det vänners, som stanna kvar i olyckan, som deltaga i sjukdom, i fattigdom, som låta de olyckliga klaga ut sin stora nöd, frässa i vännernas olyckor och som kanske ej i klara ord, men undermedvetet, känna sig nöjda med sig själva, därför att de kunna uppoffra tid, intresse, kanske t. o. m. ekonomisk hjälp till en olycklig vän! Ack, dessa storstättiga, trofasta vänners, hur prisas de ej och hur ljuvt är det ej att äga dem!

Men ändå högre sätter jag de vänners, som utan avund, utan löje, utan motsägelse, men med vakert varmt intresse kunna glädjas åt och lyssna till vännens ord då denna berättar om framgång, om egen lycka, om alla de vänskapsbevis hon fått mottaga, den kärlek och beundran hon väckt. Då hon förtäljer om alla dessa små vänliga ord och handlingar, som andra människor låtit henne

njuta och som liksom giver vardagslivet ett ljusare skimmer än det annars har. Det är vänskap, osjälvisk vänskap. Den är ej vanlig, ty hur få män och ändå färre kvinnor är det, som kunna lyssna på allt dylikt utan att reagera, utan att med ett enda litet ord förbittra den talandes ljusa stämning eller som ej efteråt, med en axelryckning, ett överlägset, kanske litet sarkastiskt drag i ena mungipan förlöjligar den naiva vännen, vilken upprepat, vad som sagts till henne.

Handen på hjärtat. Hur många av oss äga dylika vänners — eller rättare, hur många av oss kunna giva detta lyssnandets osjälviska deltagande till en vän i dennas framgång? Det må vara i arbete, offentlig utmärkelse, kärlek eller vad som helst annat!

Den talande tystnade och såg sig spörjande omkring, liksom hon hoppades på att bli mot-sagd. Som inför nyväckta, undersamma tankar tankar slöt tystnaden sig för ett kort ögonblick kring de närvarande.

Dispyter.

Hur lätt uppstår inte en dispyt! Man börjar tala helt oskyldigt om en sak, åsikterna gå i sär, den ena tycker så, den andra på ett annat sätt, och innan man vet hur det har gått till, kan av en från början helt obetydlig dispyt ha utvecklats sig ett fullkomligt gräl, vars konsekvenser sträcka sig långt och oberäknligt.

Och så då stormen lagt sig och

Svalt ej

Edra rumsväxter, giv dem "Plantagen", ett på vetenskaplig grund sammansatt koncentrerat växtnäringssalt. Garanterat äkta endast på originalburkar. Erhålles hos Kemikalie-, Frö- & Blomsterhandlare.

Hovmanicuristen
JEANNE BOMANS

myrrhatinktur, crèmer och puder tillfredsställa de högsta anspråk.

Anv. av H. K. H. Prinsessan Ingeborg.

sent — och man börjar fundera över, vad som egentligen hänt och vad som var orsaken. Bagateller alltsammans och fullt och klart står det för en, att en dispyt är ju helt och hållet meningslös, ty vem har egentligen rätt och vad skall det nytta till att ställa till tant de bruits pour une omelette. Vem har rätt i en dispyt? Ingen helt och hållet om saken grundligt kunde undersökas av en opartisk domare. Uppfattningen är aldrig densamma från olika synpunkter och vad gör det egentligen, om fröken Y. hade en grön eller röd klänning på sig, då du mötte henne; om herr P. sagt så eller så o. s. v.

Somliga människor måste ju ha rätt i *allt*, det är ingen idé att försöka övertyga dem om annat. Kanske är personen en äldre, då fordrar respekten, att man helt lamt säger emot, även om det fordras en oerhörd självövertvin-nelse att ej bli het och säga något olämpligt. Man tvingas till tystnad mot sin vilja och säkert är detta det bästa. Så vore det också i alla andra fall där en vis person ändå ej ger med sig en tum utan sitter hårt fast på vad han anser som sin, den enda rätta, åsikten.

Den första dispyten i ett äktenskap har helt säkert kullkastat de flesta förut uppgjorda lyckodrämmarna. Följa de tätt, är fara å färde, att det fagert uppförda luftsloppet snart ramlar och man står där klarvaken mitt i spillrorna, funderande över, att allt är sig likt här i världen och vad man trodde vara en omöjlighet för en själv, har blivit rena rama verkligheten även här — och detta för rakt ingenting.

För att undvika katastrofer gör nog var och en klokast uti, att vid meningsbyte hellre lägga ner vapnen, än att driva det till sin spets. Den är klok och har den största belevnheten, som låter tystnadens vältalighet tala gent emot en oresonlig människa. Det kan kännas förödmjukande för tillfället, men tillfredsställelsen blir så mycket större, då striden måste upphöra av brist på ammunition.

Dispyter i barnkammaren bruka i regel urarta till slagsmål. Var uppmärksam på dessa och tyck ej, att barnen äro löjliga vid dylika tillfällen, försök i stället att avveckla dylikt. Låt det ej bli en vana, att barnen få tvista om de minsta småsaker, ty sådant uppmamar gräl och stridslystna män och kvinnor.

Mandom och mod är icke att förväxla med grälsjuka och stridslystnad. *Marthe.*

FRÅGOR OCH SVAR!

Teaterpjäs av Sigrid Stjernsward.

Fråga: I "flickornas julbok" för flera år sedan fanns en liten pjäs "Spegeln" av Sigrid Stjern-

swärd. — Som vi haft så mycket glädje av den och den framkallat så många glada skratt från både unga och gamla, som vi uppfört den för, önska vi så att få tag i någon annan lika kvick och rolig, helst av samma författarna! Att det nu till jul utkommit en

ny bok "Vildbasare" av samma författarinna ha vi sett, men tyvärr ingen pjäs varken i Flickornas julbok" eller "Amatörteatern". — Vi tänkte nu på jullovet öva in någon ny pjäs och skulle bli så glada om vi finge höra att fru Sigrid Stjernsward skrivit någon

annan och var vi i så fall skola finna den? (Kanske i någon annan julbok?)

Gammal Idunprenumerant, flickornas mamma och tant.

Svar: En ny samling teaterpjäser för barn och ungdom av fru Stjernsward utkommer sanno-

Mer än dubbelt

så stor som någon annan morgontidnings upplaga i Göteborg och Västra Sverige är Göteborgs-Postens. Totaluppl.: vanl. dag 27—32.000, Lördag 38—39.000 ex.

likt under kommande år. I år har ingen ny pjäs av henne utkommit.

I häftena II och IV av Barn-teatern, utgivna av Walter Stenström, förekomma ett par roliga pjäser. Nya häften av Barn-teatern ha utkommit i år.

Medvurst och lunch.

Fråga: 1) Var och hur bör man på lämpligaste sätt förvara hemgjord medvurst, så att den håller sig god en längre tid?

2) Vore mycket tacksam för ett eller flera förslag till en fin och trevlig lunch för 6—7 damer, vintertiden. Bör vin serveras och i så fall, vilket? *Stockholmska.*

Svar: 1) Medvurst, som både legat i saltlake och sedan blivit rökt, håller sig mycket länge. Bör förvaras på kallt ställe och helst hängande.

2) Matsedeln till en lunch skiljer sig ej mycket från en mindre middag utan soppa. Man kan ha eller icke ha smörgåsbord eller endast ett par små bredda smörgåsar på en assiett till var person, efter vilket serveras öl. Därefter bör det vara någon god stuvning av fisk eller svamp i snäckor eller krustader. Sedan en lätt kött-rätt, t. ex. grisfilé stekt i skivor med små gröna ärter och små brynta potatisar och även andra grönsaker om man så vill. Till sist en lätt efterrätt eller frukt-kompott med småkakor eller tårta. — Om man endast vill ha en sorts vin, lämpar sig madeira bäst, vilket kan serveras både till mat och dessert. Kaffe serveras strax efter lunchen.

Om man ej vill ha två rätter före desserten, utesluter man fisk-rätten och tar sardiner eller burk-hummer till smörgåsbordet.

Fernissade golv.

Fråga: Hur skötes fernissade golv och korkmattor, så de hålla sig vackra? Förutom dammsugning brukar jag dagligen torka med våt duk, men tycker fernissan blir matt och ful. *Husan.*

Svar: Fernissade golv och korkmattor skötas ungefär lika. De måste fernissas om en gång om året för att bli varaktiga. Emellanåt tvättas de med svagt såpvatten och däremellan med enbart vatten.

Korkmattor, som äro genomgjutna, kunna bonas som parkettgolv, och då förekommer endast torrtorkning.

Kleptomani.

Fråga. Finns det någon av Iduns många läsande, som vet, huru kleptomani yttrar sig och om den går att bota på en 12-årig flicka samt av vem och var den sjukdomen behandlas. Tacksam för utförligt svar är en mycket bekymrad

Prenumerant från Iduns början.

Svar: Sjukdomen yttrar sig i att vederbörande ej kan låta bli att tillägna sig andras tillhörigheter. Bästa botemedlet är hypnotismen. Se i Läkarförteckningen under rubrik *Psykoterapi.*

Kindergartenlärarinna.

Fråga: Vad fordras för att bli kindergartenlärarinna? *Tillan.*

Svar: I allmänhet avgångsbetyg från 8-klassigt läroverk, ålder

Ni har glömt en sak:

prenumerationen på Aftonbladet för 1928!

Ring därför nu genast. Anrop: Aftonbladet.

KVÄLLSUPPLAGAN, fritt hemburen i bostaden, kostar för helt år kr. 36:—, för halvt år kr. 20:— och för kvartal kr. 10:—

Elisabeth Östmans Husmoderskurs

GRUNDAD ÅR 1902.

Kursen för unga bildade flickor börjar onsdagen den 25 januari 1928 kl. 12 midd. Prospekt och närmare upplysningar på begäran.

ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND.
Stockholm, Klarabergsgatan 42, 5 tr., hiss.
Telefoner: 2035 och Norr 9302.

LEDIGA PLATSER

Plats-annonser (lediga platser och platssökande) införes i båda uppl. av NORRLANDSPOSTEN, Gefle, för 10 öre ordet (dock minst kr. 1,50). Räkna orden och sänd beloppet i frimärken eller skriv å postanvisning.

PLATS SÖKANDE

Studentska,

som för specialstudier måste uppehålla sig i Stockholm, önskar under värterminen mot fritt vivre plats i bättre familj som hjälp med läsläsning eller för undervisning. Utmärkta betyg. Bästa referenser. Svar till "Studentska", Ystad p. r.

Koncentrera
Eder
annonsering för Skåne
på
SYDSVENSKA DAGBLADET
SNALLPOSTEN.
Södra Sveriges mest onlitade
annonsorgan

Utmärkta organ

för

annonsering i landsorten:

Arboga: Arboga-Posten.
Avesta: Avesta-Posten.
Bollnäs: Tidningen Ljusnan.
Borlänge: Borlänge Tidning.
Borås: Borås Tidning.
Eskilstuna: Eskilstuna-Kuriren.
Falkenberg: Hallands Nyheter.
Falun: Falu-Kuriren.
Gävle: Gefle-Posten.
Halmstad: Halland med Halländingen.
Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.
Hudiksvall: Hudiksvalls-Tidningen.
Hälsingborg: Hälsingborgs Dagblad.
Härnösand: Härnösands-Posten.
Hörby: Mellersta Skåne.
Jönköping: Smålands Allehanda.
Kalmar: Barometern.
Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.
Katrineholm: Katrineholms-Kuriren.
Köping: Bärgslagsbladet.
Landskrona: Landskrona-Posten.
Linköping: Östgöten.
Ludvika: Ludvika Tidning.
Luleå: Norrbottens-Kuriren.
Lysekil: Lysekils-Posten.
Malmö: Skånska Aftonbladet.
Mariestad: Tidning för Skaraborgs län.
Mjölby: Mjölby Tidning.
Mora: Mora Tidning.

Norrköping: Norrköpings Tidningar.
Nyköping: Södermanlands Läns Tidning.
Nässjö: Nässjö-Tidningen.
Piteå: Norrbottens Allehanda.
Skara: Skaraborgs Läns Tidning.
Skellefteå: Skelleftebladet.
Skövde: Skaraborgs Läns Annonssblad.
Sollefteå: Sollefteå-Bladet.
Sundsvall: Sundsvalls-Posten.
Säter: Sätters Tidning.
Söderhamn: Söderhamns Tidning.
Söderköping: Söderköpings-Posten.
Södertälje: Södertälje Tidning.
Tranås: Tranås Tidning.
Trälleborg: Trelleborgs Allehanda.
Uddevalla: Bohusläningen.
Ulricehamn: Ulricehamns Tidning.
Umeå: Västerbottens-Kuriren.
Upsala: Tidningen Upsala.
Vadstena: Östgöta-Bladet.
Visby: Gotlänningen.
Vänersborg: Efsborgs Läns Annonssblad.
Västervik: Västerviks-Tidningen.
Västerås: Westmanlands Allehanda.
Växjö: Nya Växjöbladet.
Ängelholm: Ängelholms Tidning.
Örebro: Örebro Dagblad.
Örnsköldsvik: Örnsköldsviks Allehanda.
Östhammar: Östhammars Tidning.

minst 18 år. Utbildningstiden är från 2-4 terminer vid något av kindergartenseminarierna, t. ex. Fröbelseminariet, Stora Bältgatan 5, Stockholm. Etisk-pedagogiska institutet, Uppsala, eller Fröbelinstitutet i Norrköping och Örebro.

Praktiskt arbete.

Fråga: Vad kan en flicka, som ej har hög för läsning, bli?

D—d.

Svar: Hon bör ägna sig åt något praktiskt, husligt arbete eller sömnad.

Formsak.

Fråga: Är det den äldre eller den yngre, som först räcker fram handen, när man hälsar på gatan?

Frågvis.

Svar: Det bör ju vara den äldre eller förnämligare, som avgör om handskakning skall förekomma.

Ett steg.

Ett steg, ja, blott ett enda steg jag sorglöst tog åt sidan på stenig, ishelupen väg — jag föll och hjälplös låg i kvidan.

I månader jag fjättrad låg, det var en lång förbitan, oändligt mörkt jag allting såg — blott för ett steg åt sidan.

Men hoppet ägde jag ändå när väntetiden var till ända, jag frisk och färdig skulle få till livet återvända.

Men ack, ett irrsken var det blott, det hopp, som blev mig givet, när väntans långa tid förgått, jag krympling var för livet. —

Mitt liv var strid, men det var fritt, och blott som *fri* jag kunde andas. Mitt liv var armt, men det var mitt — jag kunde ej med hopen blandas.

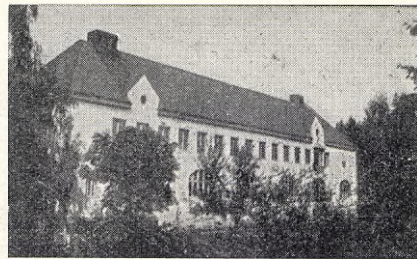
Du liv, som nu är plånat ut, jag aldrig, aldrig kan dig glömma, så skänk mig blott en dröm-minut! Men nej — jag får, jag *vill* ej om dig drömma!

Spillran.

Rosa Blomqvist inventerar.

Nu skall det inventeras Och sen realiseras. — Evad du bak en boddisk står Eller du bara shopping går Så är parollen: Bara gno! Du får ej rast, ej ro. Men värsta slit man har i den månad januari.

SOLBACKA LÄROVERK

(Internat för gossar; 27:de läsåret.)

Sexklassig realskola med examensrätt under K. Skolöverstyrelsens inspektion. Gymnasiet utvidgas fr. o. m. h. t. 1928 med ring RII.

Härligaste sömländsk natur. Skog och sjö. Härdande friluft- och idrottsliv. — Vårterminen börjar den 14 jan. Fullgott uppförandebetyg fordras. — Avgifter för vårterminen: klass I kr. 1000:—, i övriga klasser och ring I kr. 1100:—. Anmälningar mottagas redan nu för läsåret 1928—29.

Styrelsens ordförande: Rektor Carl Svedelius, Stockholm. Post- och järnvägsstation: Stjärnhov (84 km. från Stockholm). Rt. Stjärnhov 17 (säkrast kl. 8.30—9.30). — Närmare upplysningar genom
Rektor Folke Goding.

Elsa Philips Husmoderskola.

Grundad 1908. **Stockholm, Karlavägen 25,** Grundad 1908. börjar ny kurs för bildade unga flickor den 28 Jan. 1928. Undervisning i enklare och finare matlagning, bakning, konditorivaror, konservering och inläggningar av bär, frukt, grönsaker och kött; vegetarisk matlagning, sjukmatlagning, uppköp, födoämneslära, hushållets ekonomi m. m. Olika kurser. Exam. lärarinnor. Förbereder inträde till lärarinnekurser i huslig ekonomi. Prospekt, refr. och närmare upplysningar på begäran.
ELSA PHILIP, STOCKHOLM. Tel. Öst. 13 10.

femina.

vårterminens kurser om **en månad, sex veckor och fyra mån. i klädsöm, linnesöm, barnkläder och montering** börja 16 jan.

anmälningar till **8 mån. yrkeskursen.** prosp. på begäran. engelbrektsgratan 5, sthlm. tel. 20 12, norr 20 66

Johanna Brunssons Vävskola

Grundad 1873
STOCKHOLM

Utbildar Vävlarinnor och Yrkesutövare, håller kortare kurser för vävning i hemmen. Vårterminen 1928 15 jan.—15 juni. Växtfärgningskurs 16—30 juni. Kungsg. 70, Norr +37, privatrum 13363. Prospekt!
ALMA JACOBSON.

Bergsbrunnaskolans Husmoderskurs

för bildade unga flickor börjar ånyo d. 1 febr. Grundlig undervisning i matlagning, bakning, konservering, sömnad, vävning o. bokbinderi m. m. Centralt läge (nära Uppsala). Trevligt hemliv och god omvårdnad. Prospekt och ref. Postadress Bergsbrunna. Tel. nr. 10.

Vad skall jag bli?

En handelskurs är av allmän praktisk betydelse, värdefull under många förhållanden utanför det rena affärlivet och utgör ett led i en medborgerlig bildning. Nya kurser börja den 16 jan.
GÖTEBORG
43:dje läsåret
Begär prospekt!
FILIP HOLMQVISTS HANDELSINSTITUT
Under Kungl. Skolöverstyrelsens inspektion.

Strengnäs Husmodersskola.

23:dje arbetsåret. Husmoderskurs för bildade flickor från 25 jan.—25 maj. Grundlig undervisning i finare och enklare matlagning, bakning, kläd- och linnesöm m. m. Exam. lärarinnor. Gott hem. Modern villa med badrum. Prospekt, ref. mot porto genom fru M. Braune, Strängnäs. Telef. 898.

GUNILLA-SKOLAN, UPSALA.

Grundad 1911. GAMLA TORGET 2. Telefon 370.
HUSMODERSKURSER för bildade unga flickor börja d. 25 jan. 1928. SYKURSER i linnesöm, klädsöm och barnkläder börja d. 15 febr. 1928. Prospekt och närmare upplysningar på begäran.
KARIN GERLE. ANNA SCHENSTRÖM.

GÖTEBORGS NYA HUSMODERSKOLA

Södra Allégatan 2 A (Gundad 1911) Rikstelefon 10624
Husmoderskurs på en termin börjar den 15 februari. Grundlig teoretisk och praktisk undervisning i enklare och finare matlagning, bakning, dukning, konservering m. m. Linne- och klädsöm, hälso- och födoämneslära. Barnavård (valfritt). Prospekt och upplysningar på begäran pr tel. 106 24 mellan kl. 11—1.

Birgittaskolan

(E. Glantzberg) Birgerjarlgatan 4, 2 tr. Tel. 764 49, Stockholm. Vårterminen tager sin början den 15 jan. 1928 och omfattar: Kurser i klännings- o. kapps, linnes. samt specialkurser i syning av barnkl., hattar, handskar, lampsk. Kurser i handtryck och broderi. Skola för all sorts konstvävning. Yrkeskurser med avgångs- o. kompetensbetyg. Aftonkurser anordnas. För elever finnas möjligheter till billig och central inackordering i Birgittaskolans elevhem, Beridarebangatan 21, 2 tr. Tel. 126 24. Skolans ateliér för beställning av alla slag rekommenderas. Skickliga sömmerskor. — Moderata priser. — Begär prospekt.

GEORG LINDBERG

Välkommen i alla hem

är Viking. Han gläder båd' gamla och unga. Hans strålgans höjer trevnaden och lättar besväret med att göra "skon var dag som ny". Alla svenska hem har han gästade, överallt är han värderad, överallt möter han öppna dörrar, ty alla äro ense om att bland skokrämer är

Viking bäst!

En
förstklassig
Tandcrème
för billigt
pris

TILLVERKARE
A.-B. KRISTALLIN, MALMÖ

Pris 50 öre pr tub.

Skulle ej Eder handlande föra densamma var god tillskriv
A.-B. KRISTALLIN, MALMÖ.

Havregröt i morgonmålet

håller Er mage
i ordning.

Gyllenhammar

GÖTEBORGS HANDELS- OCH SJÖFARTS-TIDNING är en av landets mest uppmärksammade dagliga tidningar. Politiskt kulturellt liberal. Huvudredaktör Torgny Segerstedt.

GÖTEBORGS HANDELS- OCH SJÖFARTS-TIDNING är landets främsta dagliga tidning inom sjöfart, handel och industri. G. H. T. är Göteborgs och Västra Sveriges största dagliga tidning. Postabonnerna för 1928. Helår Kr. 22.-, kvartal Kr. 6.-.